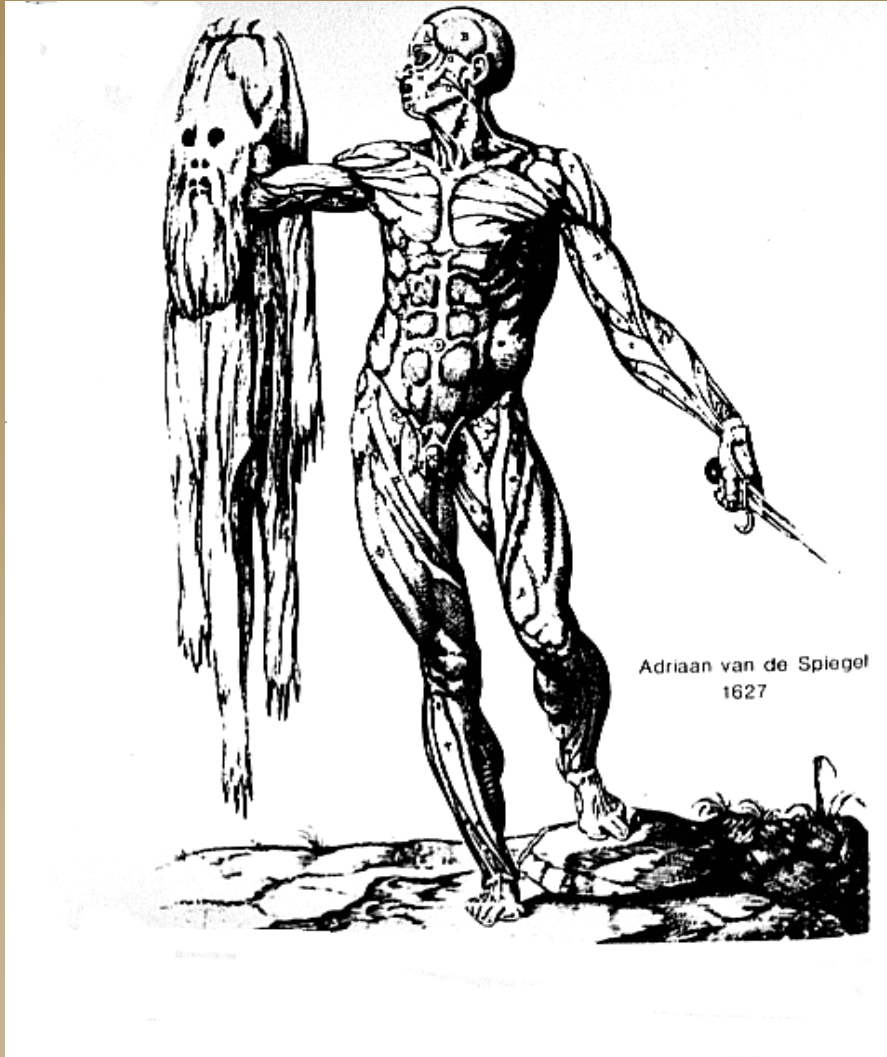

Kůže a kožní adnexa

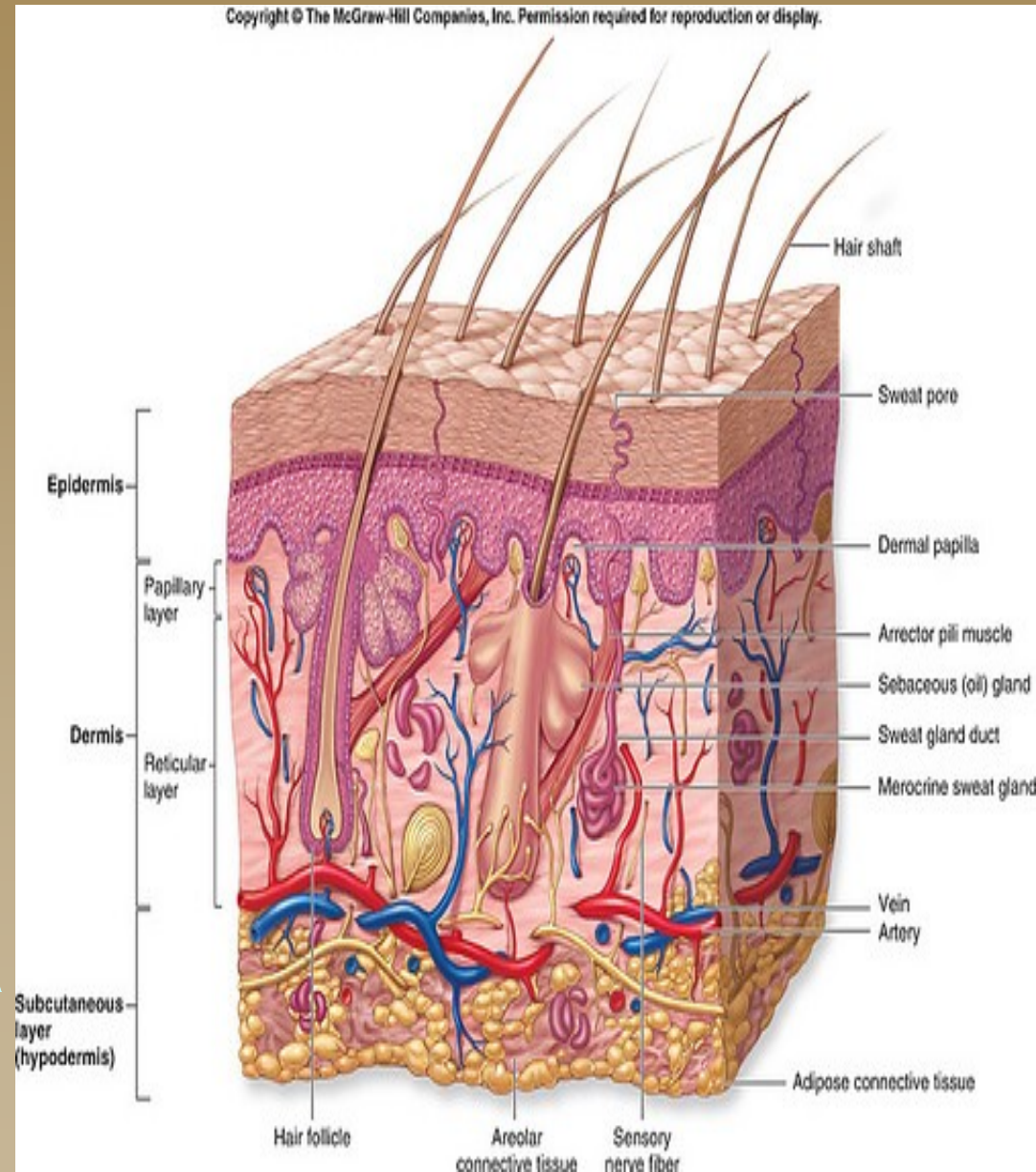
*plocha 1,5 – 2,5 m²
Hmotnost – 16% t.h.
tloušťka 1 – 5 mm*

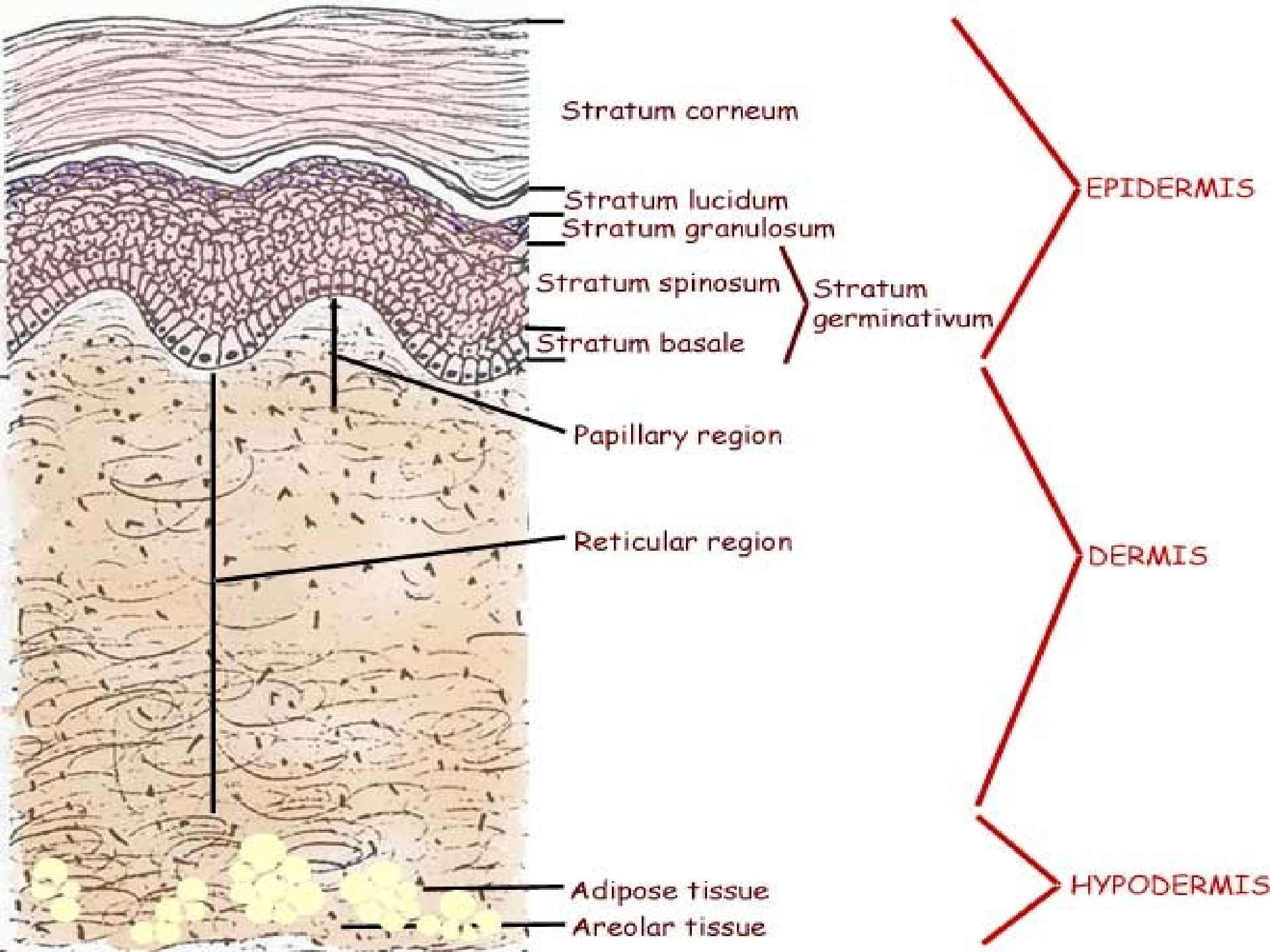
Funkce kůže

- ◆ **Ochranná**
(chrání před vysoušením, termickými a chemickými vlivy, UV zářením, imunologická ochrana)
- ◆ **Metabolická**
(H_2O , ionty, plyny – perspirace, tvorba D vit.)
- ◆ **Termoregulační** (vaskularizace)
- ◆ **Recepční**
(receptory – tlak, dotyk, bolest, teplo)
- ◆ **Sekreční a exkreceční** (žlázy)

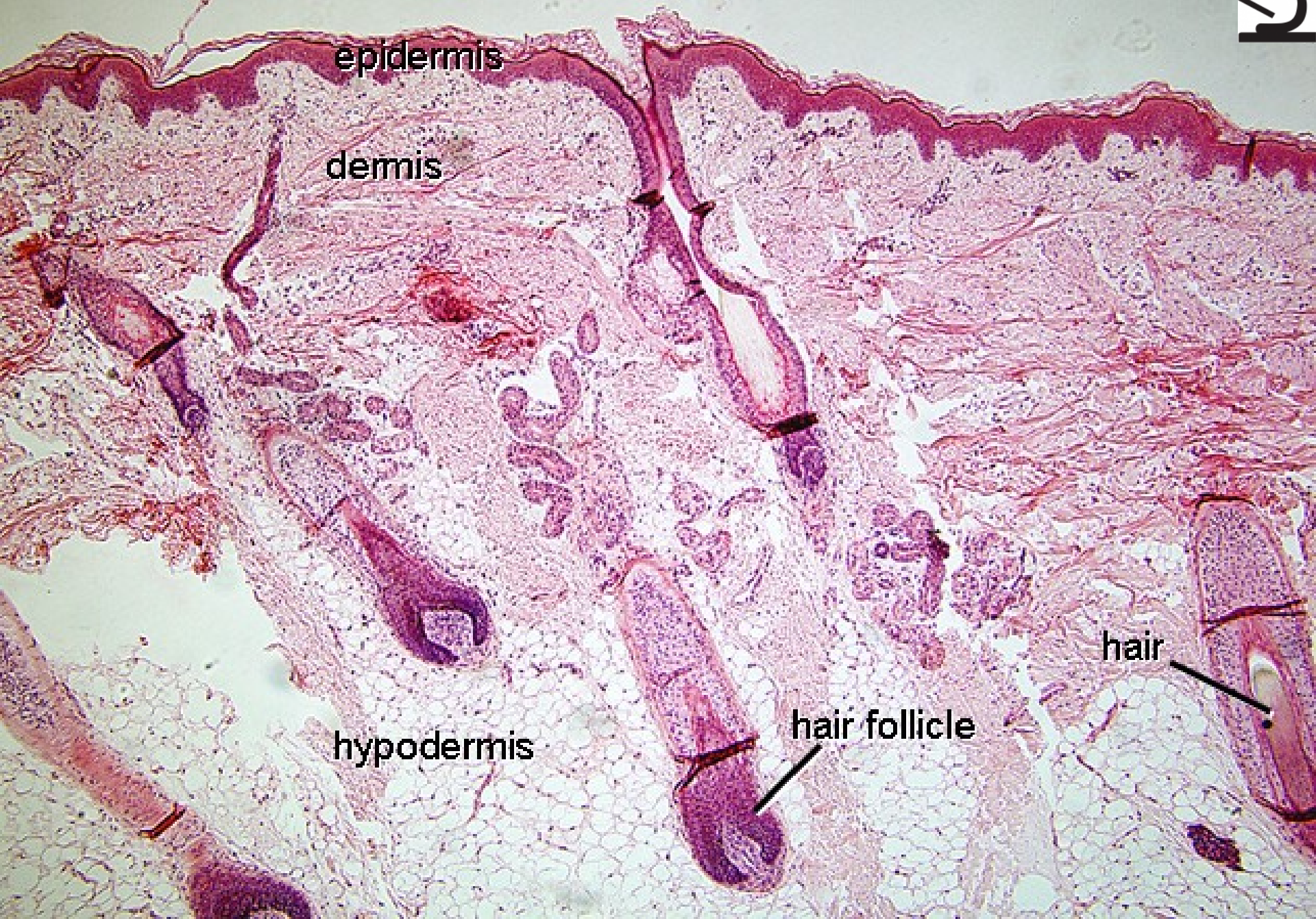
Kůže (cutis, derma)

- ◆ **Pokožka**
(epidermis)
- ◆ **Škára**
(corium, dermis)
- ◆ **Podkožní vazivo**
(hypodermis, tela subcutanea)
- ◆ **Kožní adnexa:**
vlas a nehet; žlázy –
potní, mazové, mléčná

Kůže s vlasy

epidermis

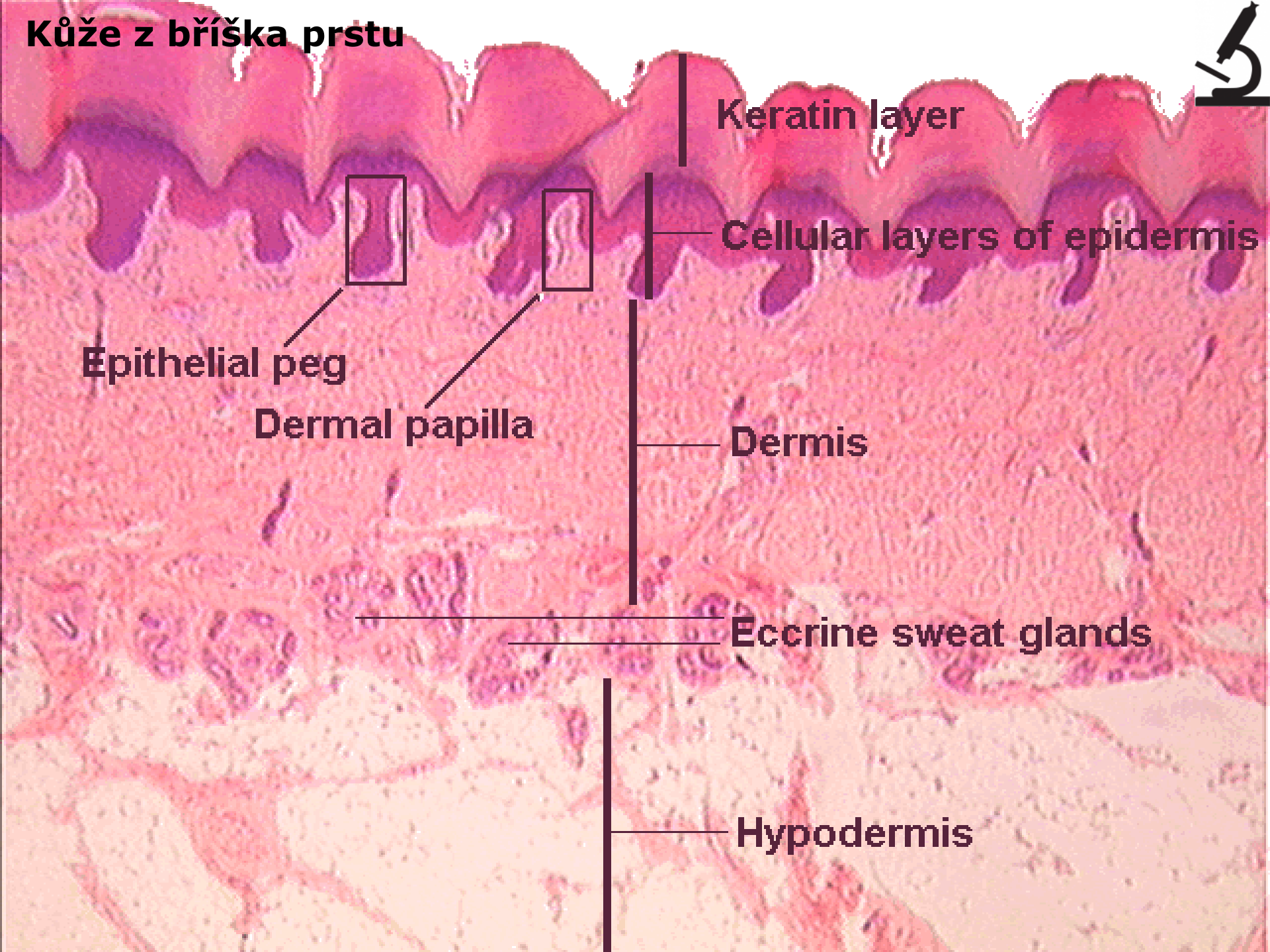
dermis

hypodermis

hair follicle

hair

Kůže z břicha prstu

Keratin layer

Cellular layers of epidermis

Dermis

Eccrine sweat glands

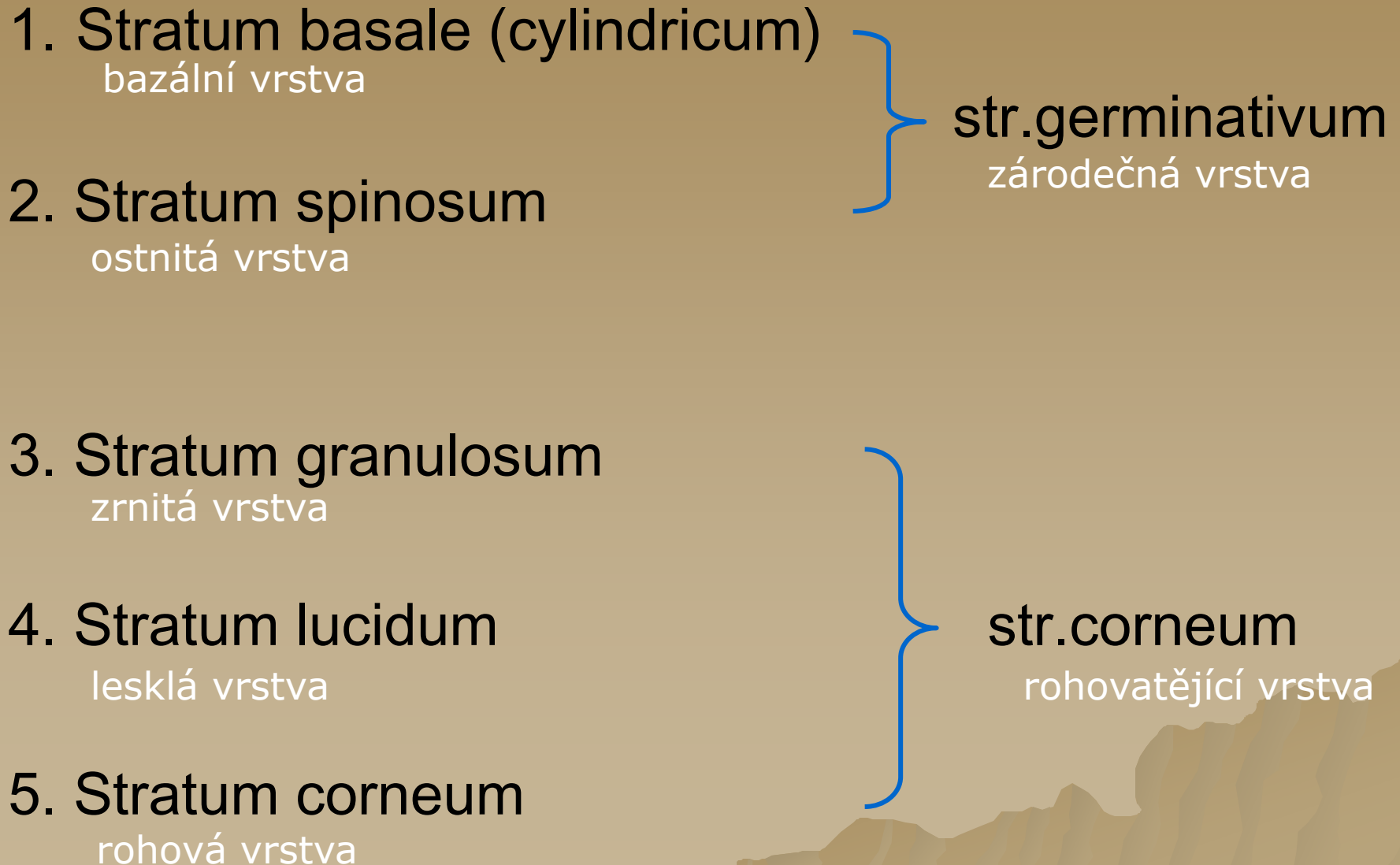
Hypodermis

Epithelial peg

Dermal papilla

Epidermis

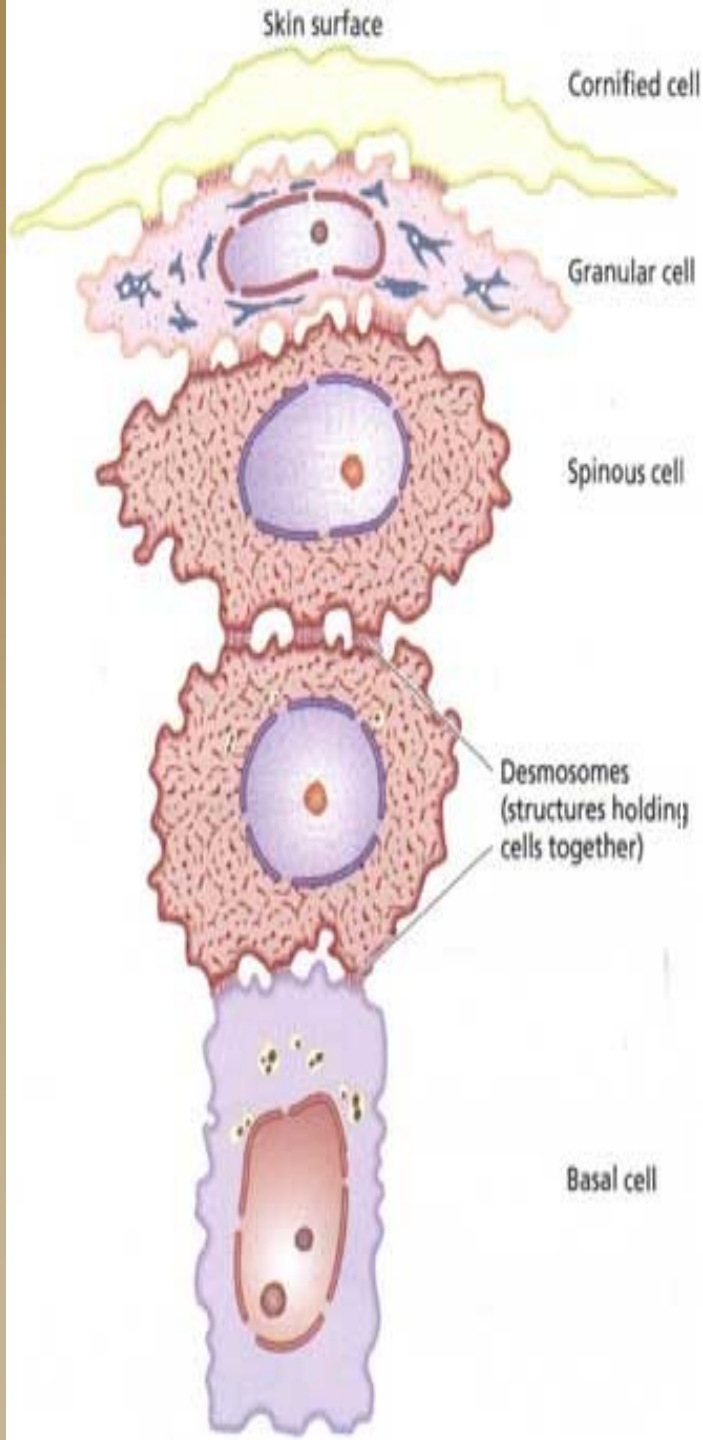
vrstevnatý dlaždicový epitel rohovatějící

1. **Stratum basale (cylindricum)**
bazální vrstva
 2. **Stratum spinosum**
ostnitá vrstva
 3. **Stratum granulosum**
zrnitá vrstva
 4. **Stratum lucidum**
lesklá vrstva
 5. **Stratum corneum**
rohová vrstva
- str.germinativum
zárodečná vrstva
- str.corneum
rohovatějící vrstva
-
- The diagram shows a vertical list of five layers of the epidermis. The first two layers, Stratum basale and Stratum spinosum, are grouped by a blue bracket on the right and labeled as 'str.germinativum' (germinative layer). The last three layers, Stratum granulosum, Stratum lucidum, and Stratum corneum, are grouped by another blue bracket on the right and labeled as 'str.corneum' (keratinized layer). The background is a light brown color with a faint, stylized mountain range silhouette at the bottom.

- ◆ **str. corneum**
- ◆ **[str. lucidum]**
- ◆ **str. granulosum**

- ◆ **str. spinosum**

- ◆ **str. basale**

keratin; disjunkce desmosomů

keratohyalinová a lamelární granula

spina = trn, osten
 cytopl. výběžky + tonofilamenta;
 desmosomy

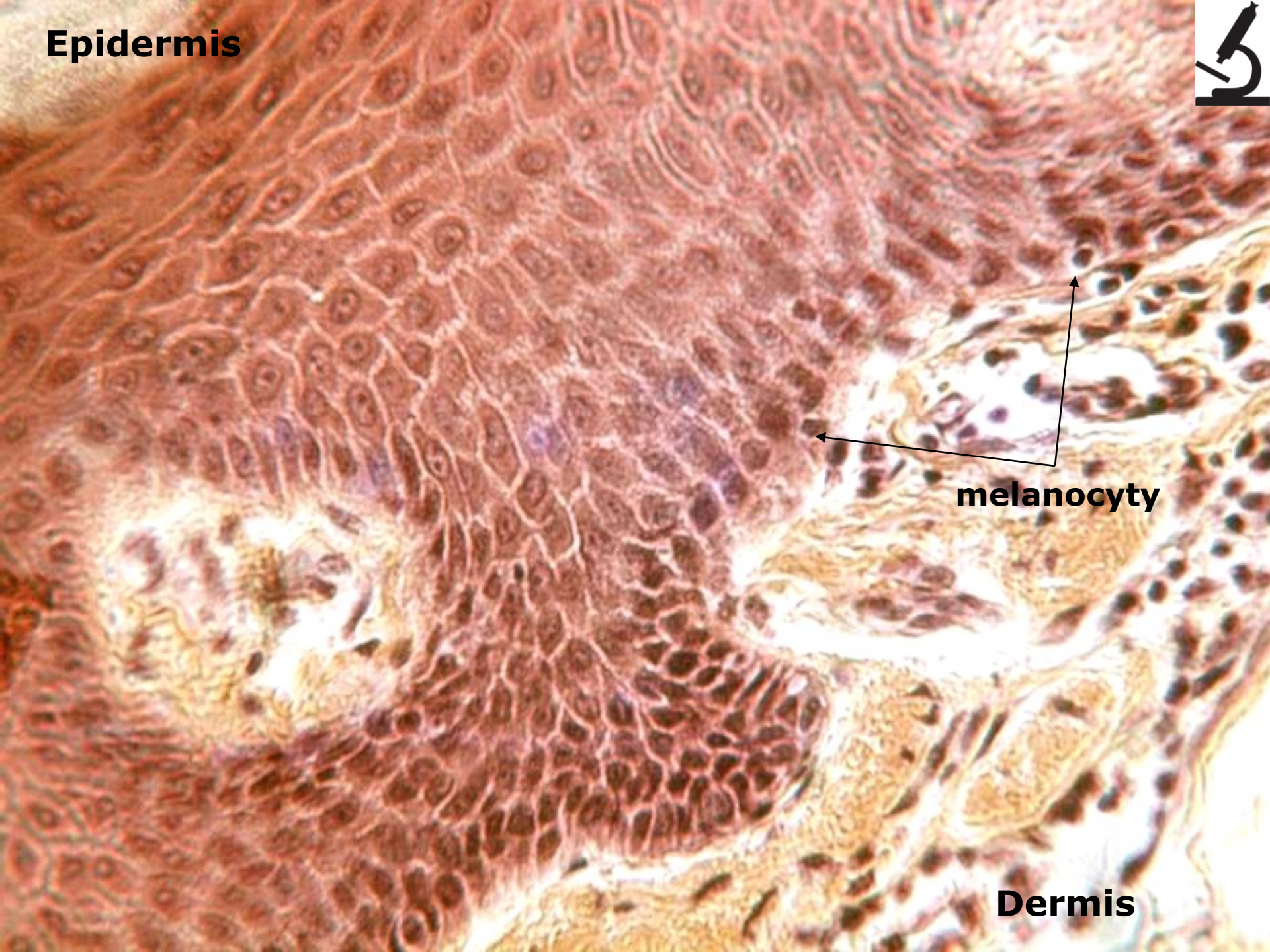
mitózy

Epidermis

melanocyty

Dermis

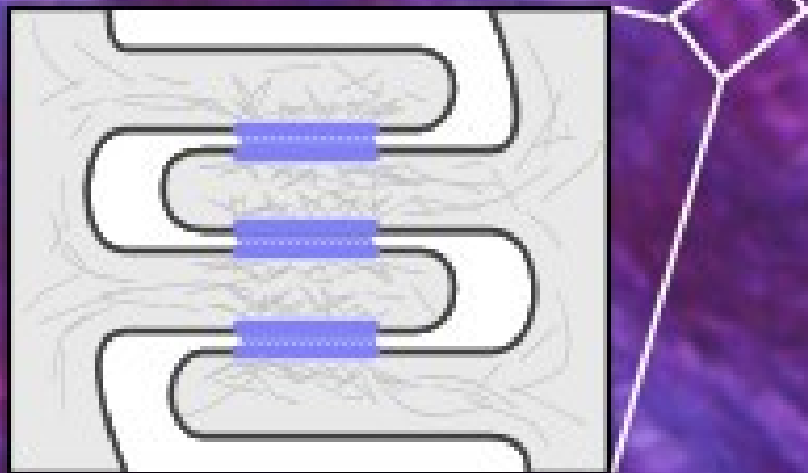
Epidermis – typy buněk

- ◆ A) keratinocyty
- ◆ B) melanocyty
- ◆ C) Langerhansovy buňky
- ◆ D) Merkelovy buňky

kůže - keratinocyty

stratum spinosum trichrome

Další buňky v epidermis

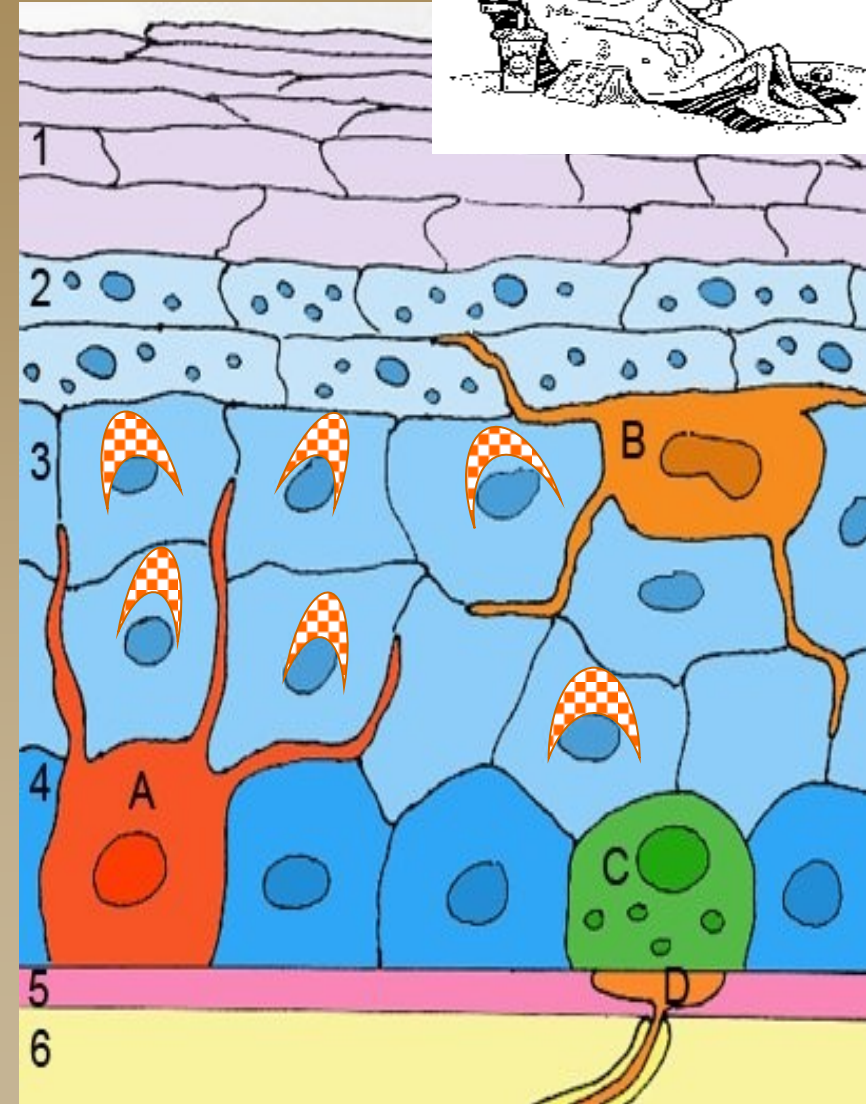
- ◆ **A = melanocyty**

„supranuklear cap“
- granula melaninu

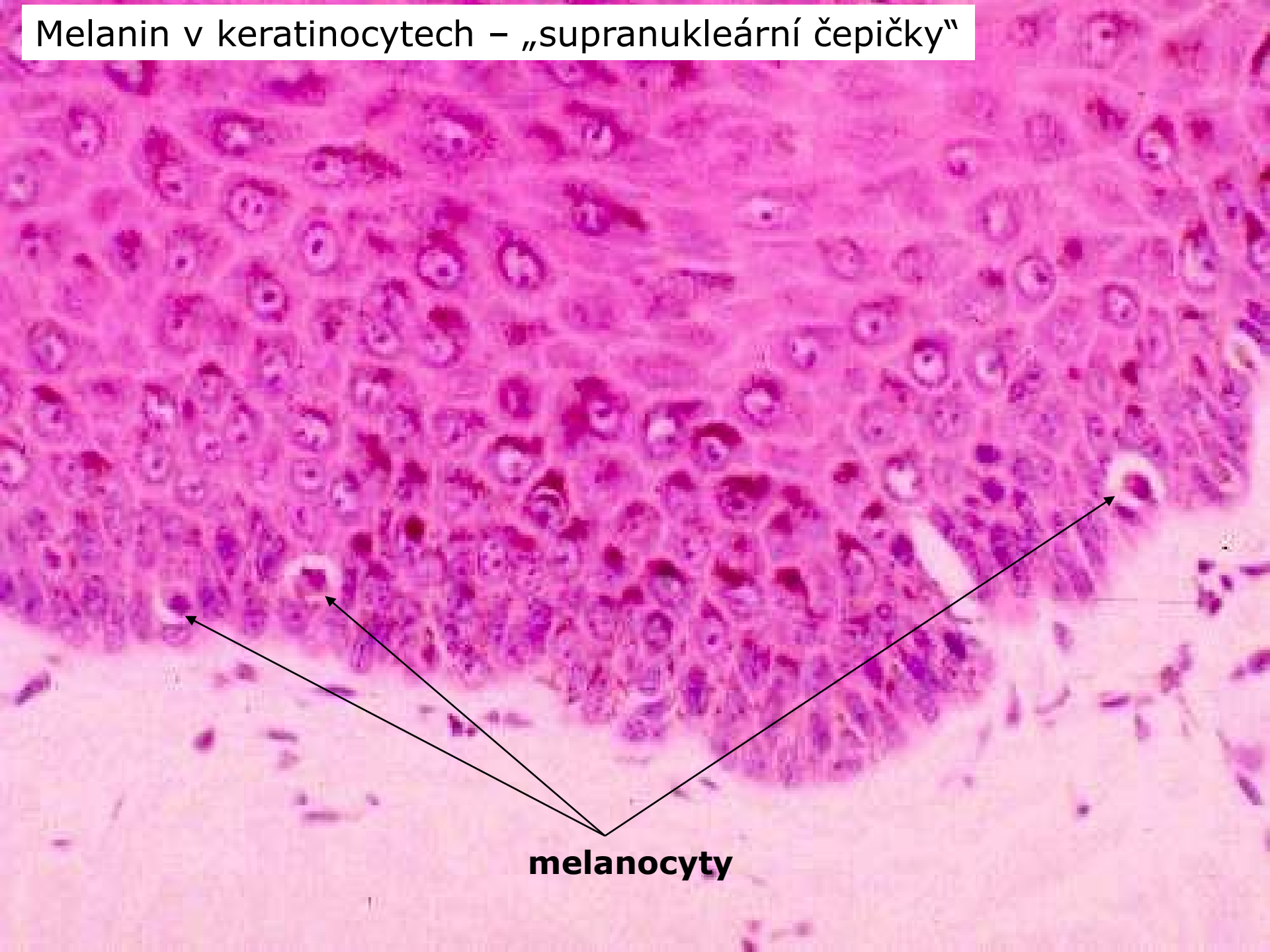

- ◆ **B = Langerhansovy bb.**
antigen prezentující bb.
monocytomakrofágového
systému

- ◆ **C = Merkelovy bb.**
mechanoreceptory – tlak

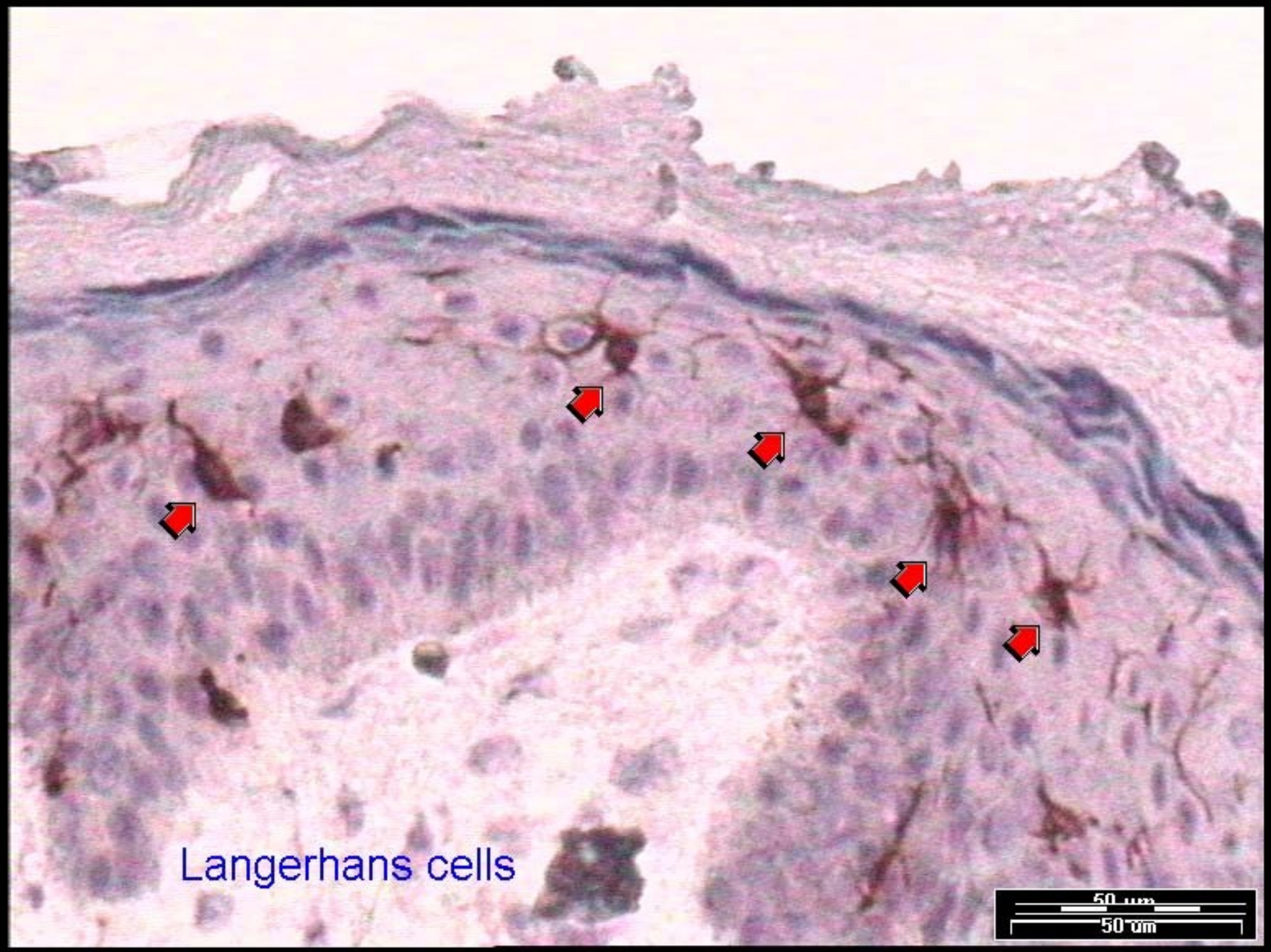
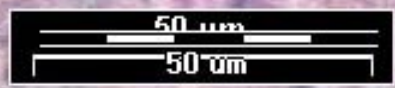

Melanin v keratinocytech – „supranukleární čepičky“

melanocyty

Langerhans cells

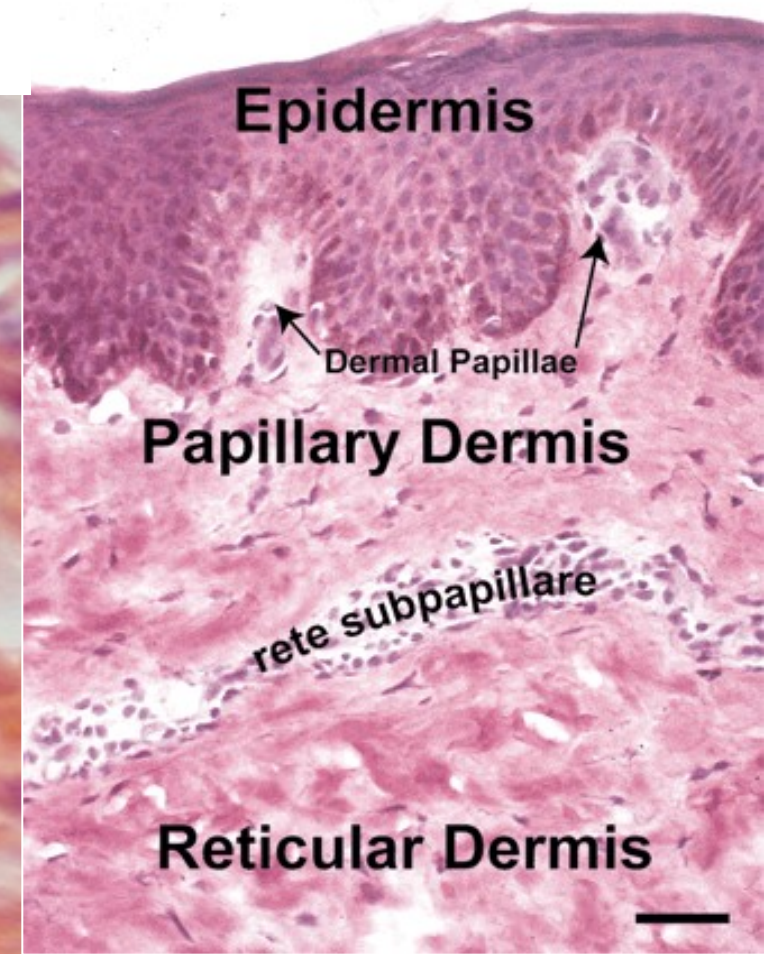
Škára (dermis, corium)

pars papillaris

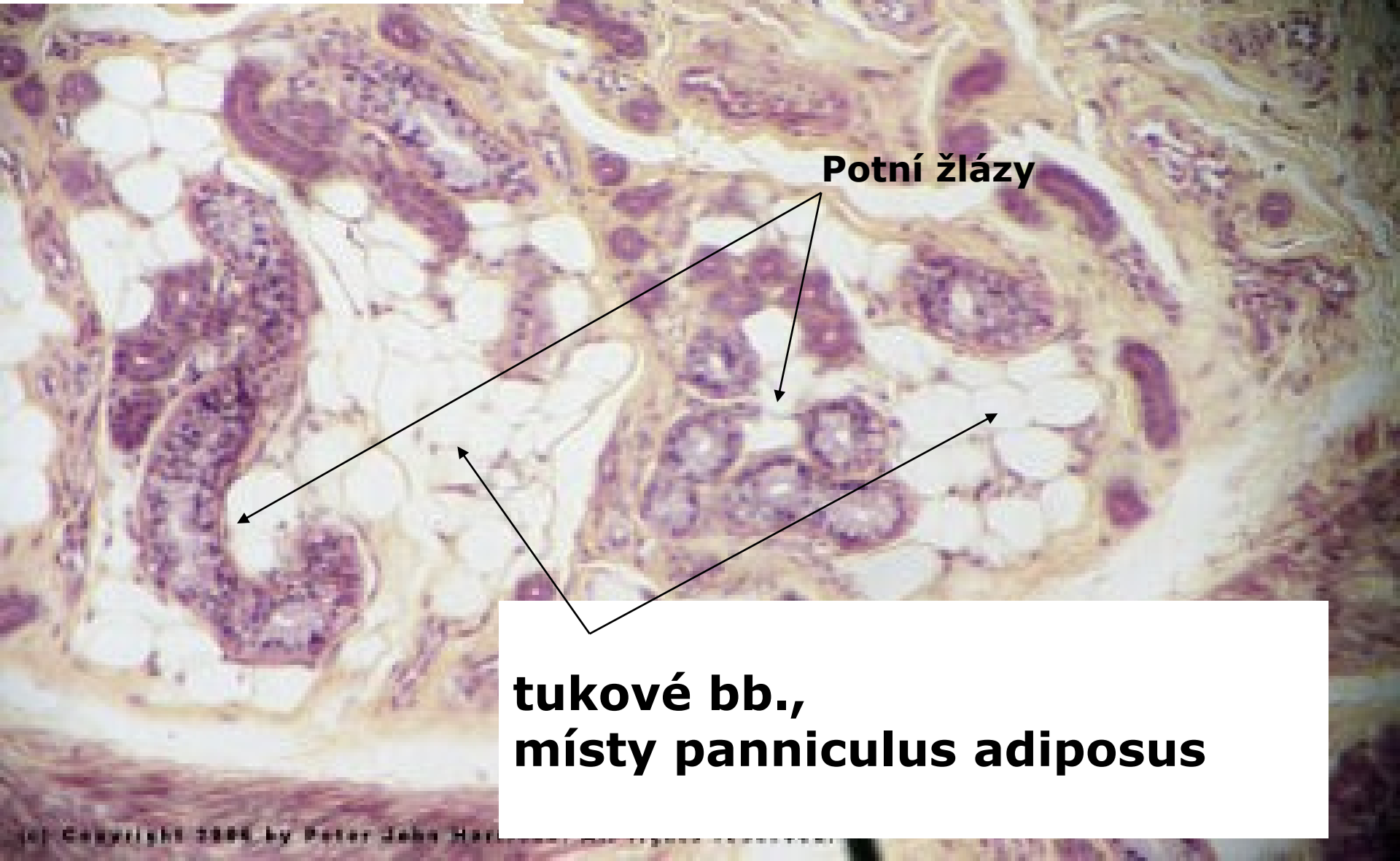
řídké kolag. vazivo +
cévy, nervová
zakončení a tělíska
(receptory)

pars reticularis

husté neuspořádané
kolag. vazivo +
adnexa, cévy,
nervová vlákna

Podkožní vazivo hypoderm/is tela subcutanea

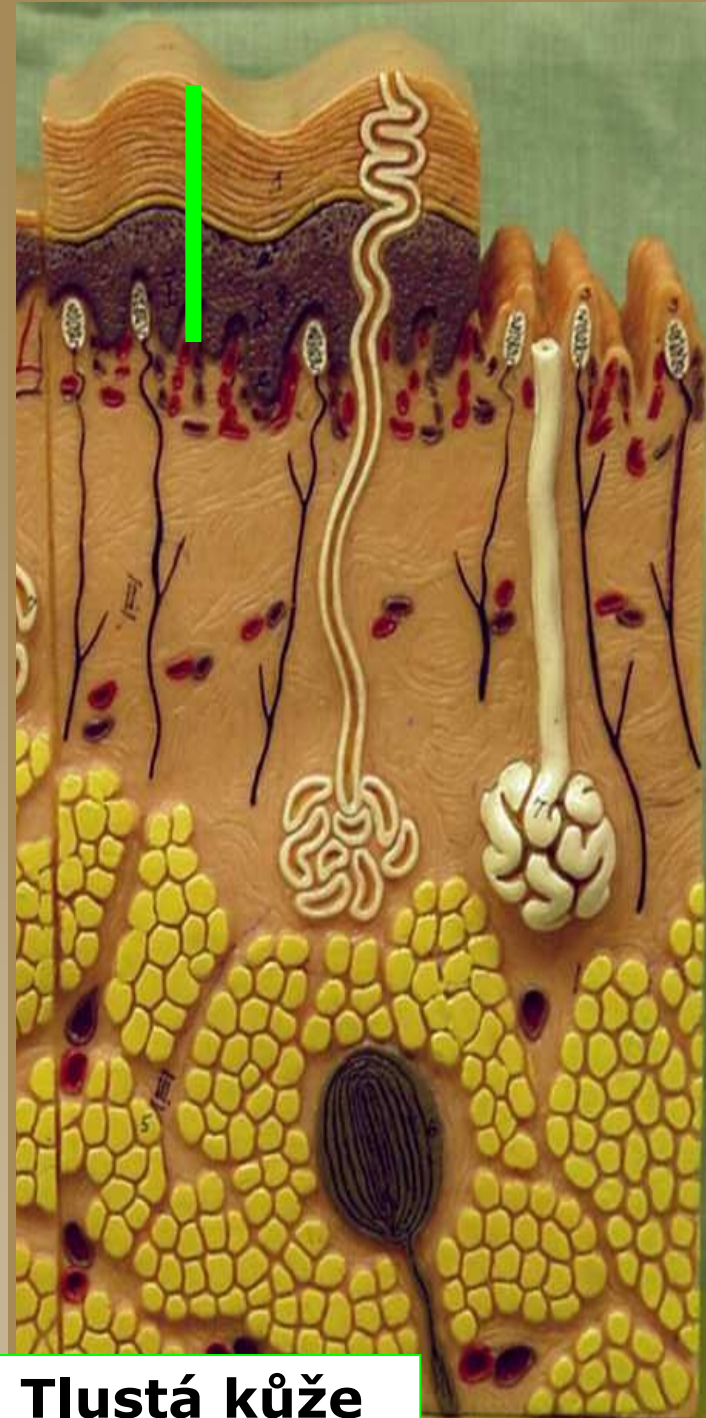

Potní žlázy

tukové bb.,
místy panniculus adiposus

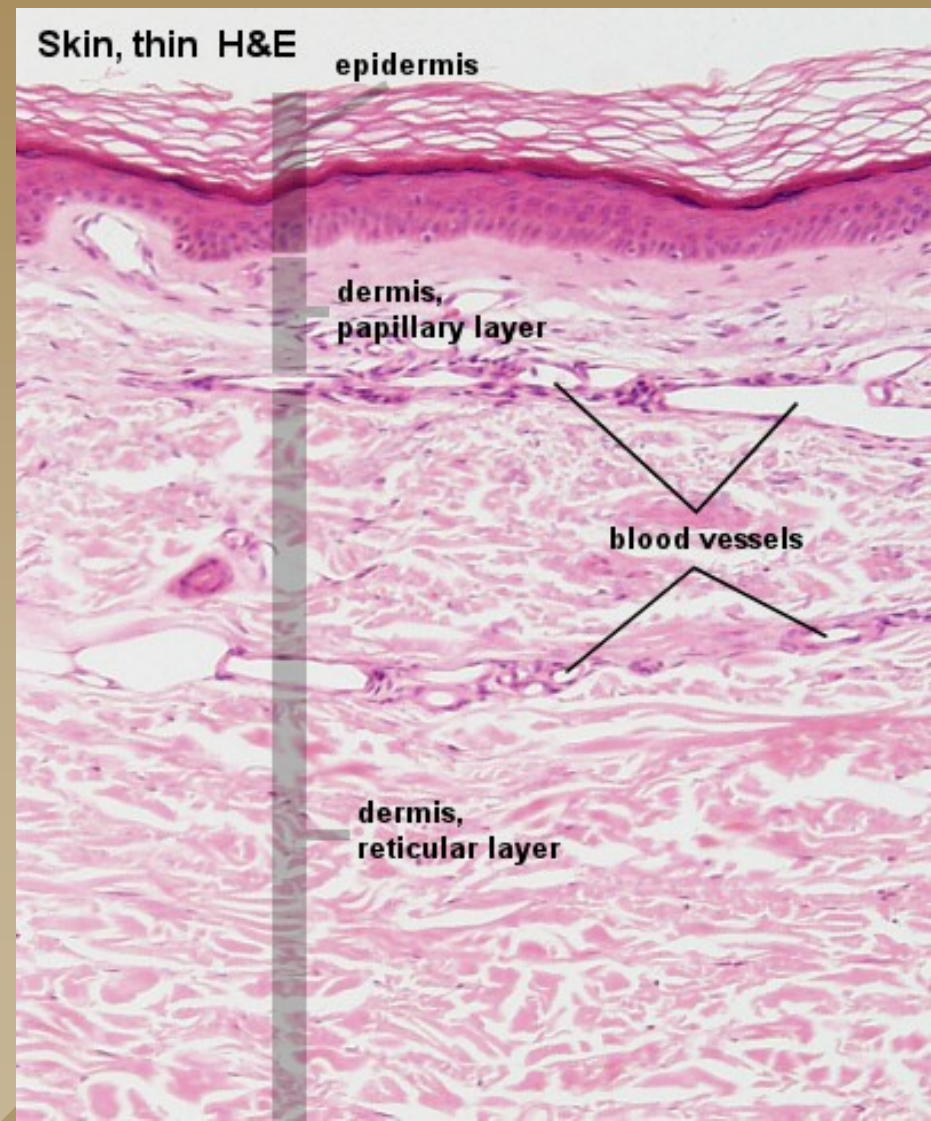
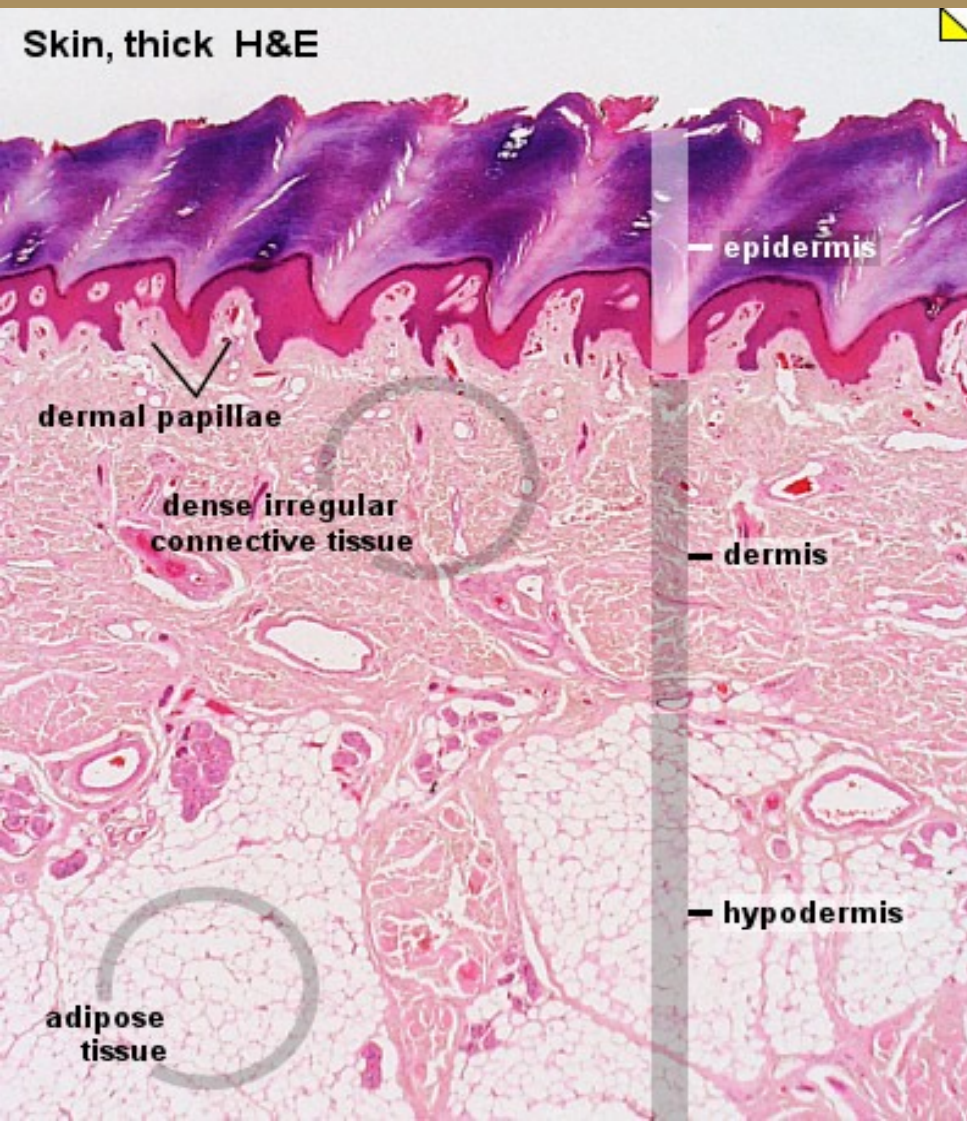
Typy kůže

- ◆ **Tenký 0,5-5,0 mm**
epidermis 70–100 μm
4 vrstvy
(chybí str. lucidum),
+ všechna adnexa
- ◆ **Tlustý 0,8-1,5 mm**
400–800 μm ,
5 vrstev,
bez vlas. folikulů
- ◆ výskyt: celé tělo
vyjma →
- ◆ výskyt:
 - palma manus
 - planta pedis

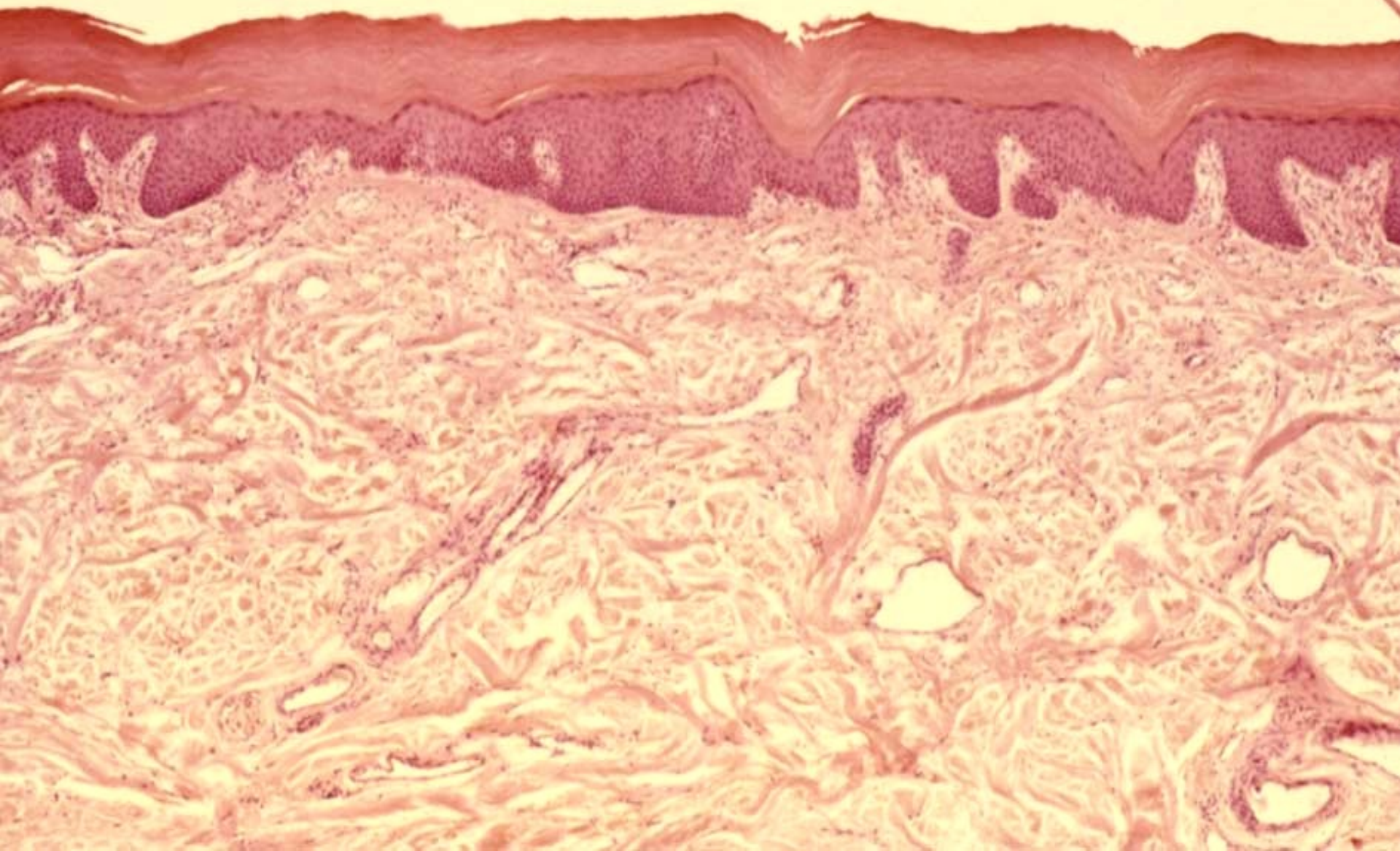

Tenká kůže <> Tlustá kůže

Kůže tlustého a tenkého typu

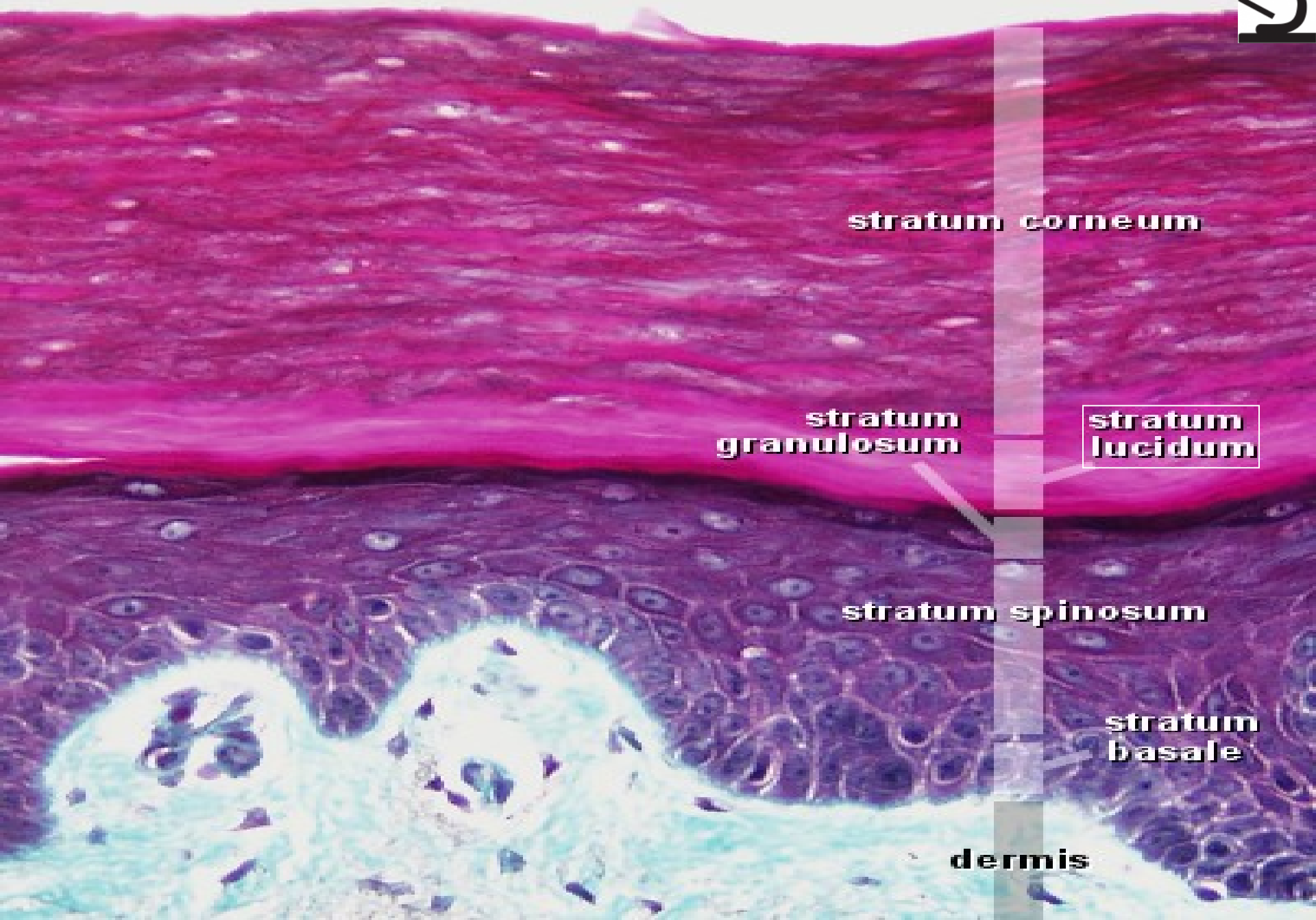
Tenký typ kůže (HE)

Tenký typ kůže – detail (HE)

Tlustý typ kůže

stratum corneum

stratum
granulosum

stratum
lucidum

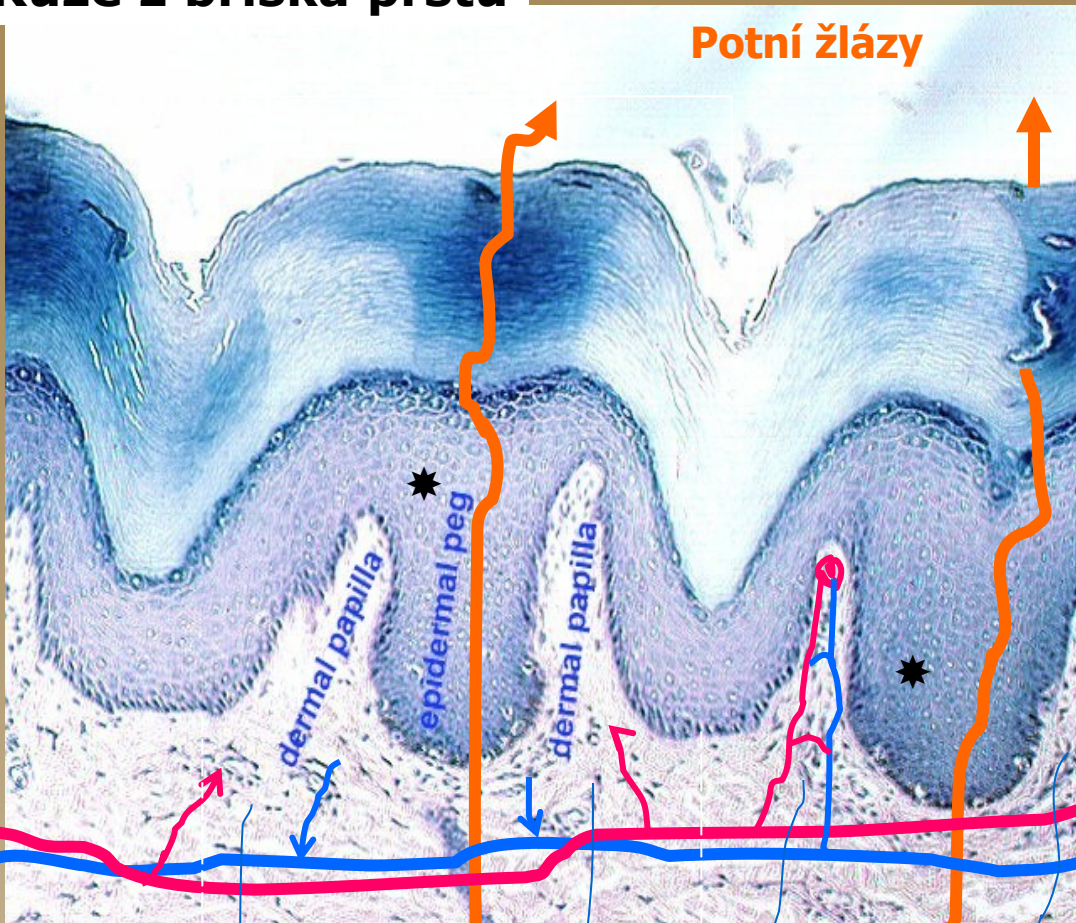
stratum spinosum

stratum
basale

dermis

Kůže z břicha prstu

Potní žlázy

Nerv. vlákna

dermal papillae

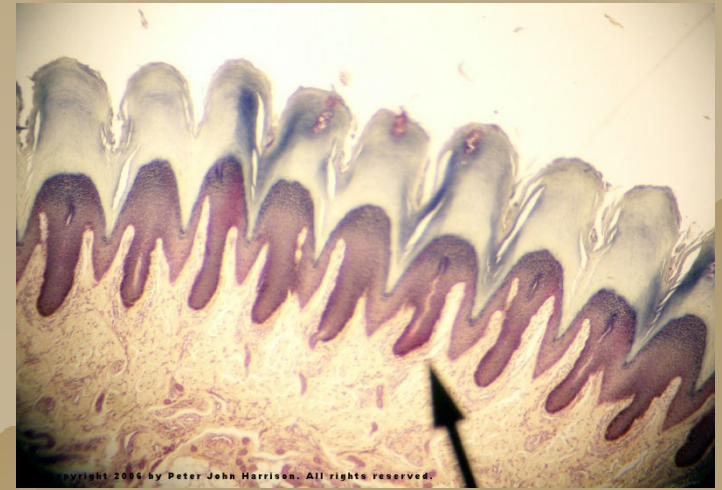
crista intermedia *

Tlustá kůže – epidermis:

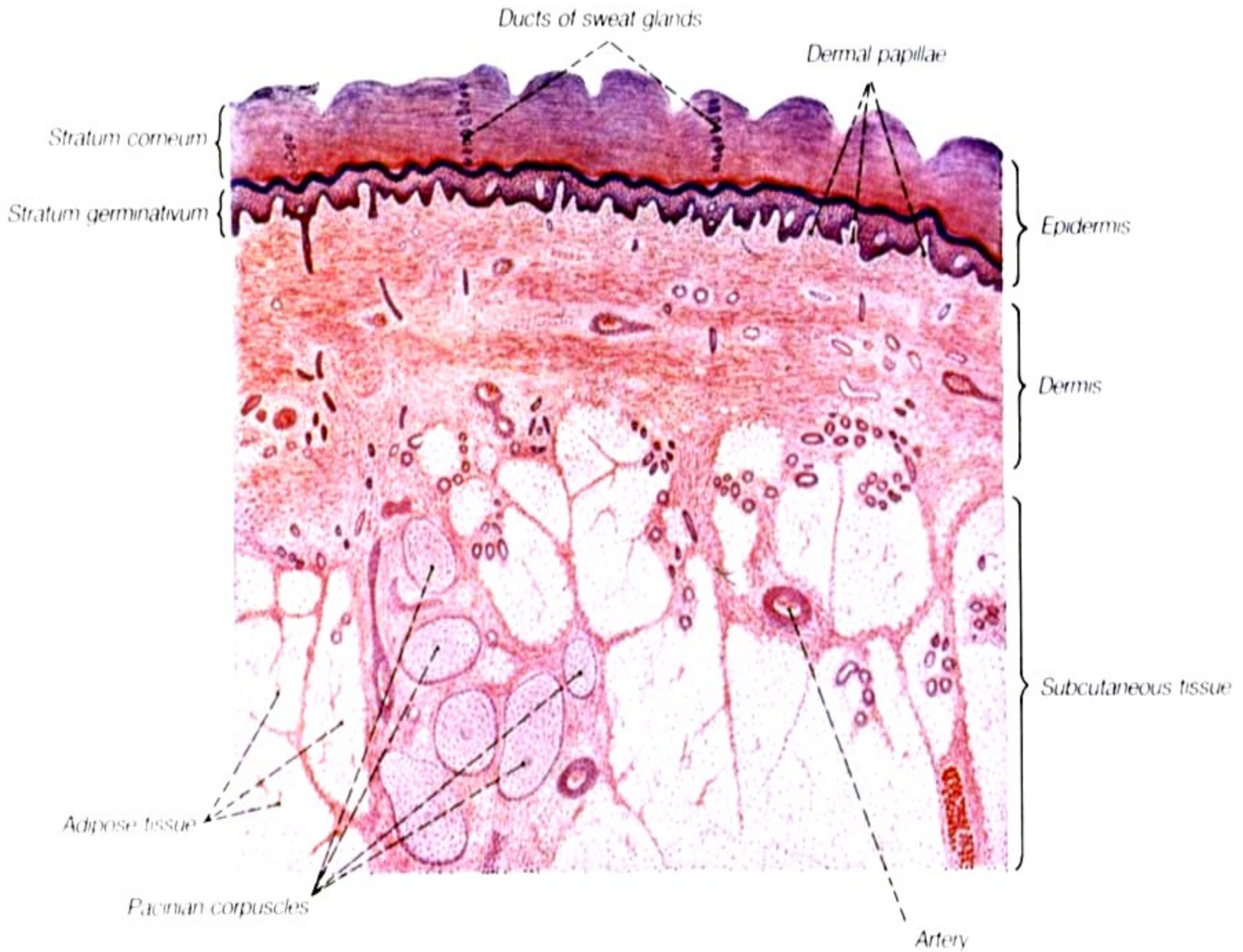
Cristae et sulci cutis
- papilární linie (dermatoglyfy)

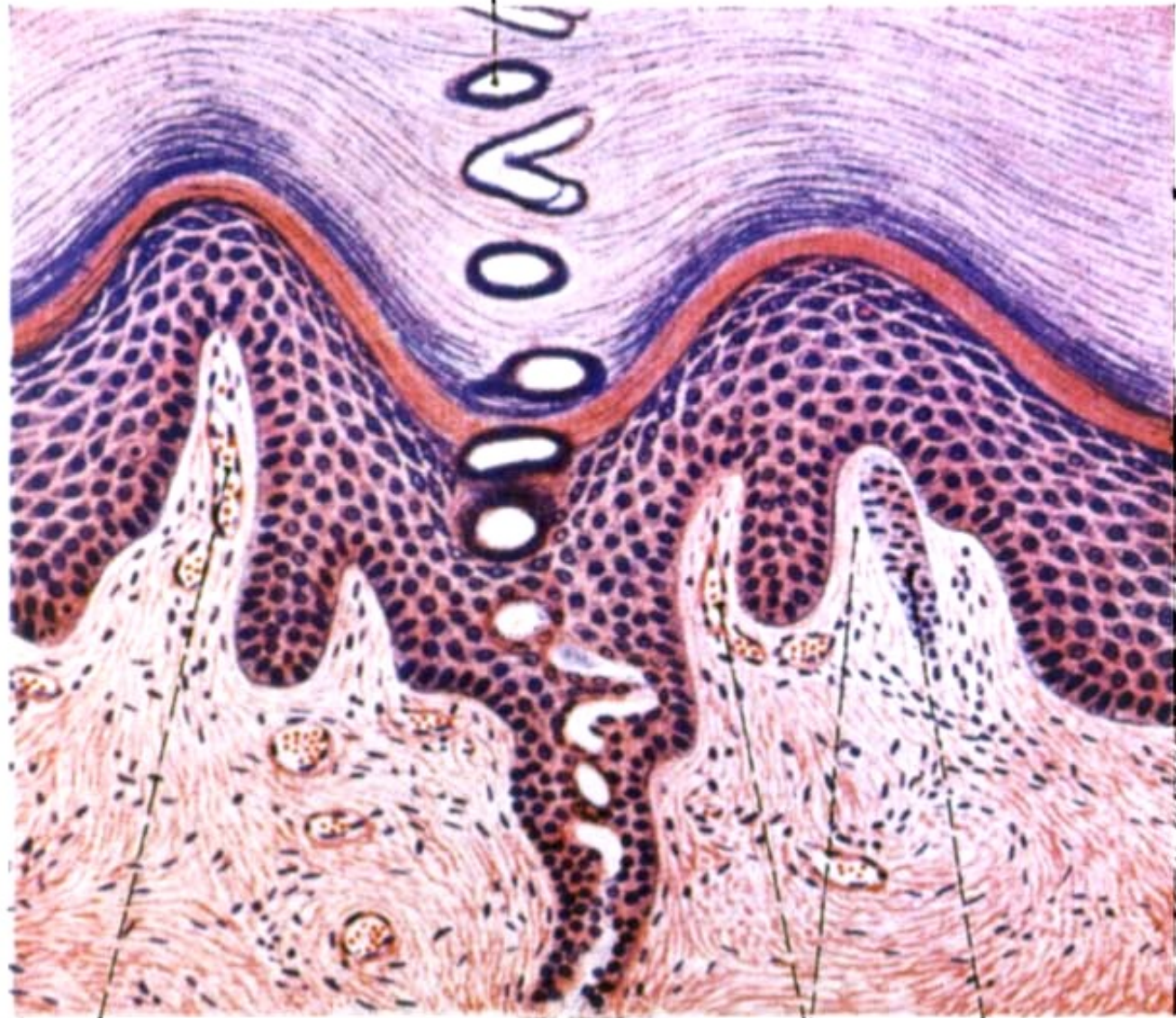
cévy subpapilární pleteně

Copyright 2004 by Peter John Harrison. All rights reserved.

Duct of sweat gland

Stratum corneum

Stratum lucidum

Stratum granulosum

Stratum spinosum

Stratum basale

Dermis

Capillary loops
in dermal ridge

Dermal papillae

Meissner's corpuscle

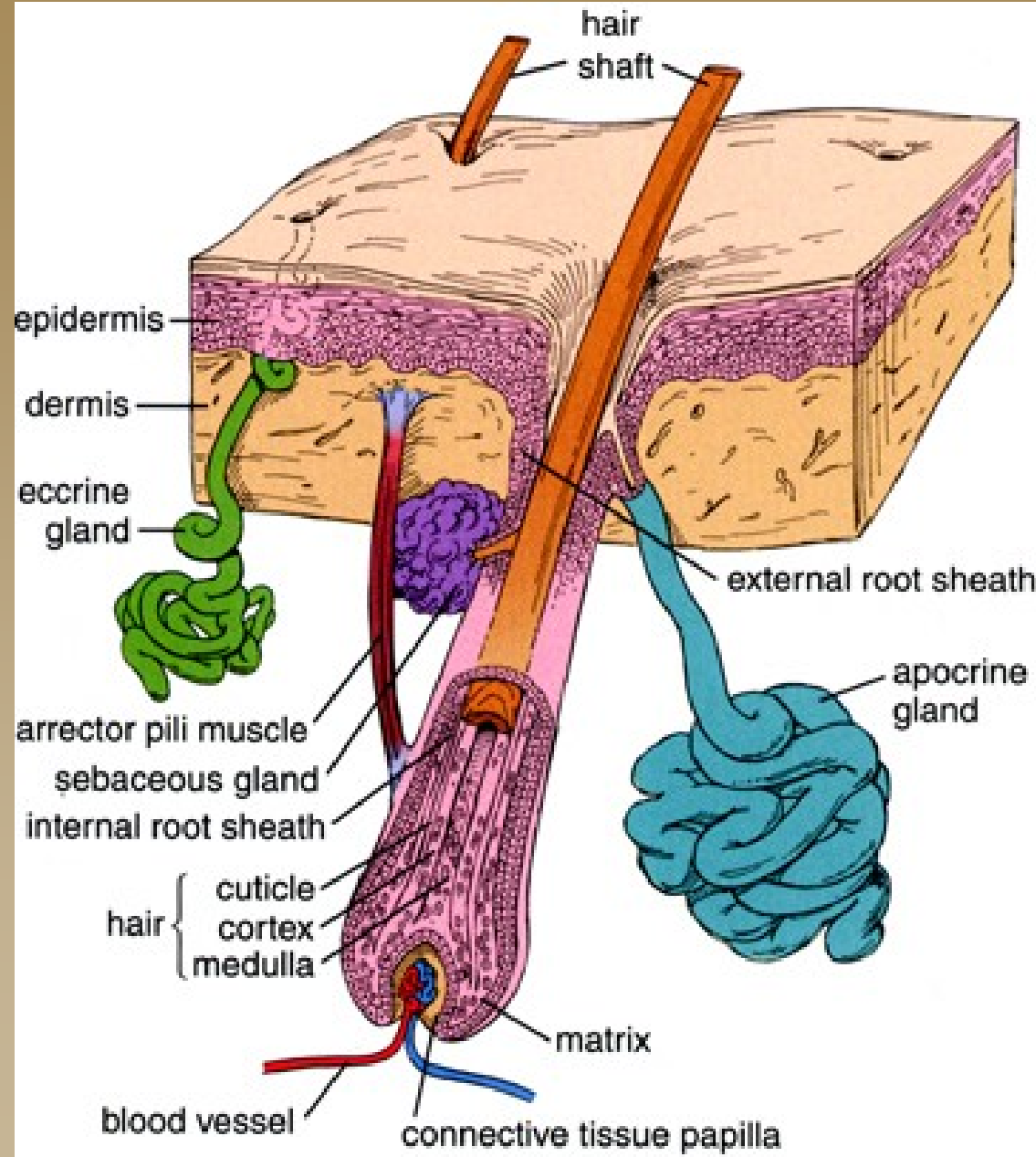
Kožní adnexa

Kožní žlázy:

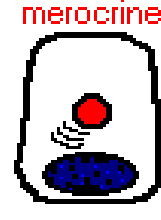
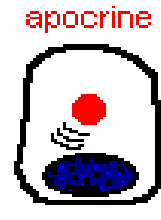
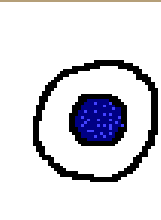
- potní
- mazové
- mléčná

Adnexa rohového typu:

- vlas
- nehet

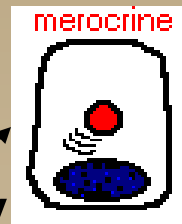

Kožní žlázy

potní	→	ekrinní	 merocrine	tubulózní
	→	apokrinní	 apocrine	tubulózní až tuboalveolární
mazové		holokrinní		alveolární

mléčná žláza

proteiny
lipidy

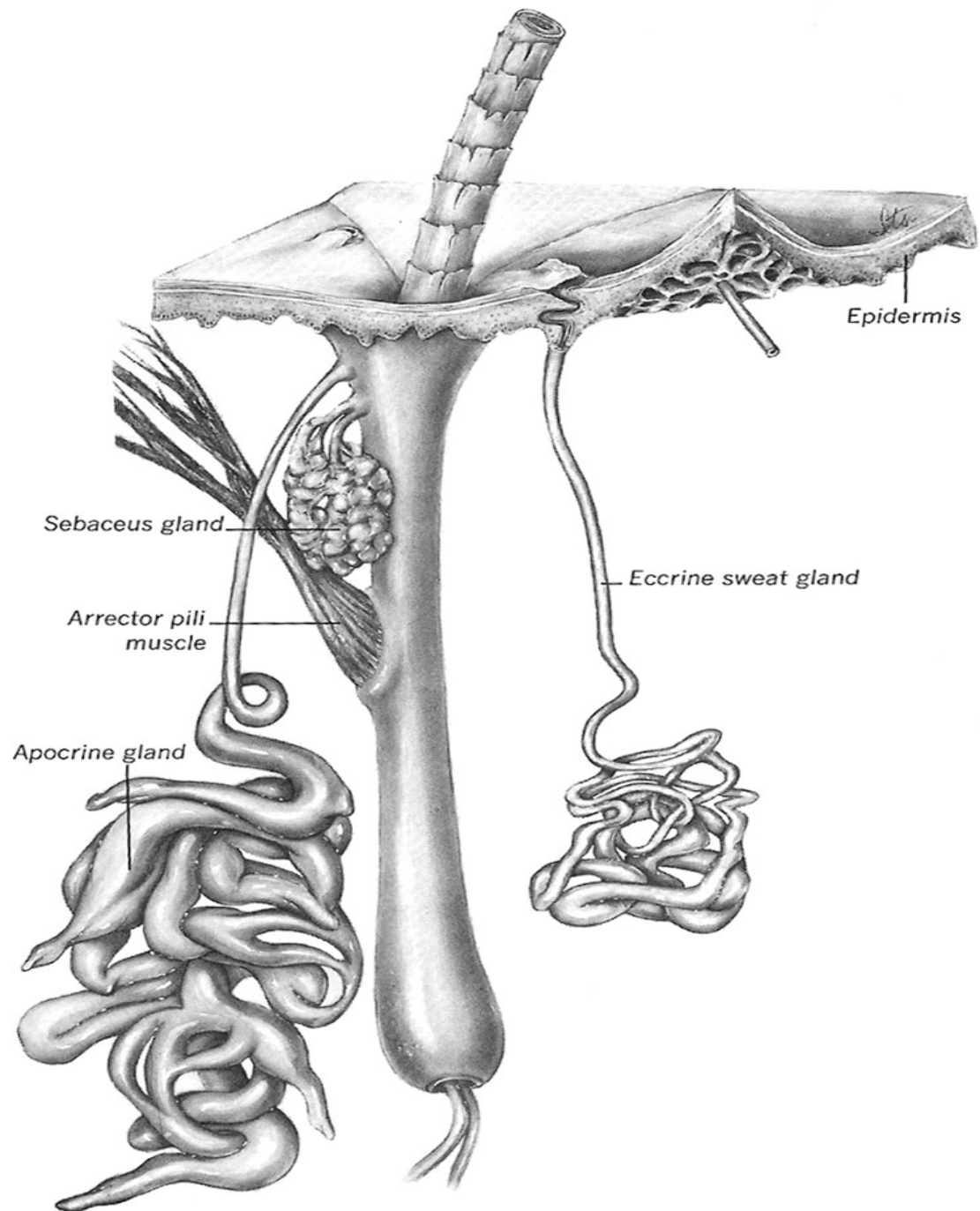
tuboalveolární

Kožní žlázy - stavba:

-**Vývodný oddíl**

-**Sekreční oddíl**
tubulus a/nebo
alveolus

-žlázové bb.
-myoepitelové bb.

Potní žlázy ekrinní - *malé* (glandulae sudoriferae eccrinae)

- ◆ **Sekreční oddíl:** jednovrstevný cylindr.epitel, myoepitelové buňky
- ◆ **Vývod:** dvouvrstevný cylindrický epitel
↓
- ◆ **Intraepidermální kanálek**
- ◆ **Nevyskytují se:** červeň rtu, glans penis, preputium, labia minora

GII. sudoriferae eccrinae

◆ sekreční část

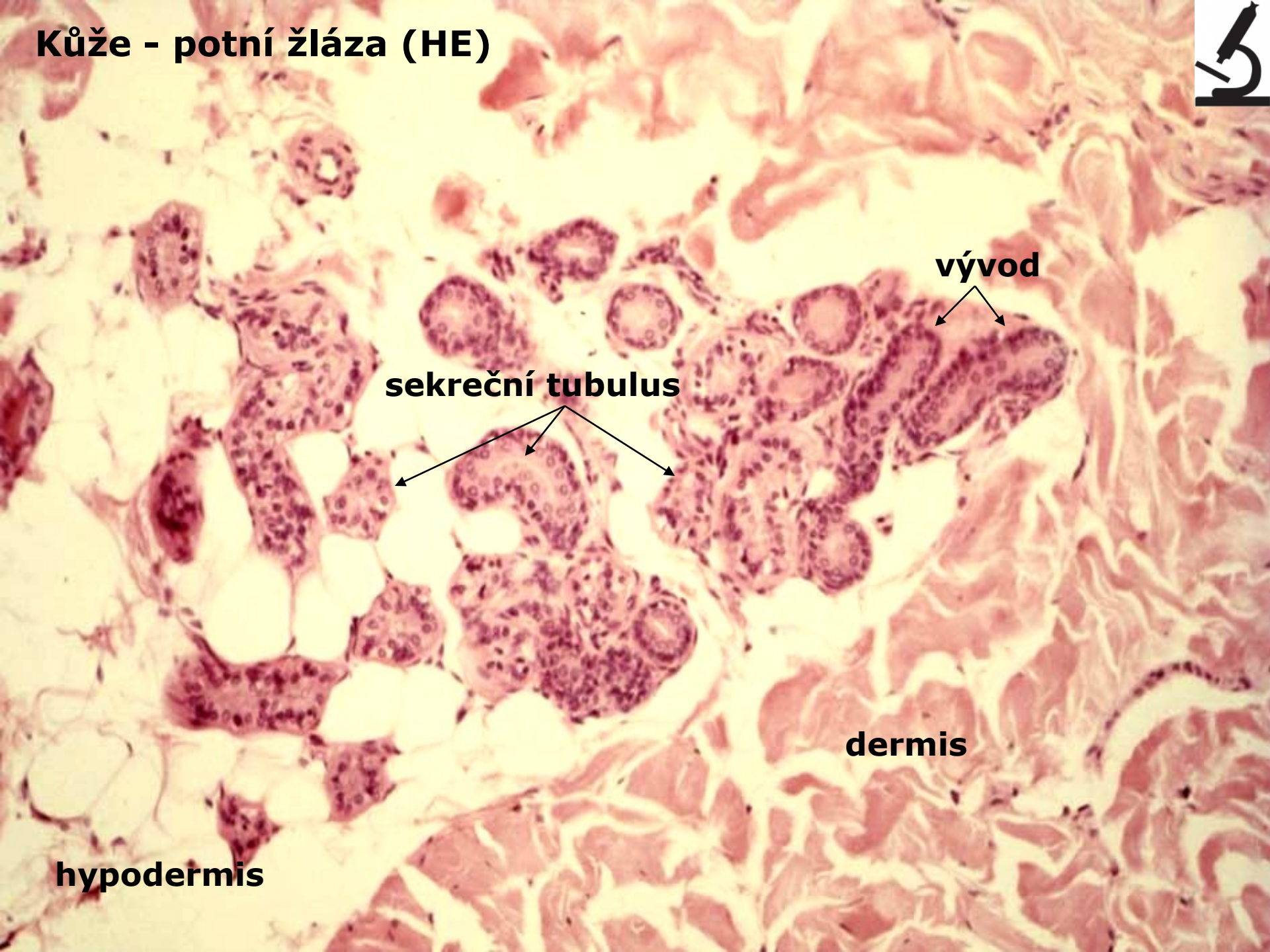
- tubulus stočený do klubíčka
- sekreční buňky – tmavé a světlé
- myoepitelové buňky
- bazální membrána

◆ vývodní oddíl

- vlastní vývod
/2-vrstevný kubický epitel – tmavší buňky/
- intraepidermální chodbička

Kůže - potní žláza (HE)

vývod

sekreční tubulus

dermis

hypodermis

Kůže – potní žláza (HE)

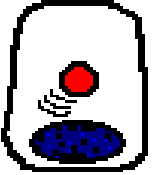

vlasový folikul

Kůže – potní žlázy (HE)

merocrine

sekreční
tubulus

vývod

Potní žlázy apokrinní - velké

(glandulae sudoriferae apocrinae)

- ◆ Stočené tubulózní nebo tuboalveolární žlázky
- ◆ **Sekreční oddíl**: jednovrstevný plochý - cylindrický epitel (výška závisí na fázi sekrečního cyklu), myoepitelové buňky
- ◆ **Vývody**: dvouvrstevný cylindrický epitel
- ◆ Vždy vázané na **vlasové folikuly**
- ◆ **aromatické**
- ◆ **Výskyt**: axilla, areola mammae, scrotum, labia majora, mons pubis, cirkumanální oblast, zevní zvukovod, vestibulum nasi, víčko (žl. Mollovy)

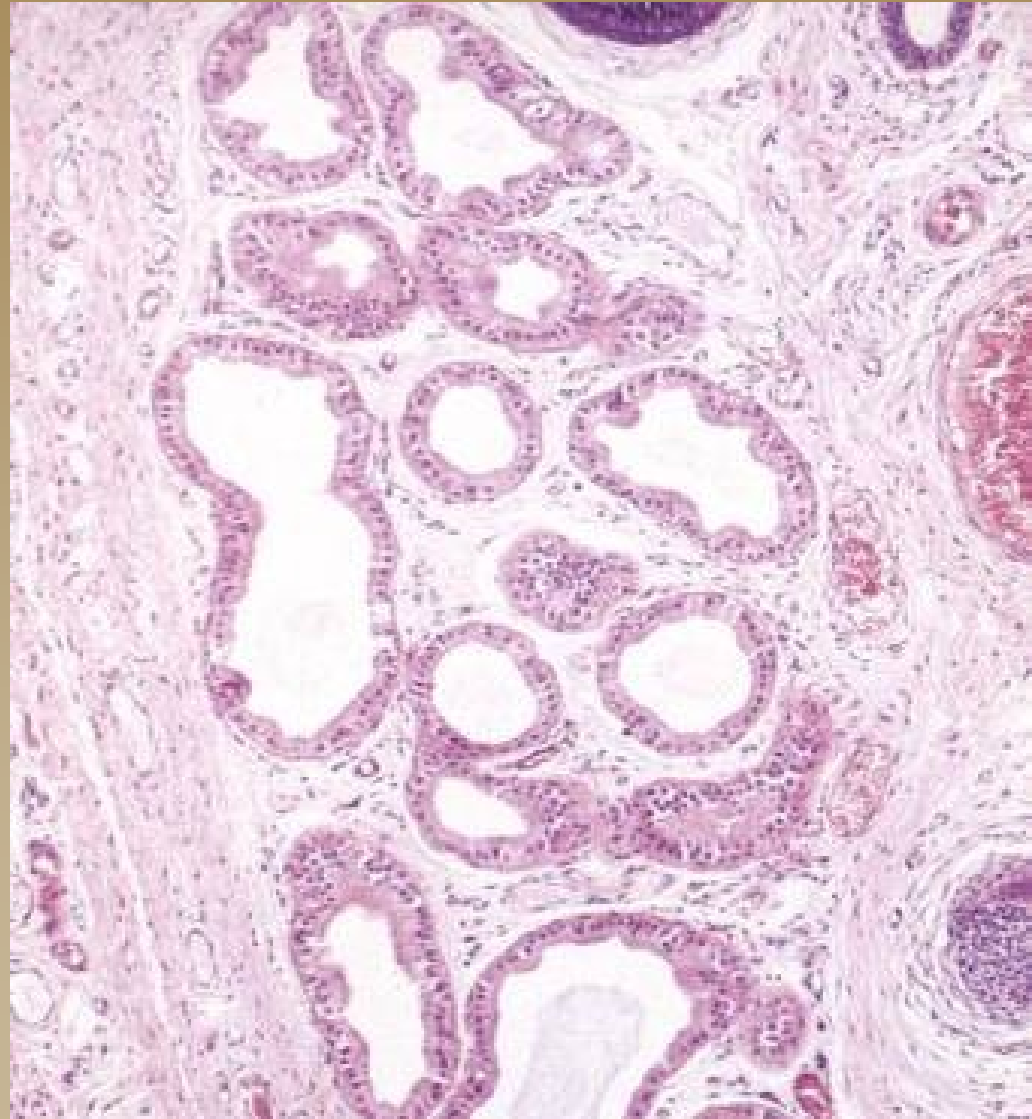
GII. sudoriferae apocrinae

◆ sekreční oddíl

- Tubuly-alveoly s širokým lumenem, uloženy hluboko v dermis,
- sekreční buňky (různá výška),
myoepitelové buňky,
bazální membrána

◆ vývodní část

- 2-vrstevný kubický epitel
- ústí do vlasového folikulu těsně nad vývodem mazové žlázy

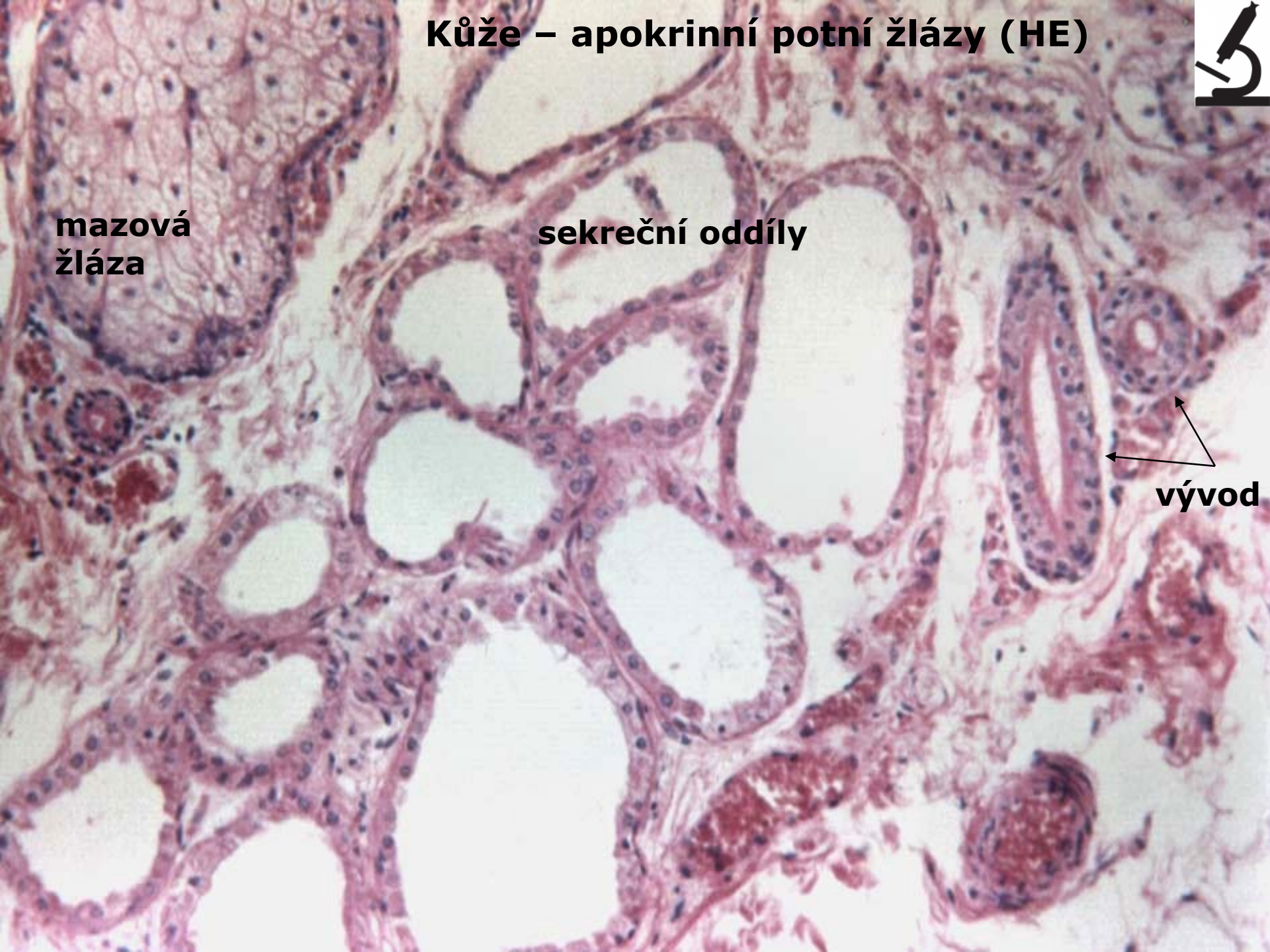
Kůže – apokrinní potní žlázy (HE)

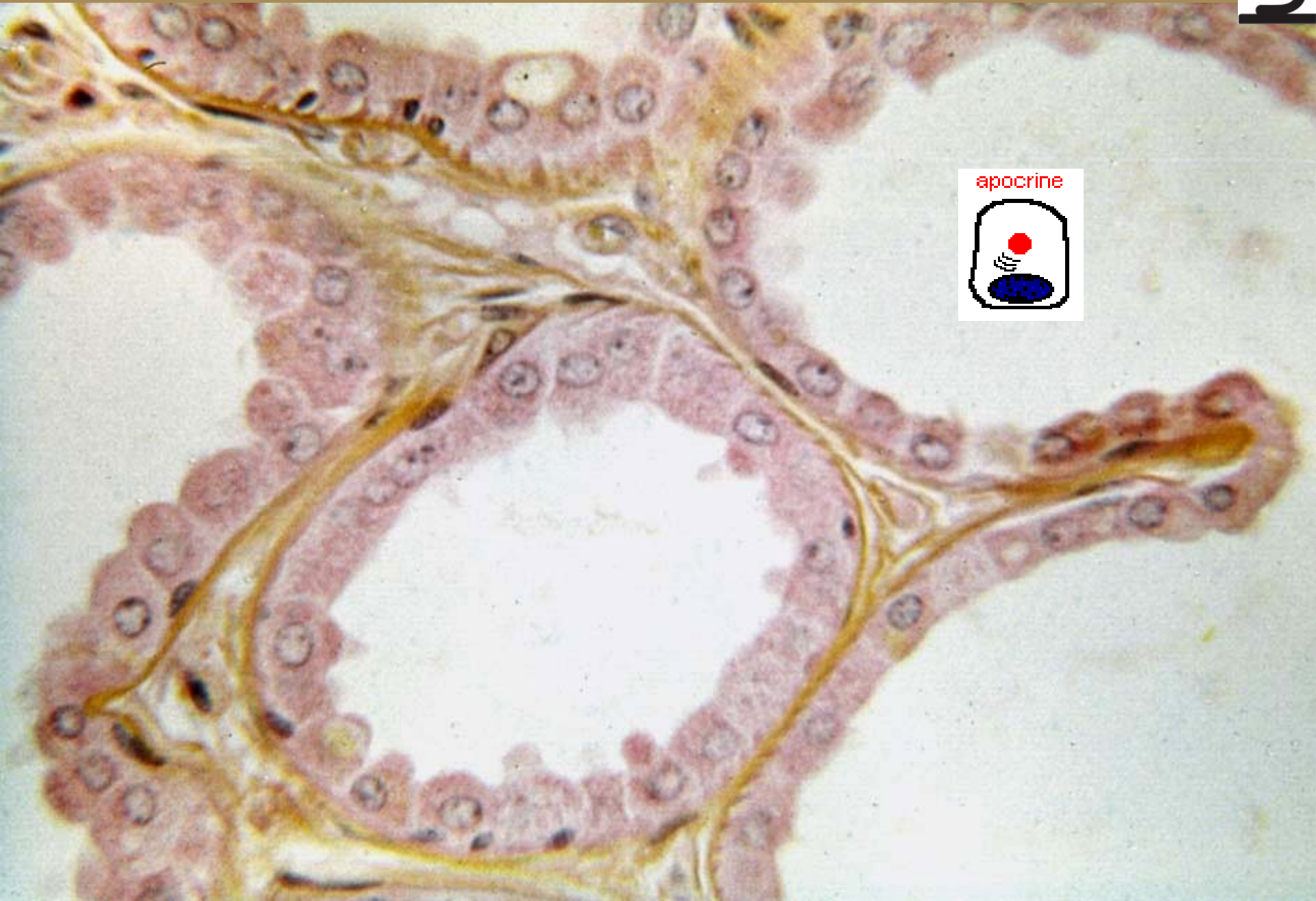
mazová
žláza

sekreční oddíly

vývod

Kůže – apokrinní potní žlázy (HE)

Žlázy mazové

(glandulae sebaceae)

- ◆ **Sekreční oddíl:** mnohohvrstevný epitel, postupná tuková degenerace
- ◆ **Vývody:** mnohohvrstevný dlaždicový epitel
- ◆ **Chybí:** dlaň ruky, ploska nohy
- ◆ Obvykle ústí do **vlasového folikulu**
- ◆ **Volně** na povrch ústí: červeň rtu, glans penis a preputium, labia minora, víčko (Meibomské žlázy)

Gl. sebaceae

- ◆ rozvětvené alveolární žlázy

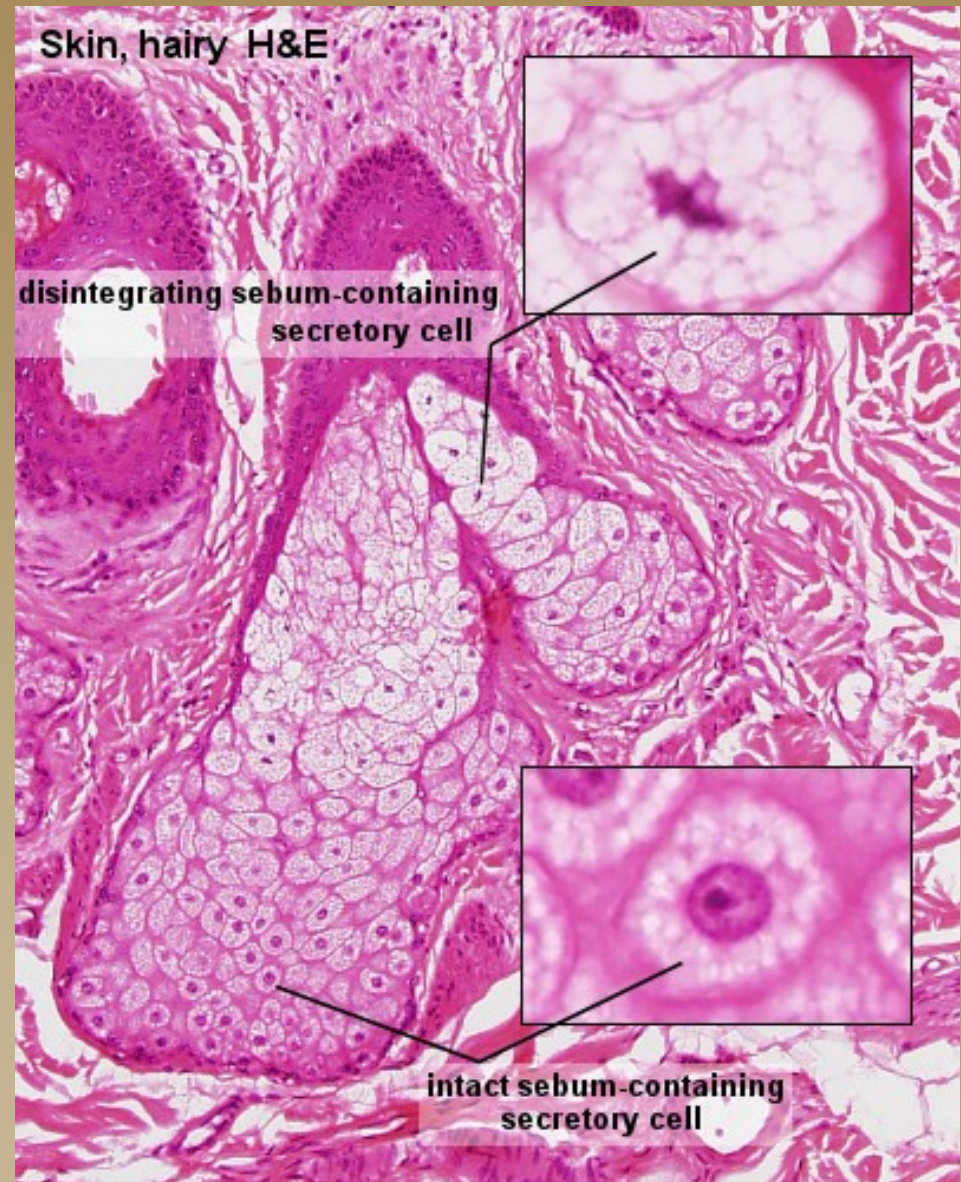
- sekreční oddíl

- ◆ alveolus vyplněný buňkami
- ◆ na BL menší, bazofilní bb. - mitózy

- vývodní část

- ◆ krátký, vystlaný vrstevnatým dlaždicovým epitelem

- ◆ holokrinní sekrece

Kůže - mazová žláza (HEŠ)

vlasový folikul

m. arrector pili

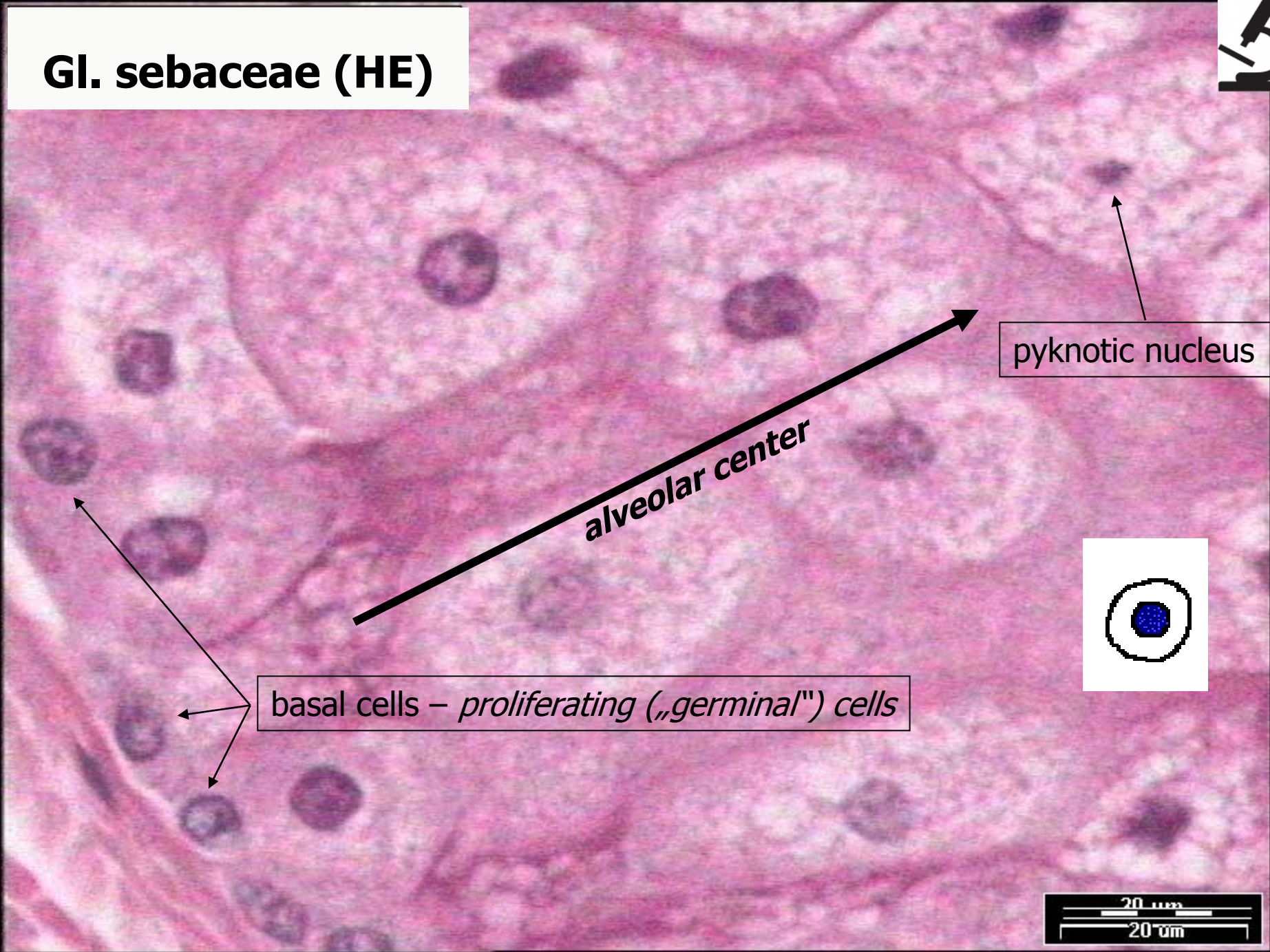

Kůže – mazová žláza (HE)

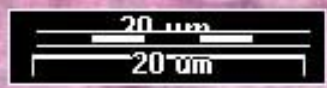
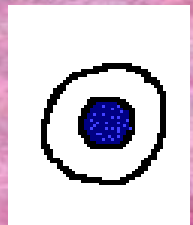
Gl. sebaceae (HE)

pyknotic nucleus

basal cells – *proliferating („germinal“) cells*

alveolar center

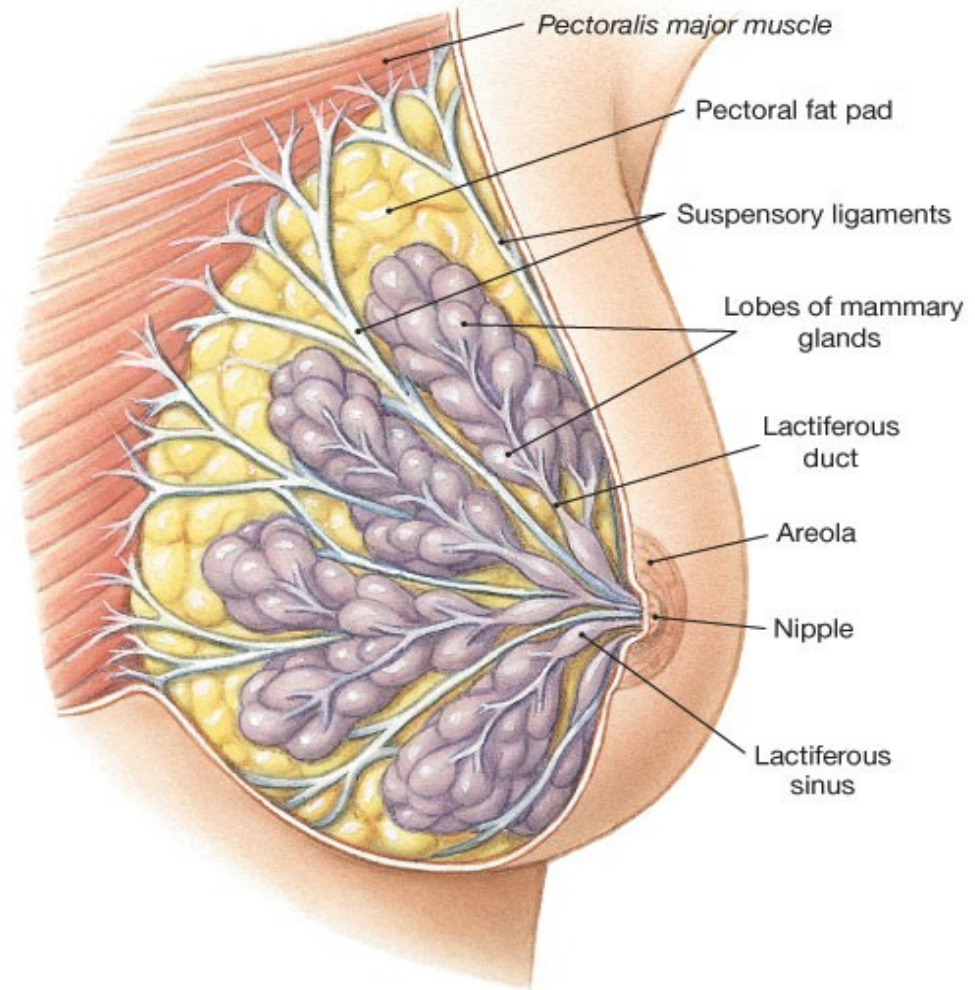

Mléčná žláza gl. mammae

15-20
samostatných
tubolaveol. žlázek
(vývody + sekreční
oddíly)

Vazivo řídké a husté
kolagenní, tuková
tkáň

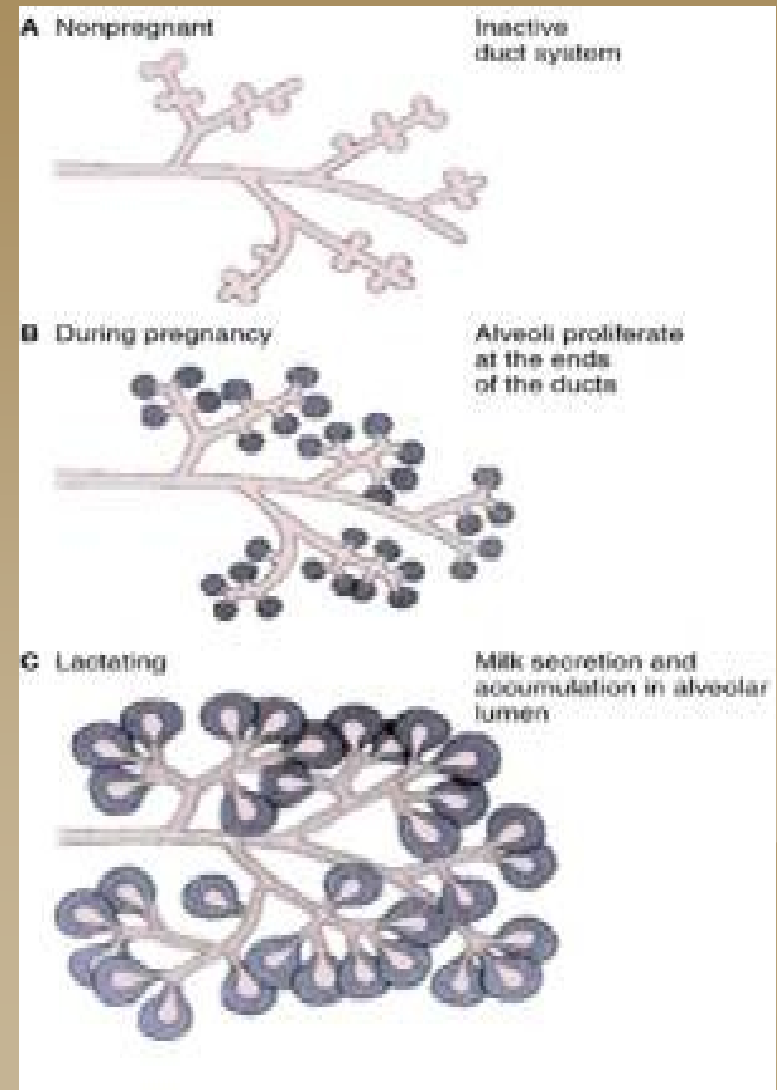
Vývody:
ductus lactiferi,
sinus lactiferi,
(pori lactiferi)

(a) Left breast

Mléčná žláza a funkční stav

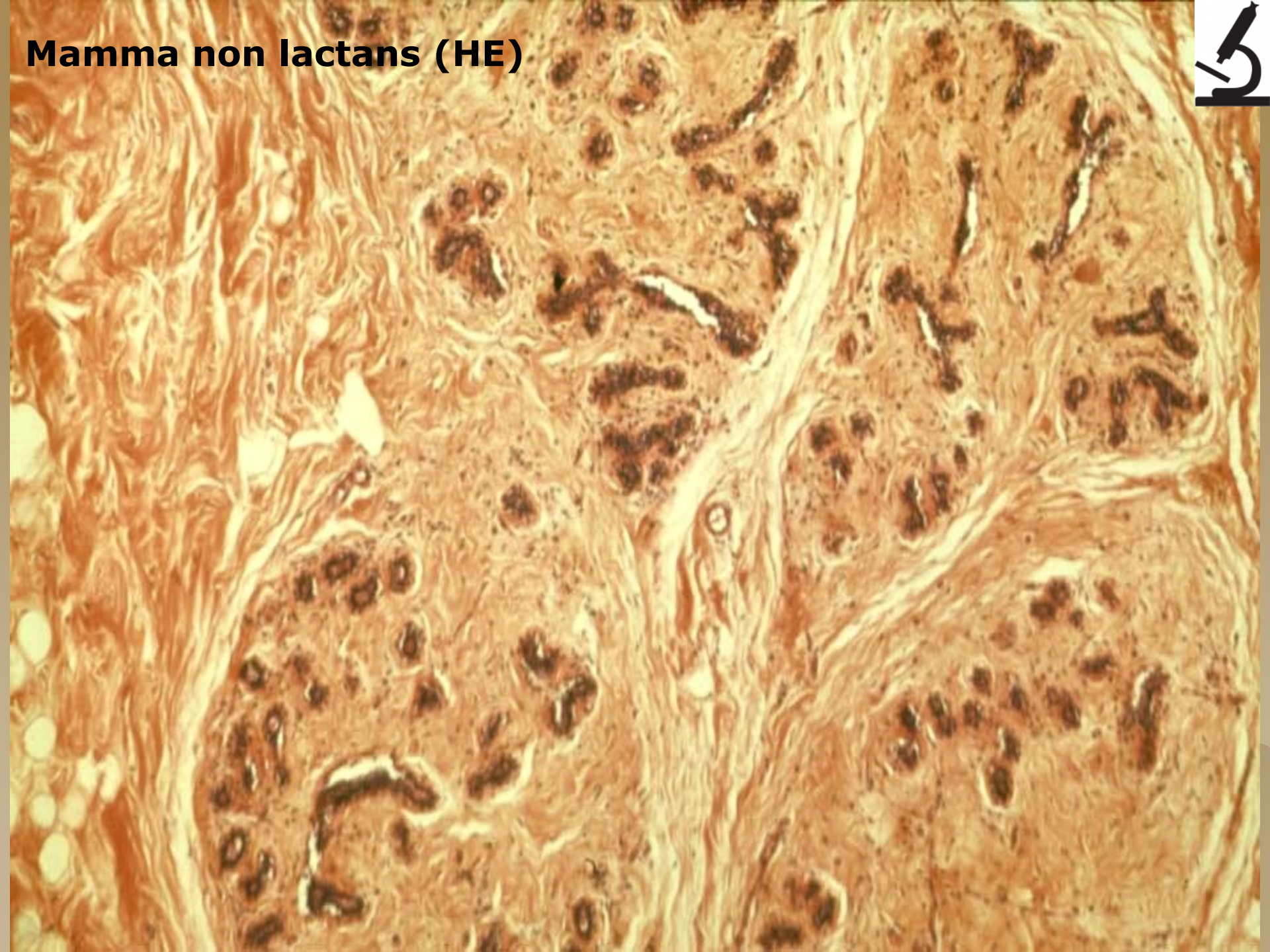
- ◆ novorozenecké období
- ◆ dětství★
- ◆ puberta
- ◆ dospělost – v klidu
 - v těhotenství
 - během laktace
 - v regresi
- ◆ senium
- ◆ mužská mléčná žláza ★

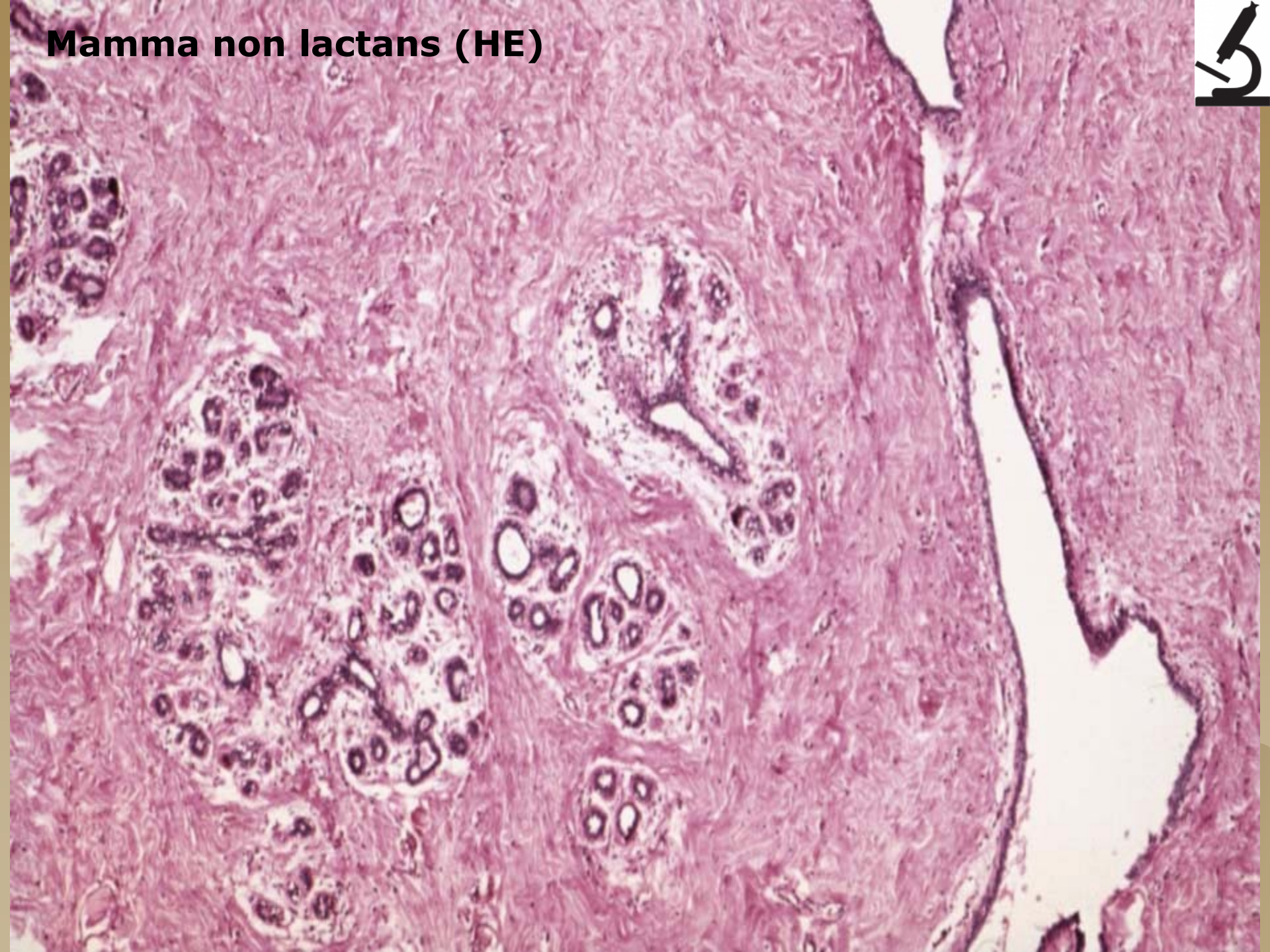
Mléčná žláza po pubertě (non lactans)

- ◆ Převaha vaziva
- ◆ Vývody - větvené, částečně luminizované
- ◆ Sekreční oddíly – tubuly a alveoly; žlázové a myoepitelové buňky

Mamma non lactans (HE)

Mamma non lactans (HE)

Mléčná žláza během těhotenství

- ◆ Převaha žlázek
- ◆ Proliferace, větvení a luminizace vývodů (estrogeny)
- ◆ Proliferace a luminizace sekrečních alveolů (progesteron)
- ◆ Redukce vaziva = tenká septa

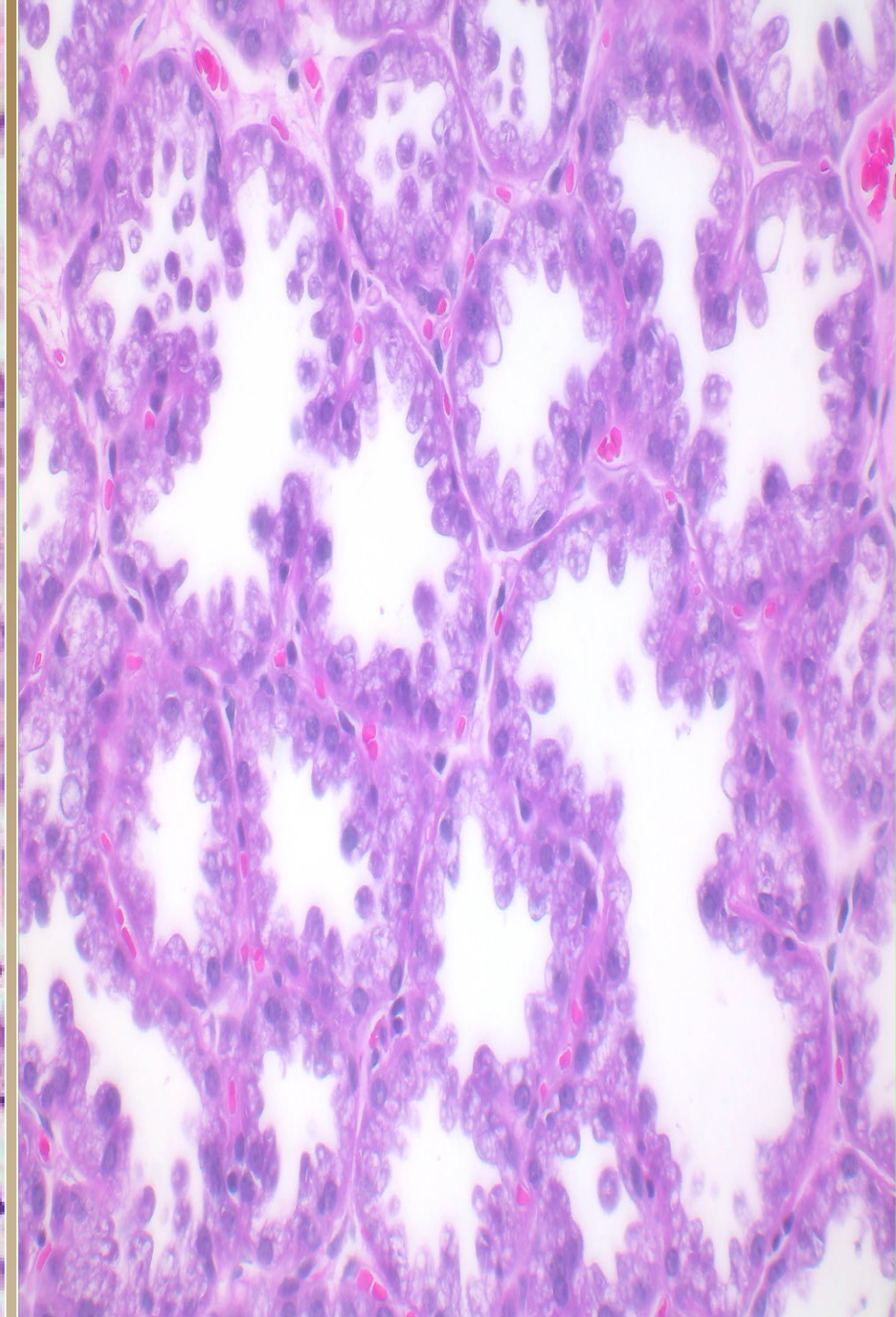
Mléčná žláza v období laktace

- ◆ Sekreční oddíly se plní sekretem
(sekrece tukových kapek = apokrinní,
sekrece proteinů = ekrinní)
- ◆ Vývody: jednovrstevný kubický →
jednovrstevný cylindrický →
dvouvrstevný cylindrický (ductus lactiferi)
→ vrstevnatý dlaždicový

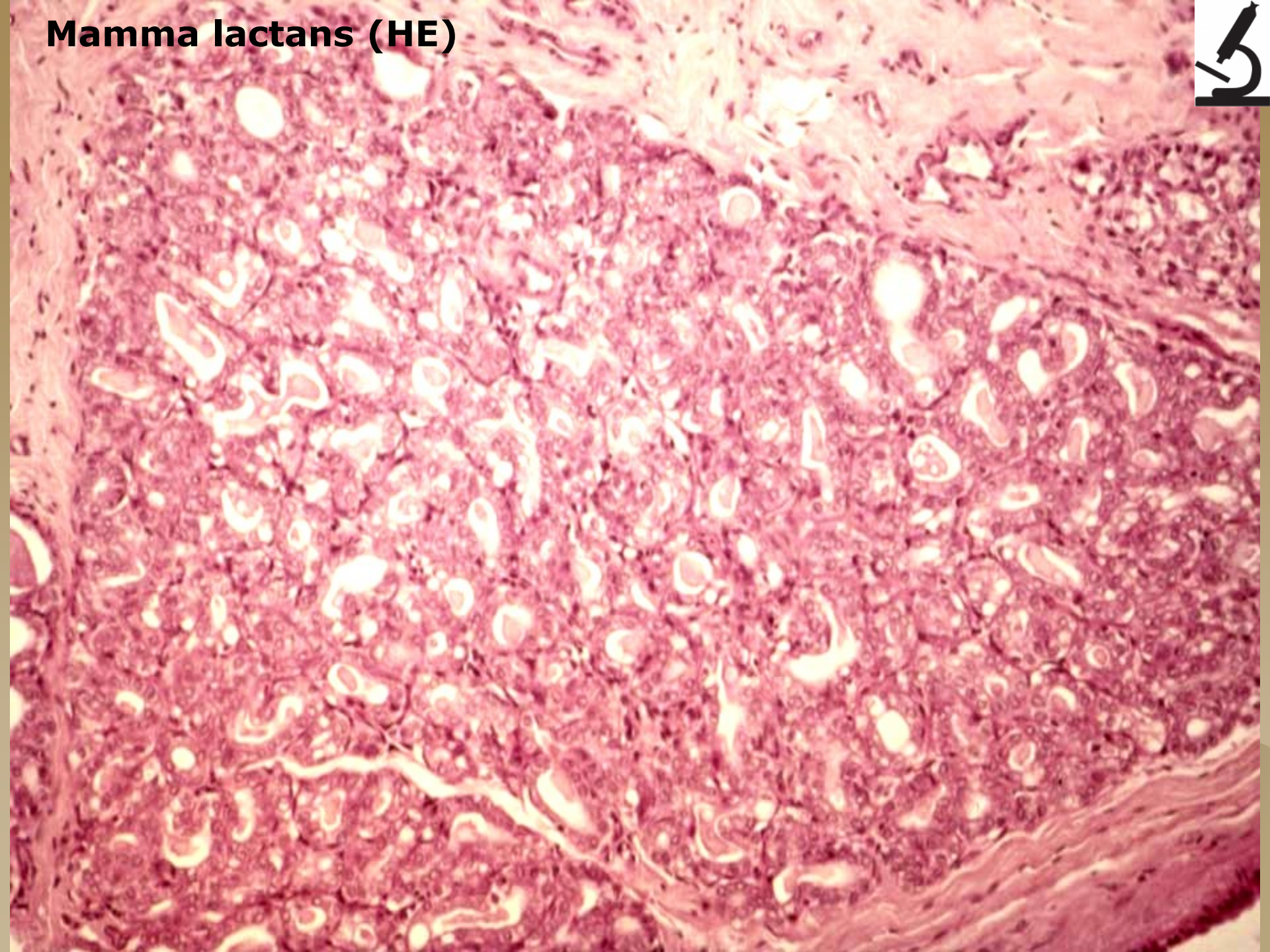
Lactating Mammary Gland H&E

interlobular connective tissue

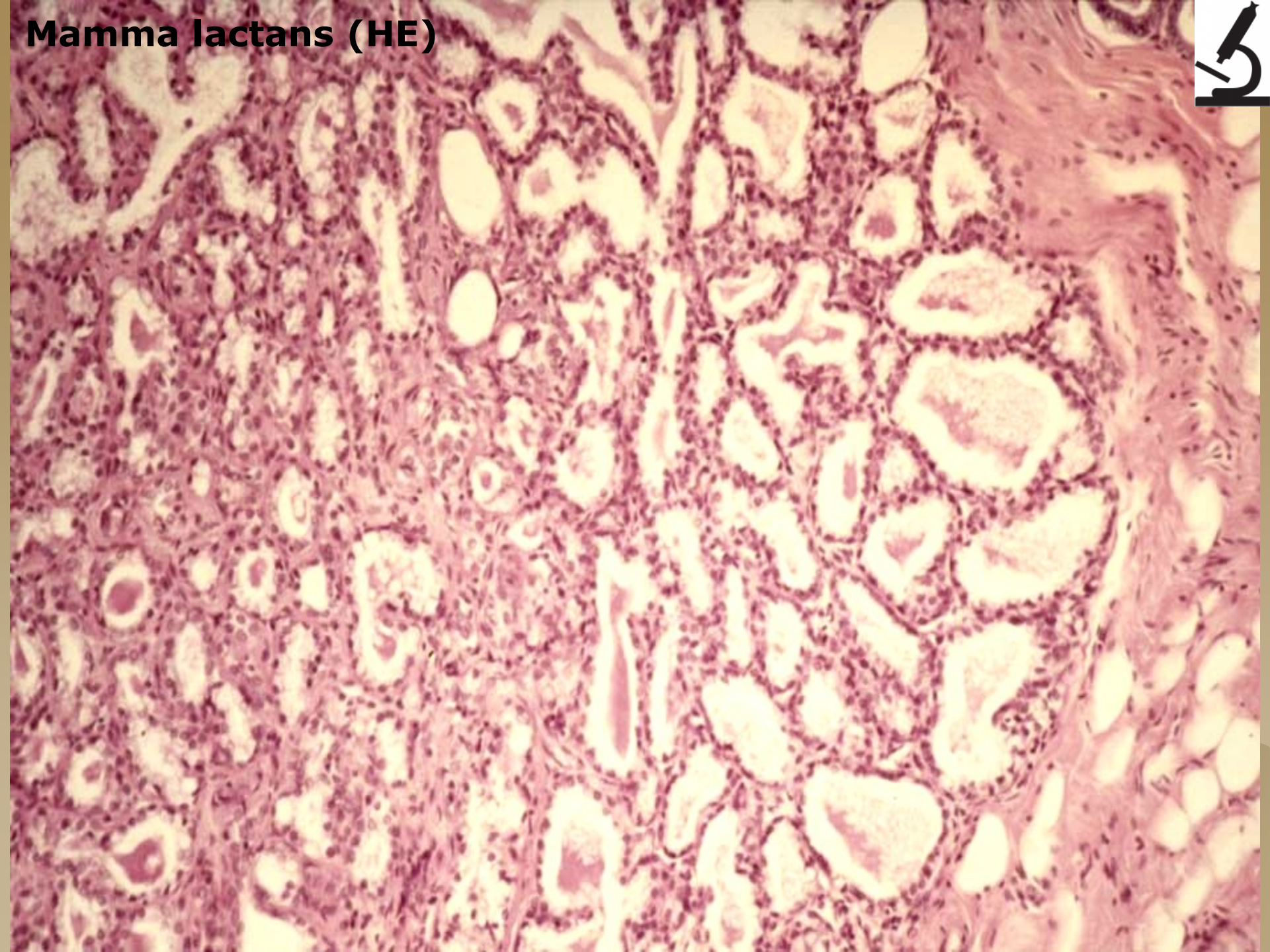
secretory alveoli

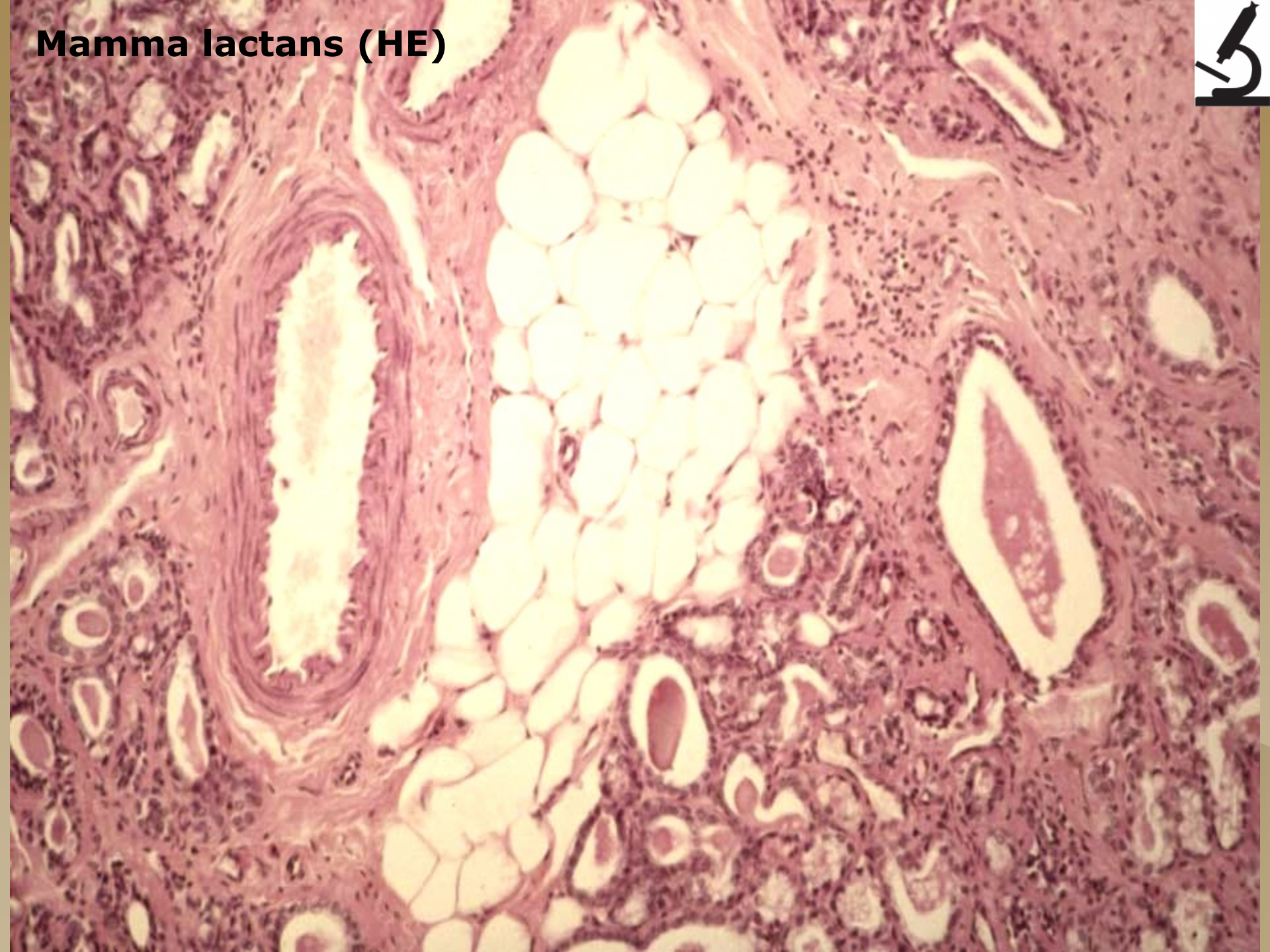
Mamma lactans (HE)

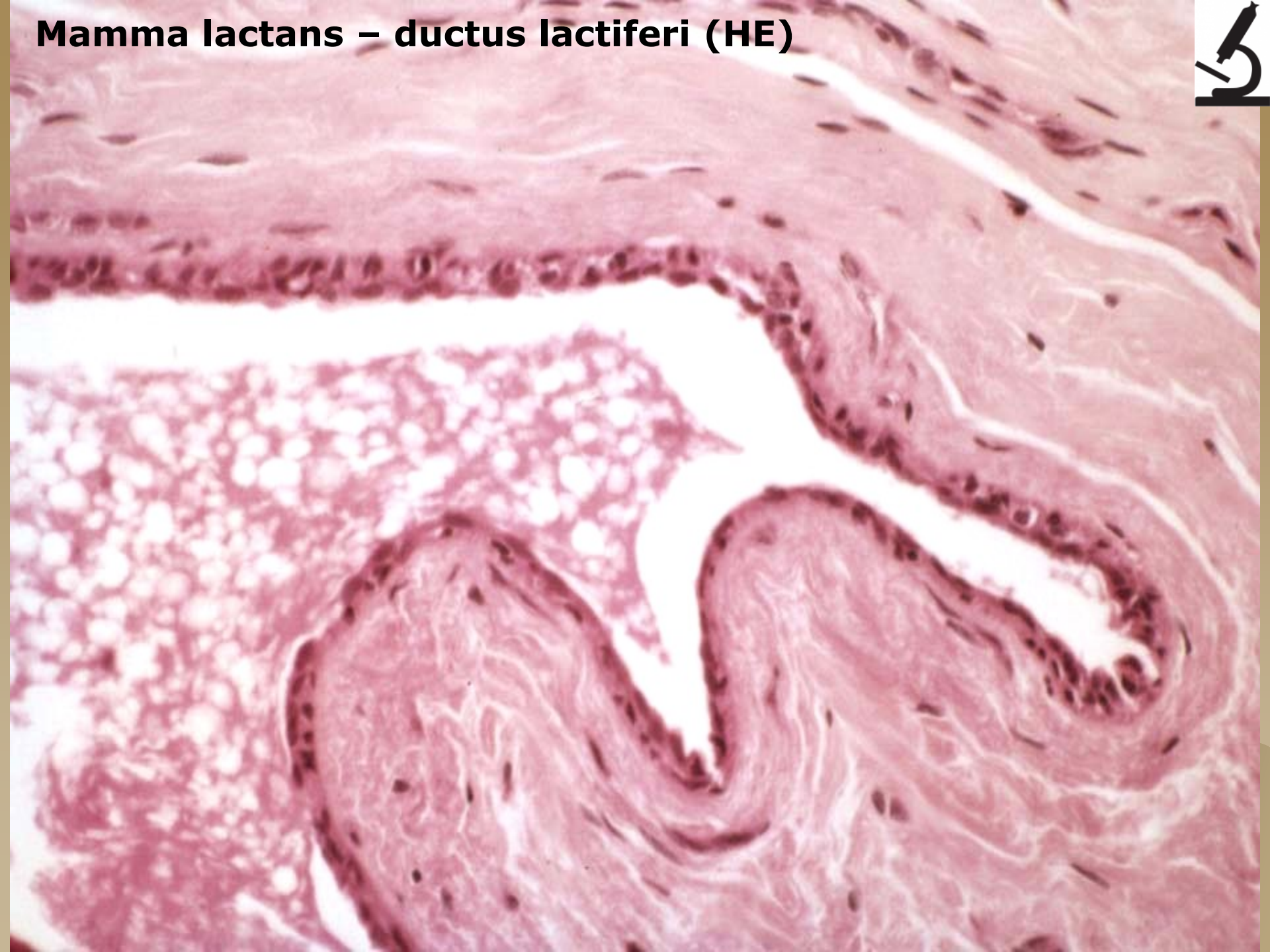
Mamma lactans (HE)

Mamma lactans (HE)

Mamma lactans – ductus lactiferi (HE)

Mléčná žláza v involuci

- ◆ Zánik sekrečních oddílů
- ◆ Perzistence některých vývodů
- ◆ Převaha vaziva

Vlas

- ◆ Volná část (scapus pili)
Kořen (radix pili)
Cibulka (bulbus pili)
- ◆ Vlasová papila - papilla pili
- ◆ Vlasový váček – folliculus pili
- ◆ Dřeň – substantia medullaris
- ◆ Kůra – substantia corticalis
- ◆ Kutikula – cuticula i

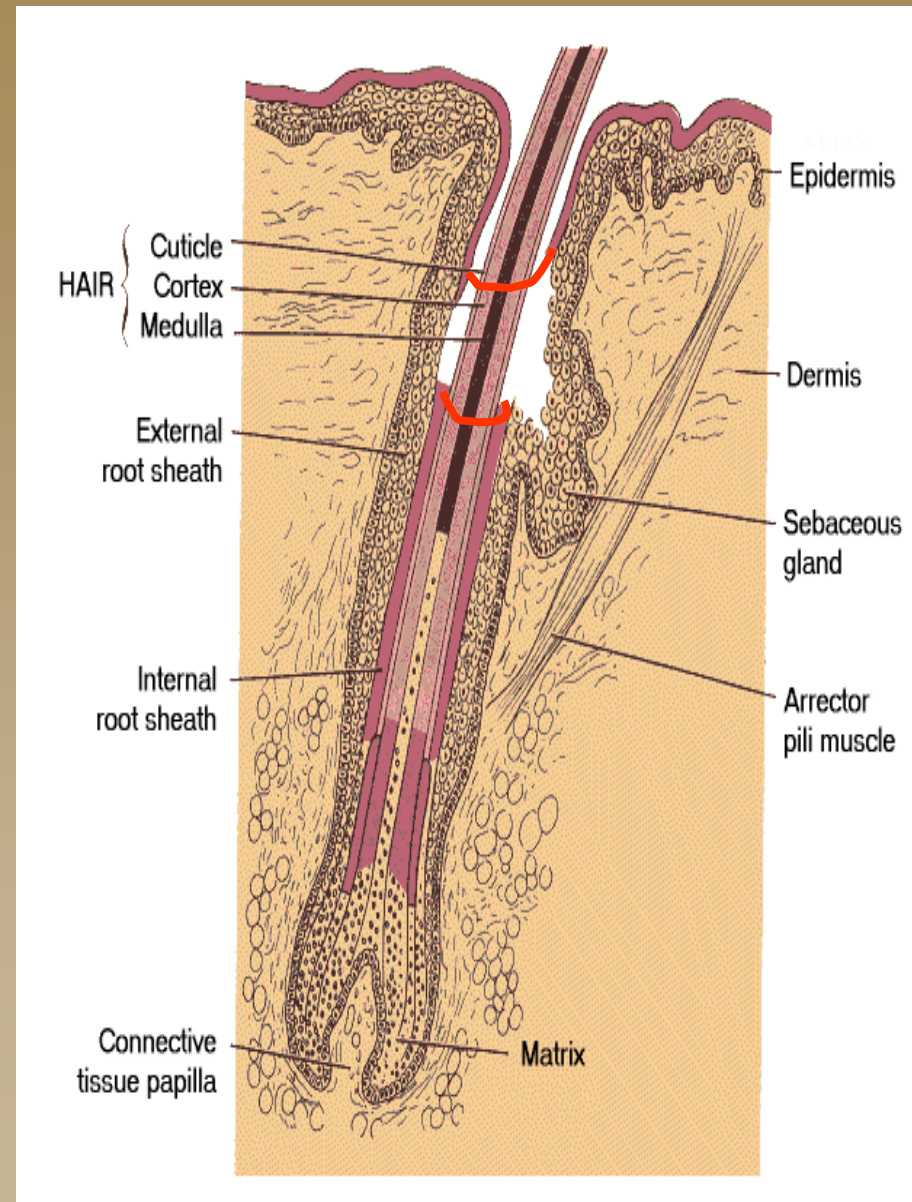
Vlas /chlup/

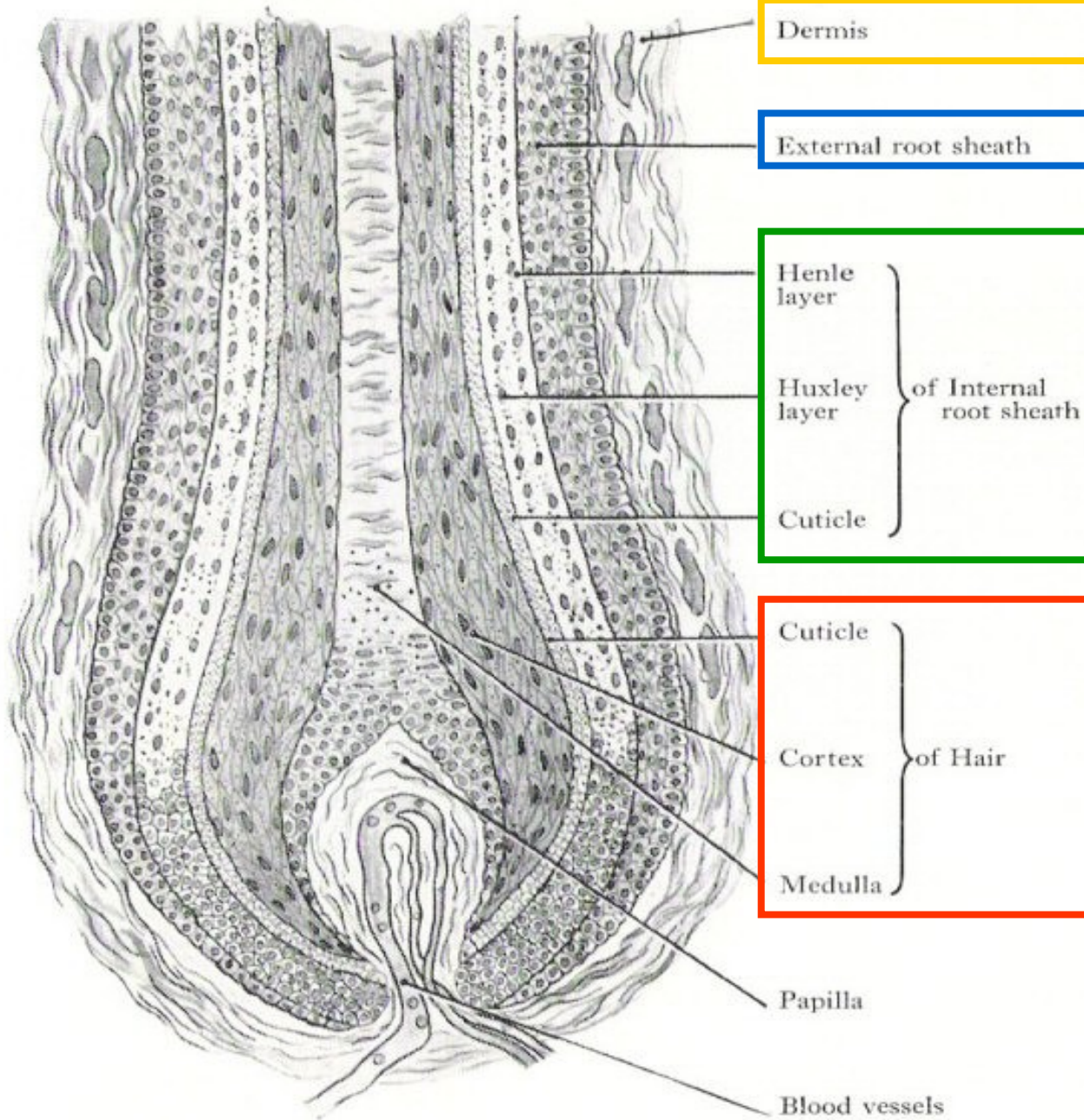
◆ *Scapus a radix pili*

- (Medulla)
- Cortex
- Cuticula pili

◆ *Folliculus pili*

- Vnitřní epitelová pochva
 - ◆ Cuticula vaginalis
 - ◆ Huxleyova vrstva
 - ◆ Henleova vrstva
- Zevní epitelová pochva /epidermis/
- Vazivová pochva
 - ◆ Lamina vitrea /zesílená basální lamina/
 - ◆ Vnitřní-cirkulární
 - ◆ Zevní-longitudinální

Vazivová pochva

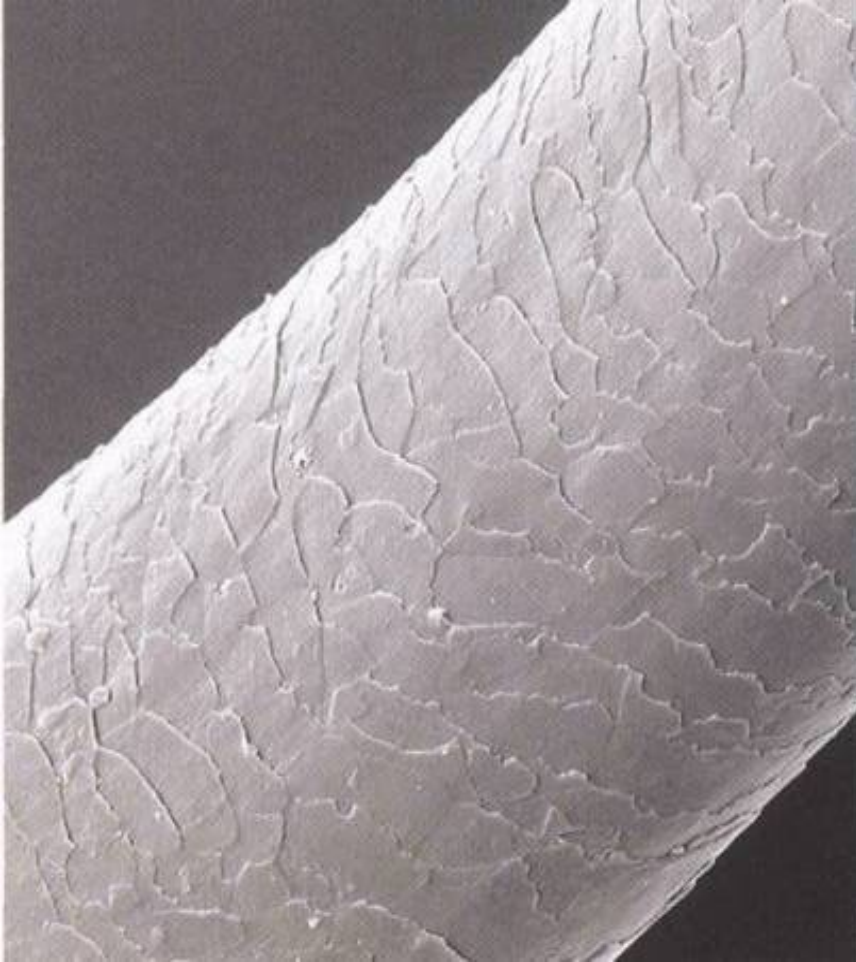
zevní

vnitřní

pochva vlasového folikulu

vlas

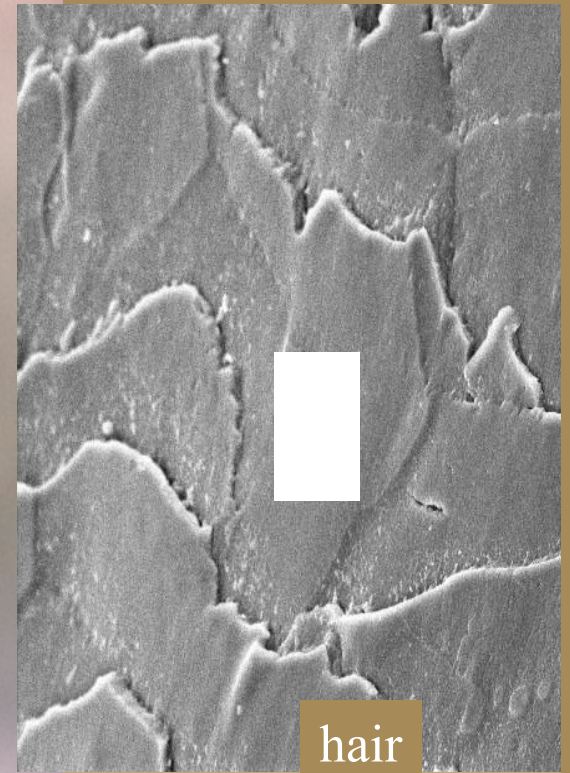
Diagram of a longitudinal section of a hair in a follicle.

corbis

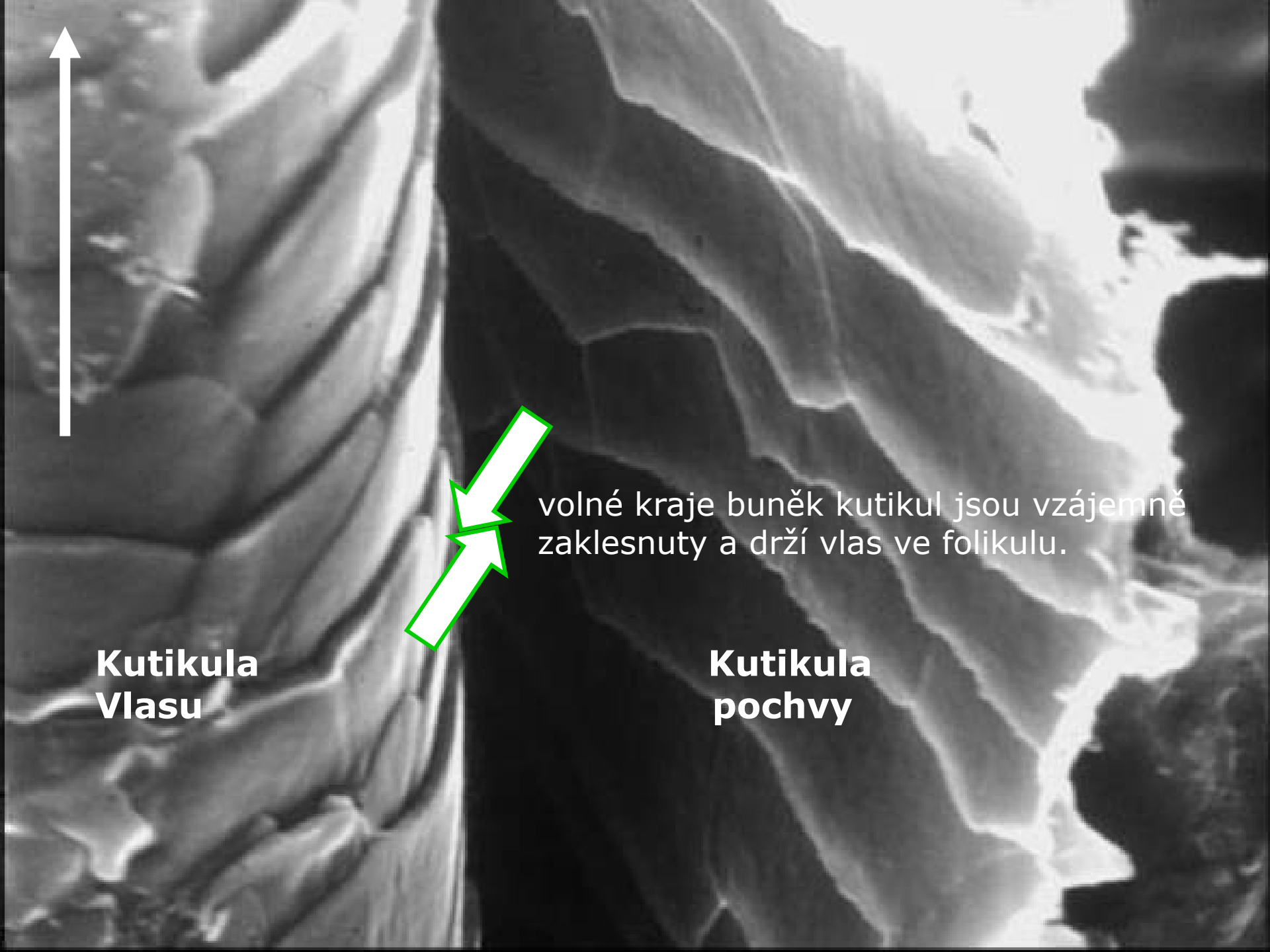
spruce-cone

hair

kutikula vlasu

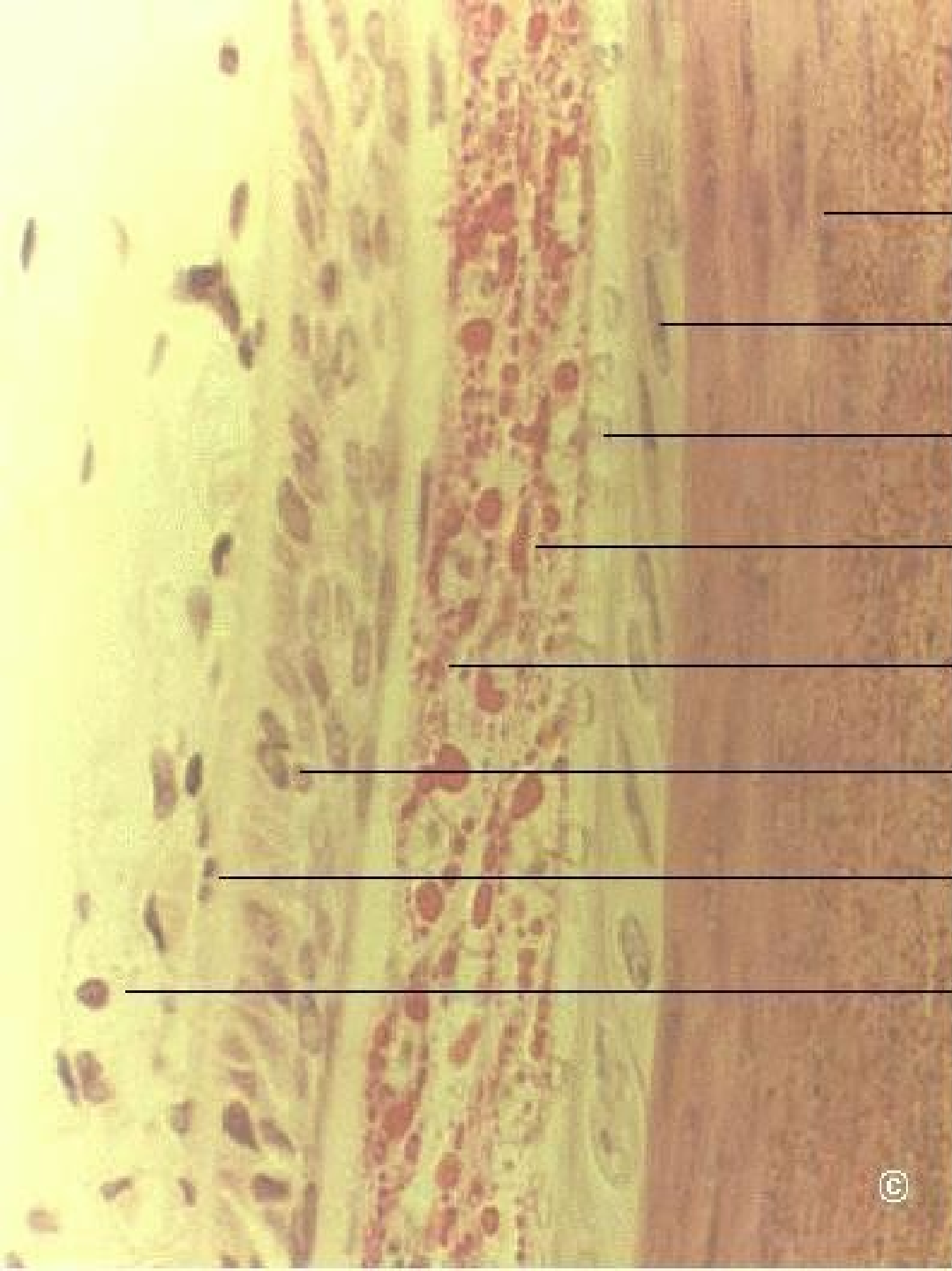

volné kraje buněk kutikul jsou vzájemně zaklesnuty a drží vlas ve folikulu.

**Kutikula
Vlasu**

**Kutikula
pochvy**

Hair cortex

Hair cuticle

Inner root sheath cuticle

Inner root sheath Huxley layer

Inner root sheath Henle layer

Outer root sheath

Basement membrane

Dermal sheath

Kůže s vlasy (HEŠ)

m. arrector pili

Kůže s vlasy (HEŠ)

Vazivová pochva

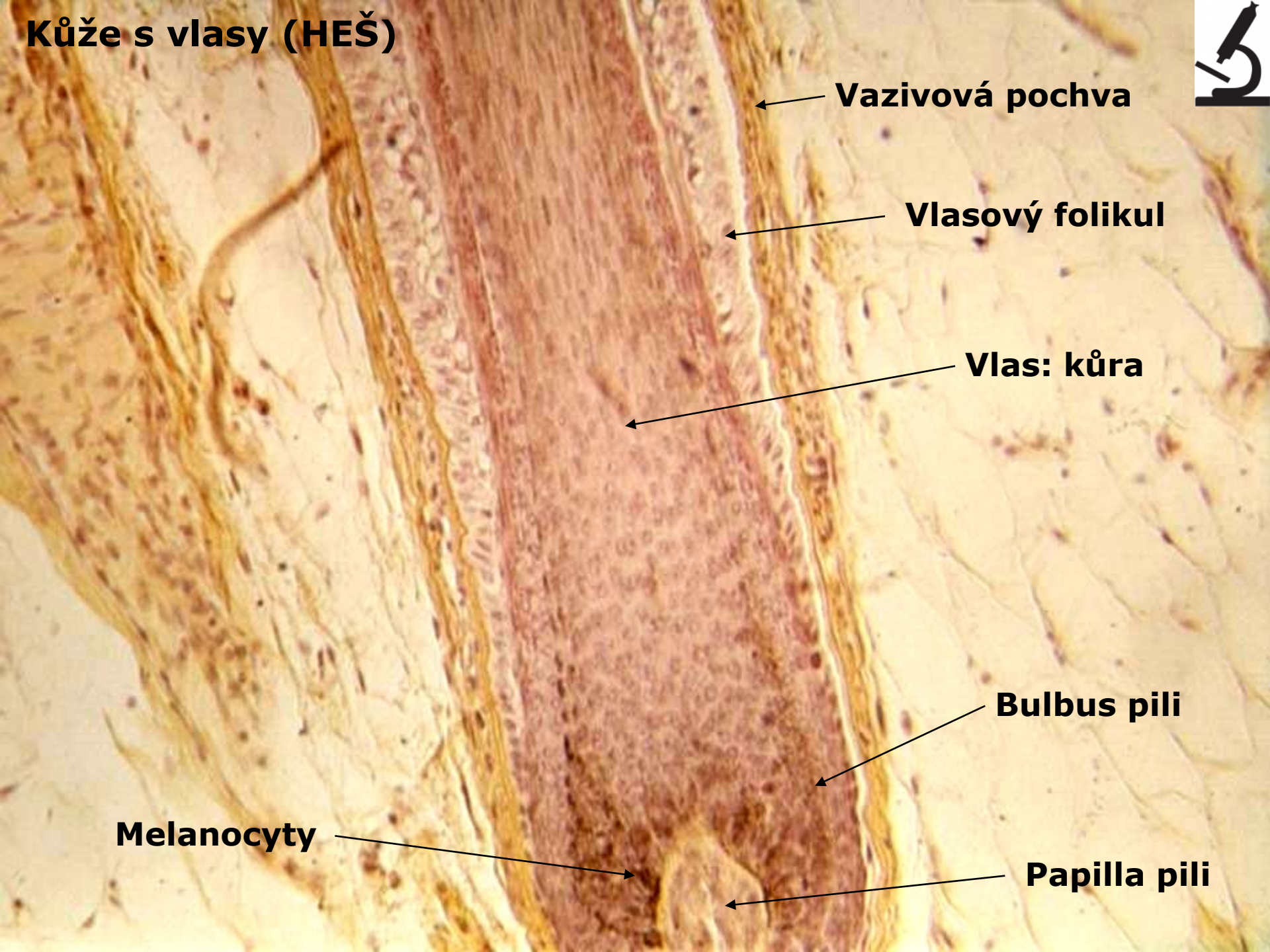
Vlasový folikul

Vlas: kůra

Bulbus pili

Melanocyty

Papilla pili

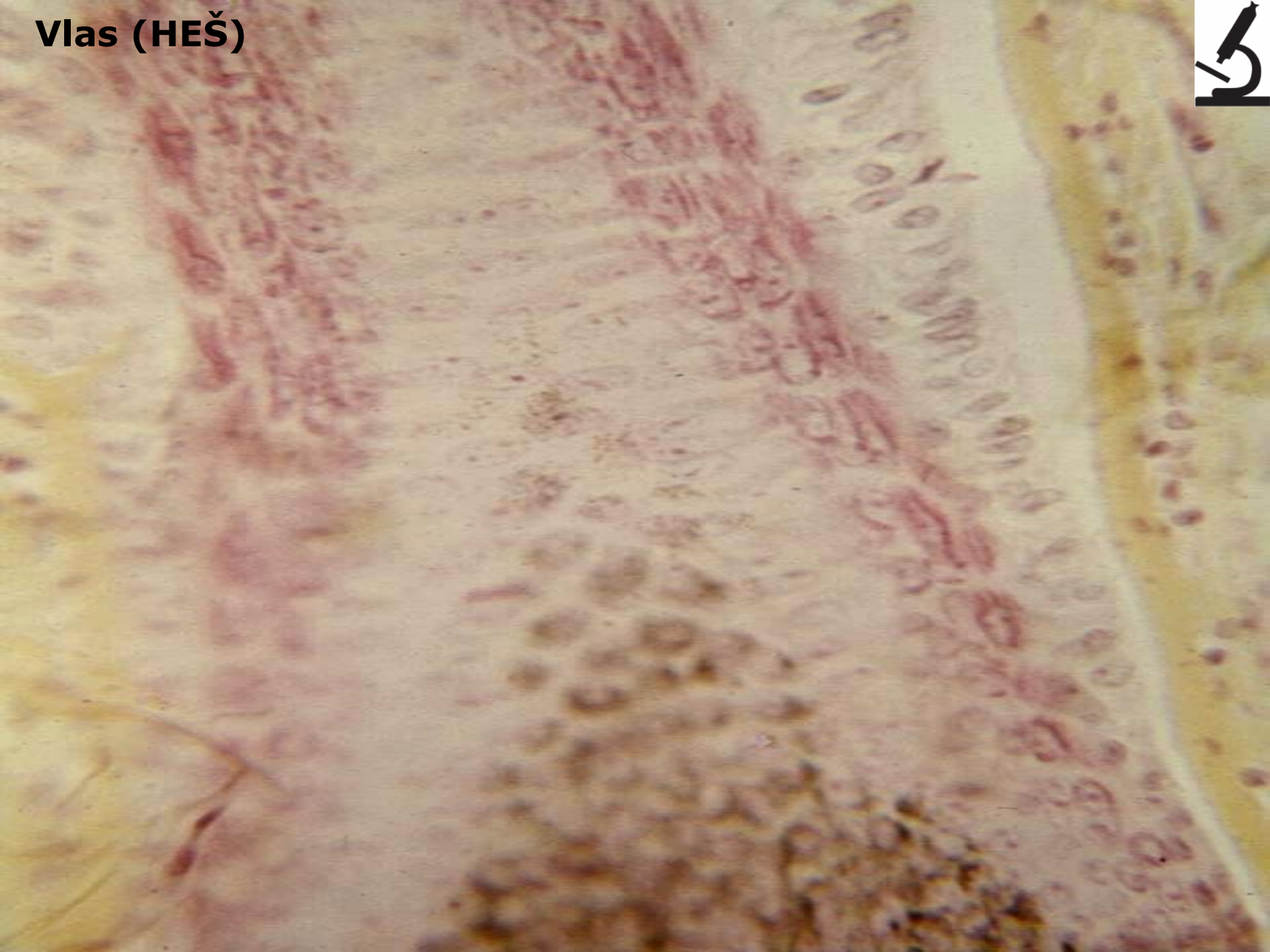
Kůže s vlasy – bulbus pili s melanocyty (HE)

Kůže s vlasy – bulbus pili s melanocyty, papilla pili (HEŠ)

Vlas (HEŠ)

Vlas (HEŠ)

Vazivová pochva

Zevní ep. pochva

Vnitřní ep. pochva

Henle

Huxley

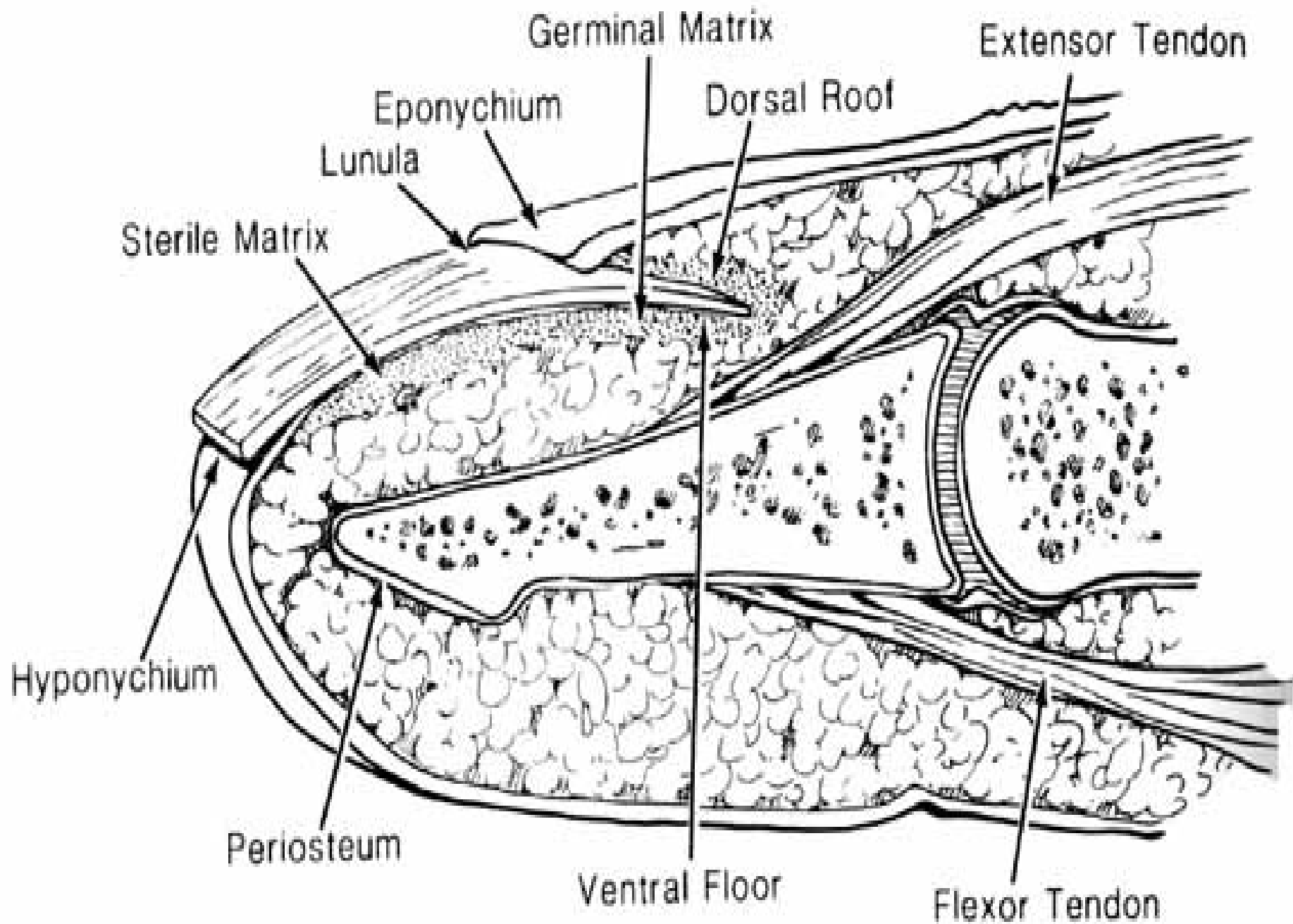
Kutikula pochvy

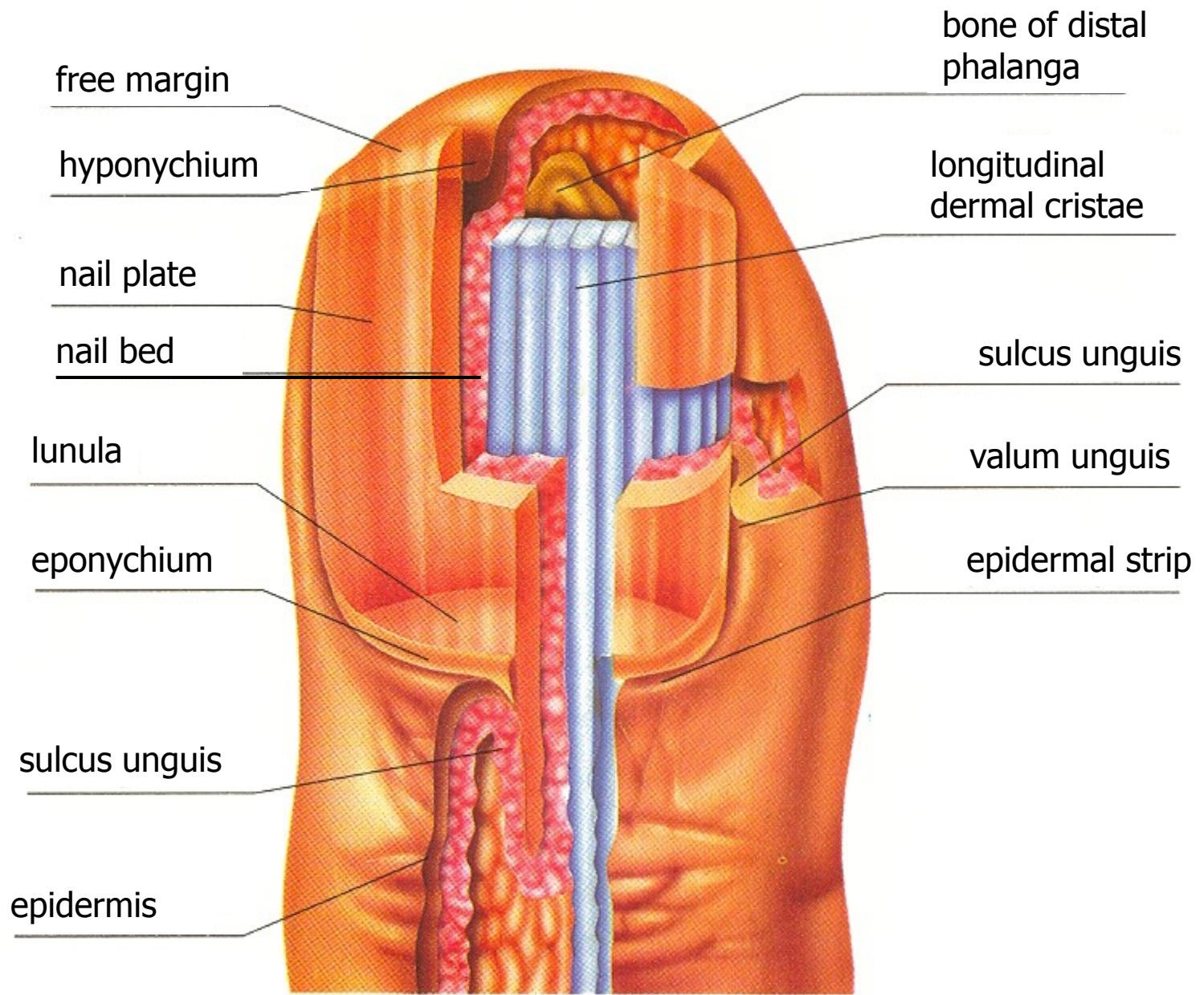
Kutikula vlasu

cortex

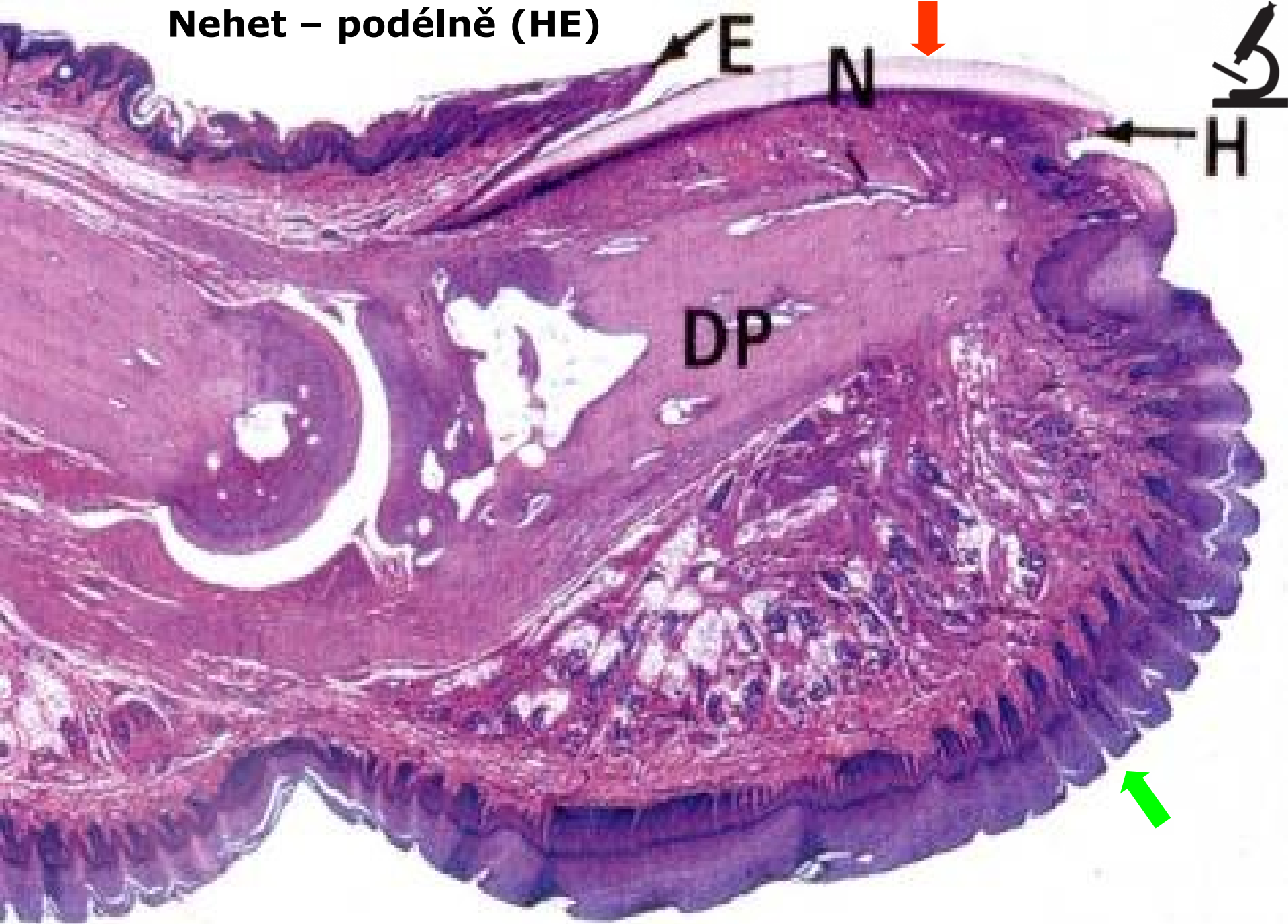
Nehet (unguis, onyx)

- ◆ Složka epidermální
stratum corneum (nehtová ploténka)
stratum germinativum (epitelové lůžko nehtu:
 - distálně hyponychium = *lůžkový nehet*,
 - proximálně radix unguis)
- ◆ Složka dermální – nehtové lůžko (lectulus unguis)

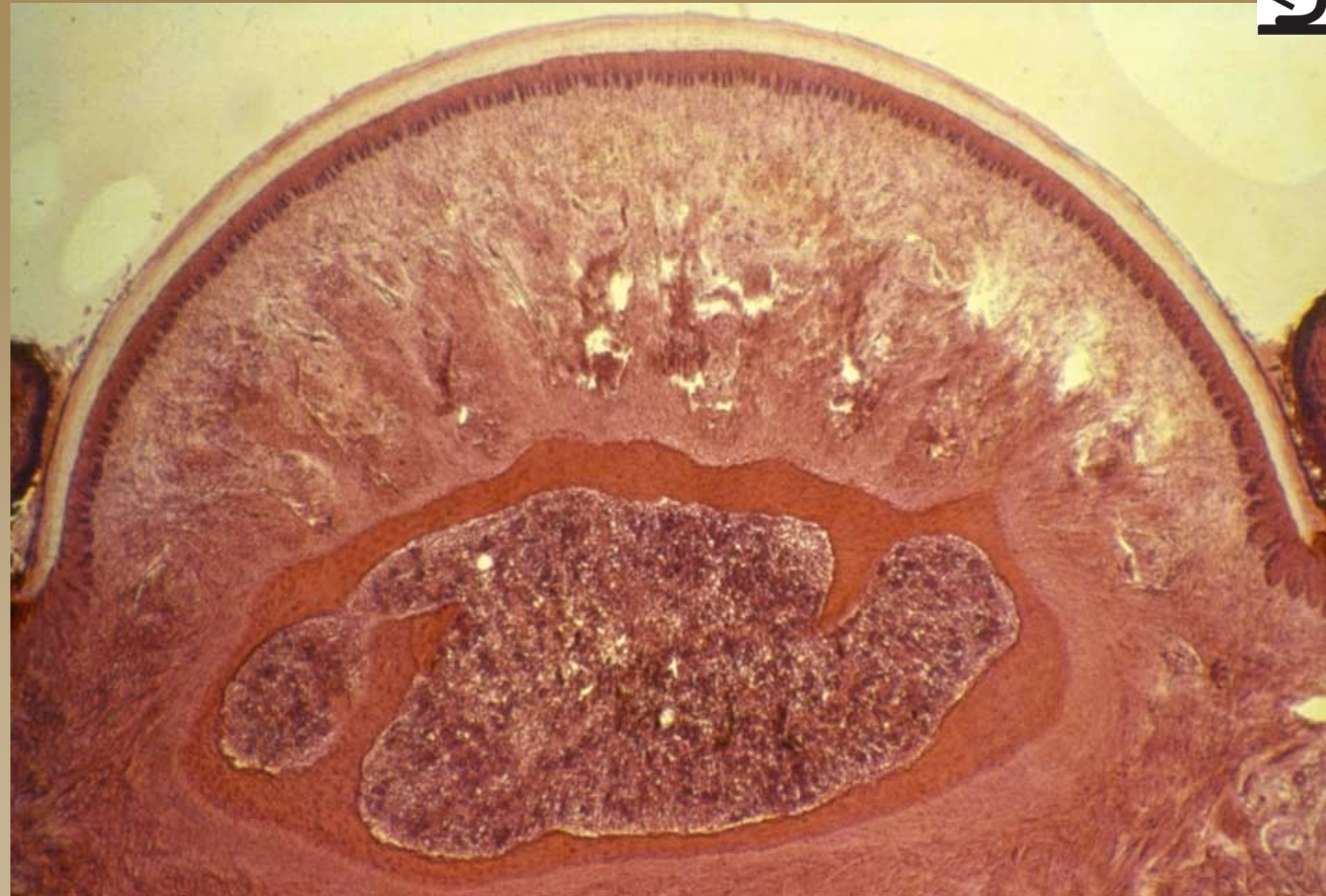

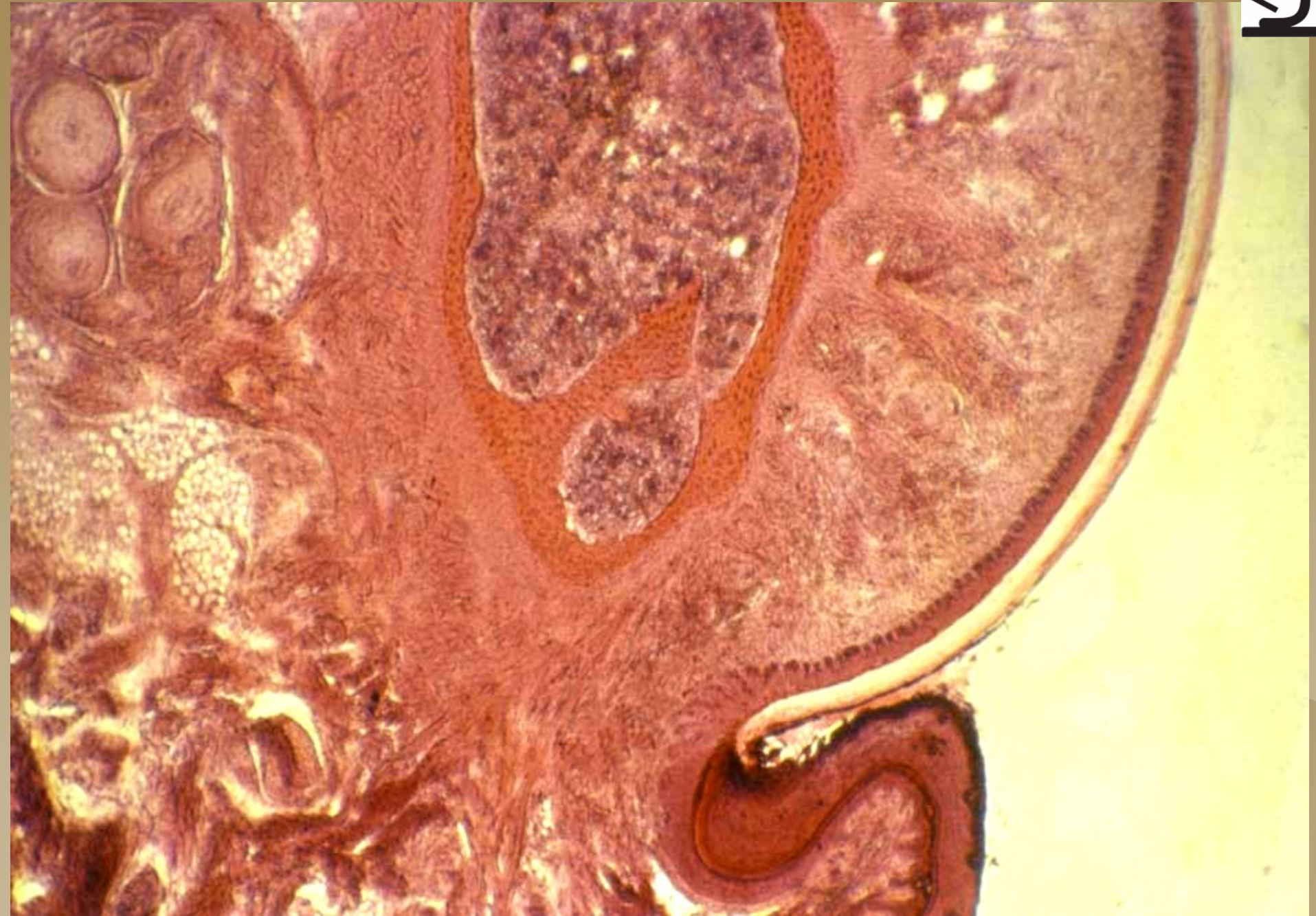
Nehet – podélně (HE)

Nehet – příčně (HE)

Nehet – příčně (HE)

Děkuji za pozornost

Vývoj kůže

- ◆ Ektoderm – epidermis, adnexa
- ◆ Mezenchym – dermis, tela subcutanea

vyvoj epidermis

1. *měsíc* - jednovrstevný ektoderm

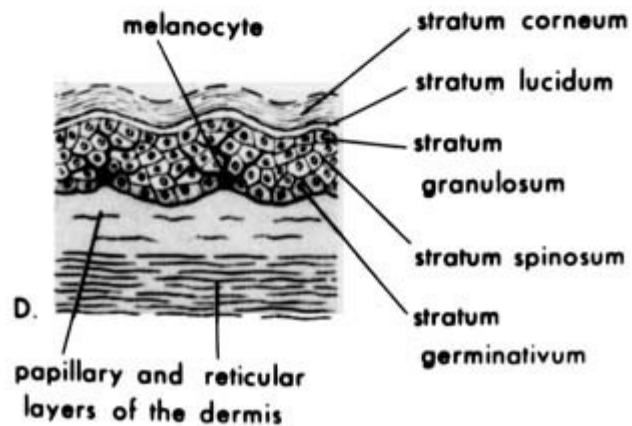
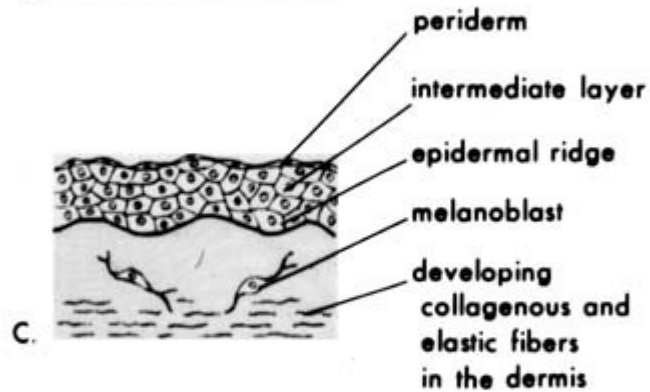
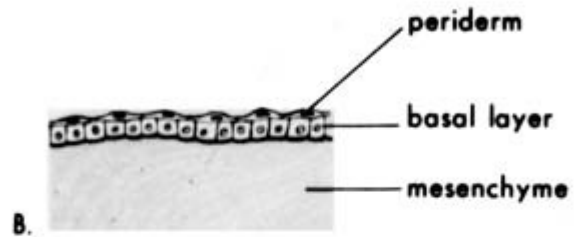
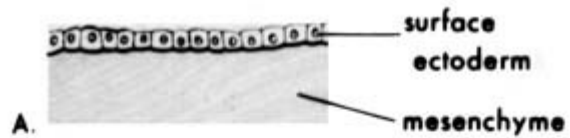
2. *měsíc* - dvouvrstevný epitel:

periderm (epitrichium) + bazální vrstva

3. *měsíc* - třívrstevný epitel

periderm + intermediární + bazální vrstva

4. *měsíc* - vrstevnatý dlaždicový epitel

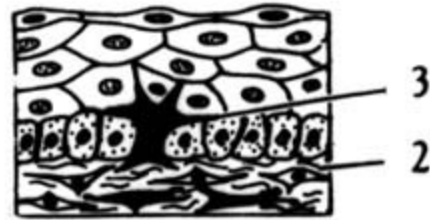

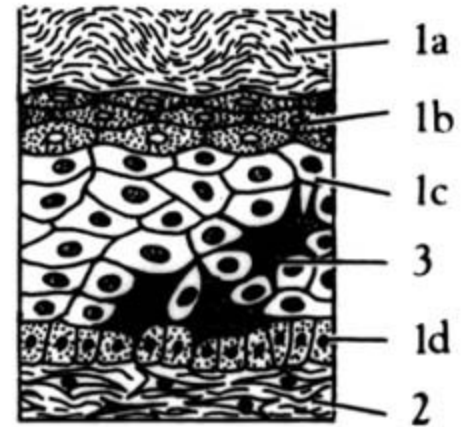
A

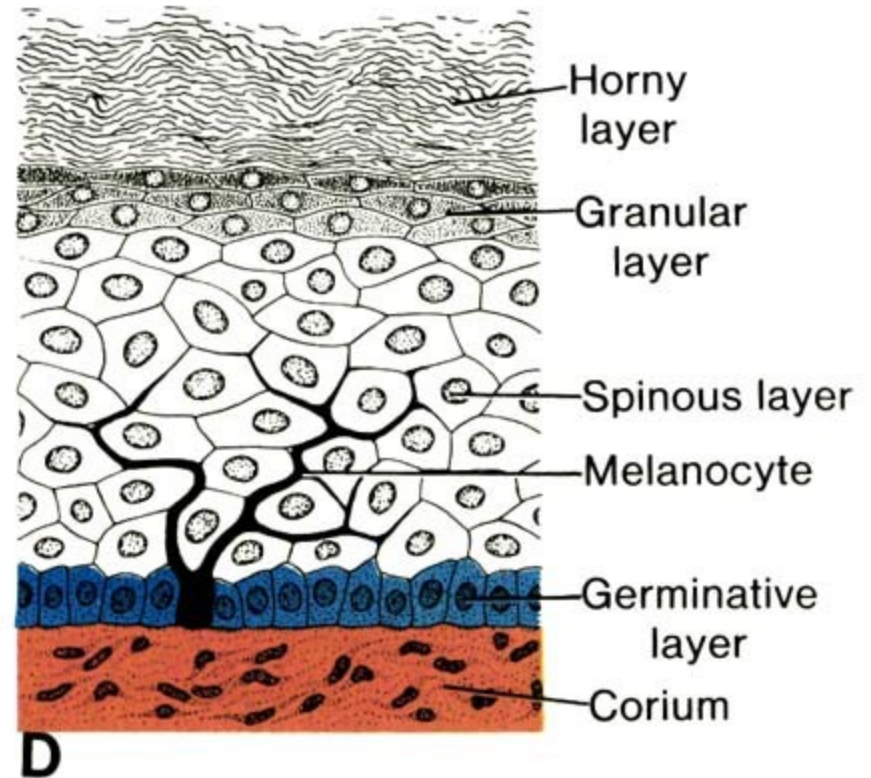
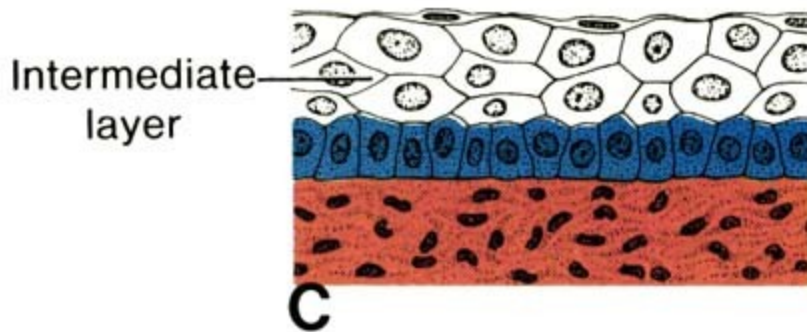
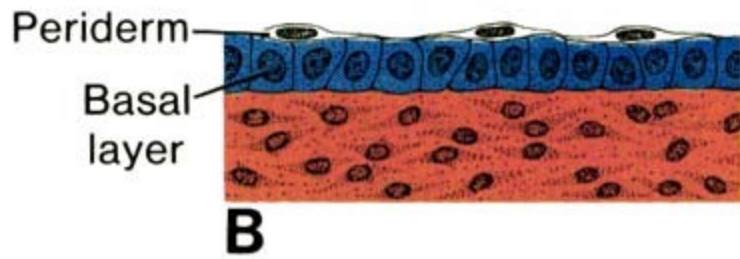
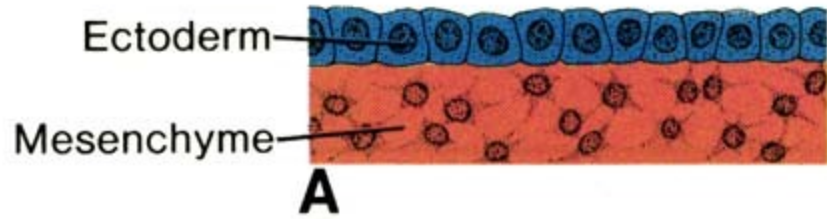
B

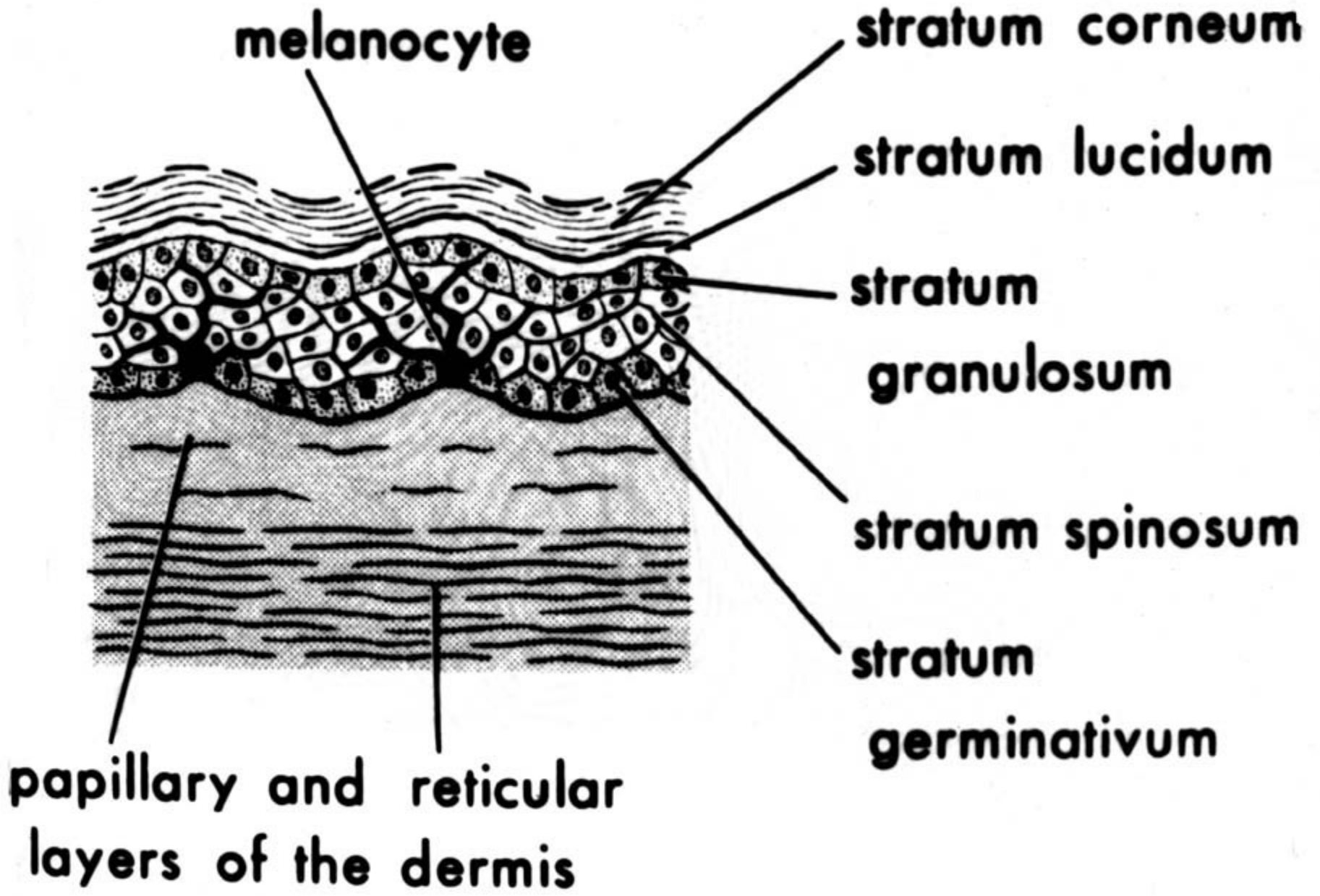

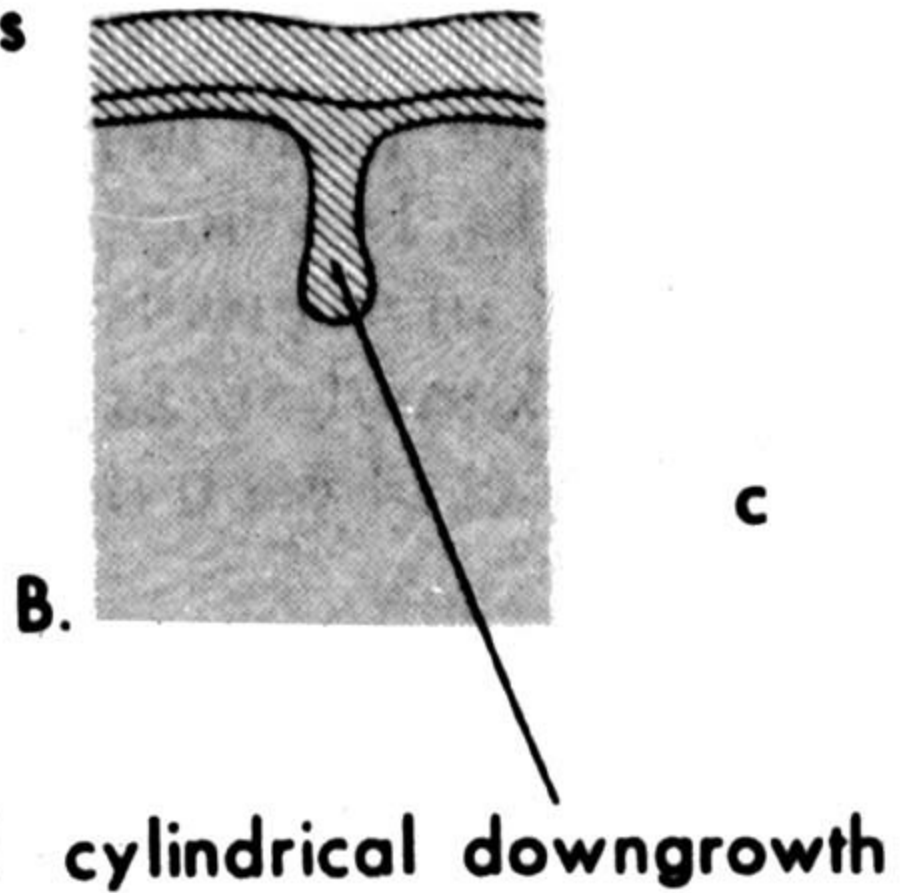
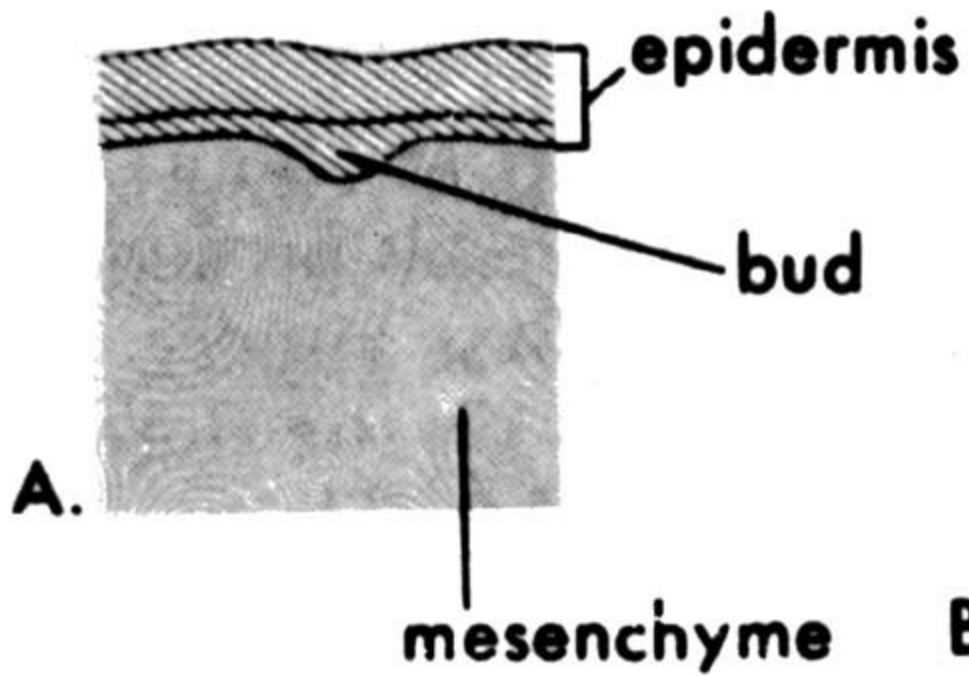
C

D

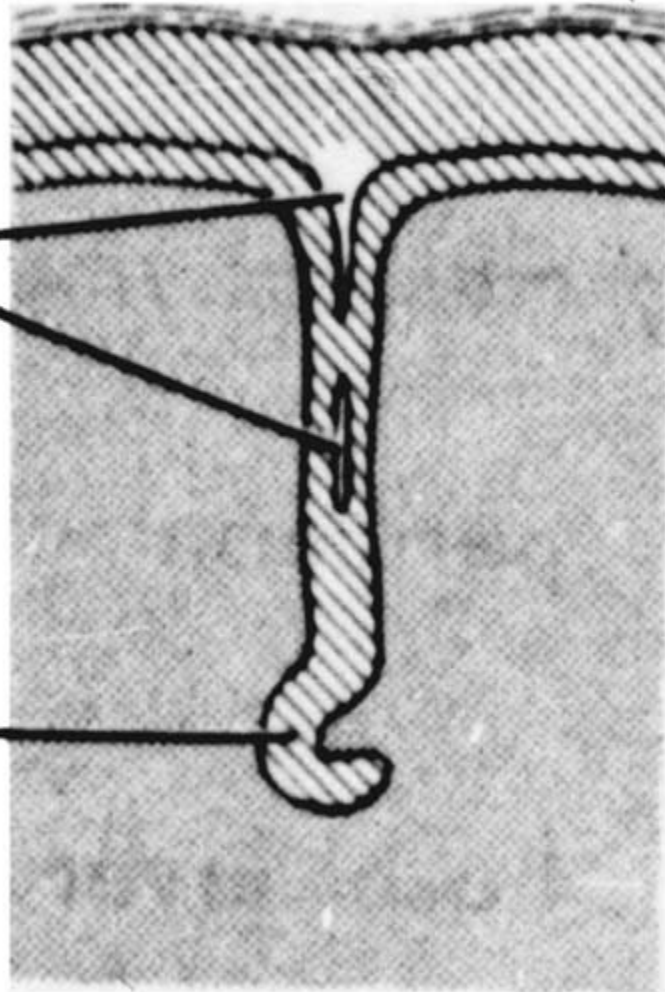

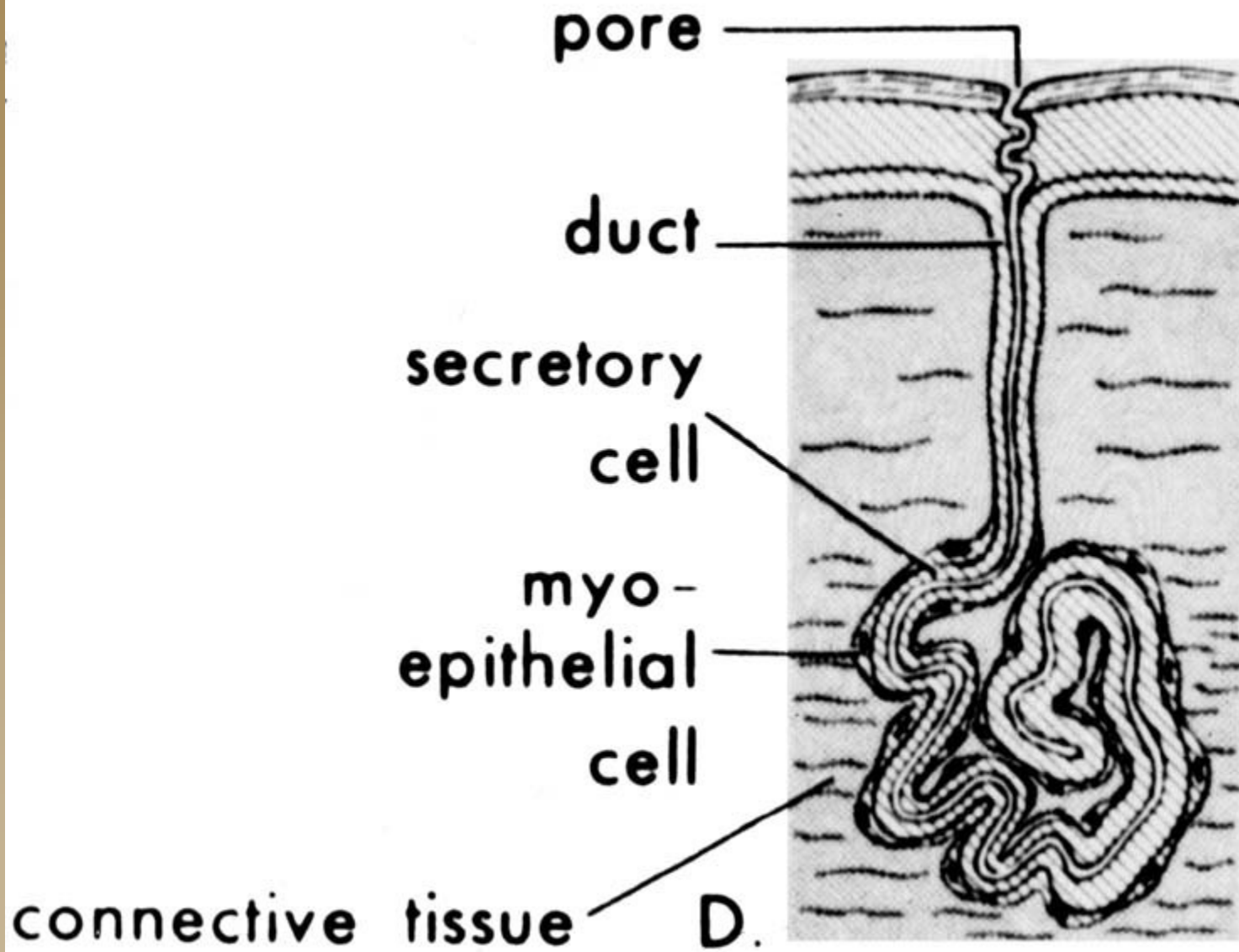

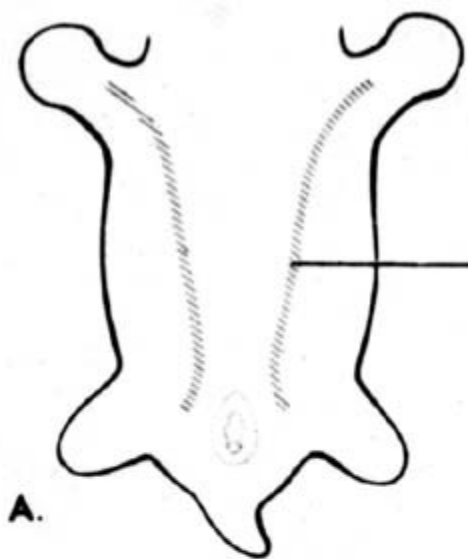
**developing
lumen**

coil

C.

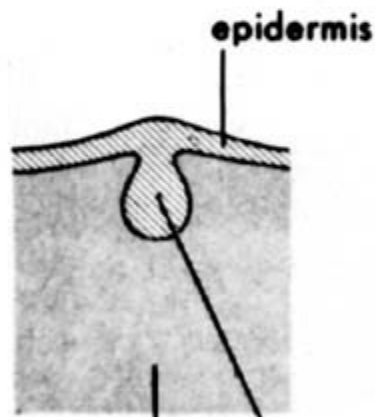
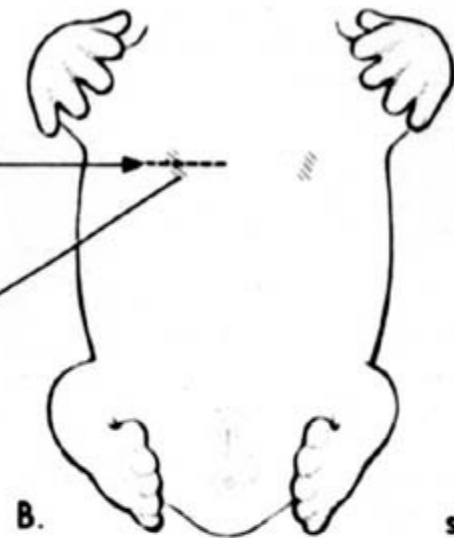

level of section C. →

mammary ridge

remains of mammary ridge

C.

mesenchyme

epidermis

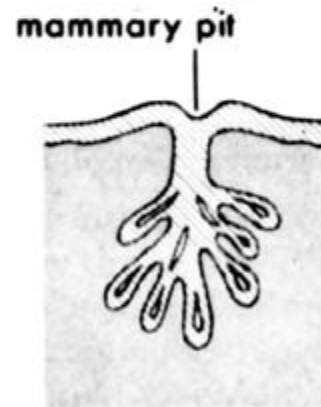
primary bud
(primordium of mammary gland)

D.

dermis

secondary buds

E.

mammary pit

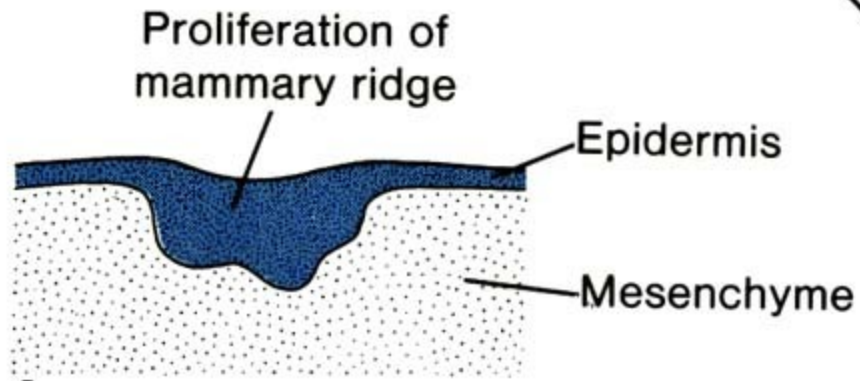
lactiferous ducts

areola

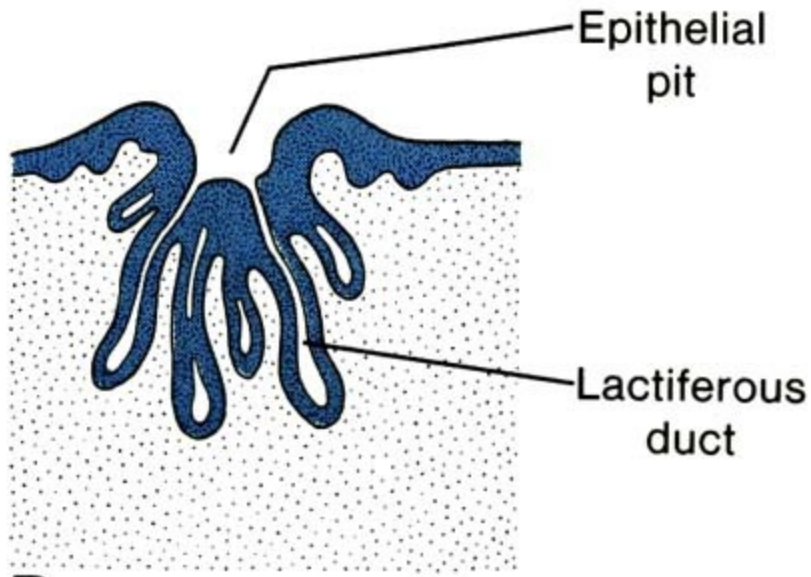
site of depressed nipple

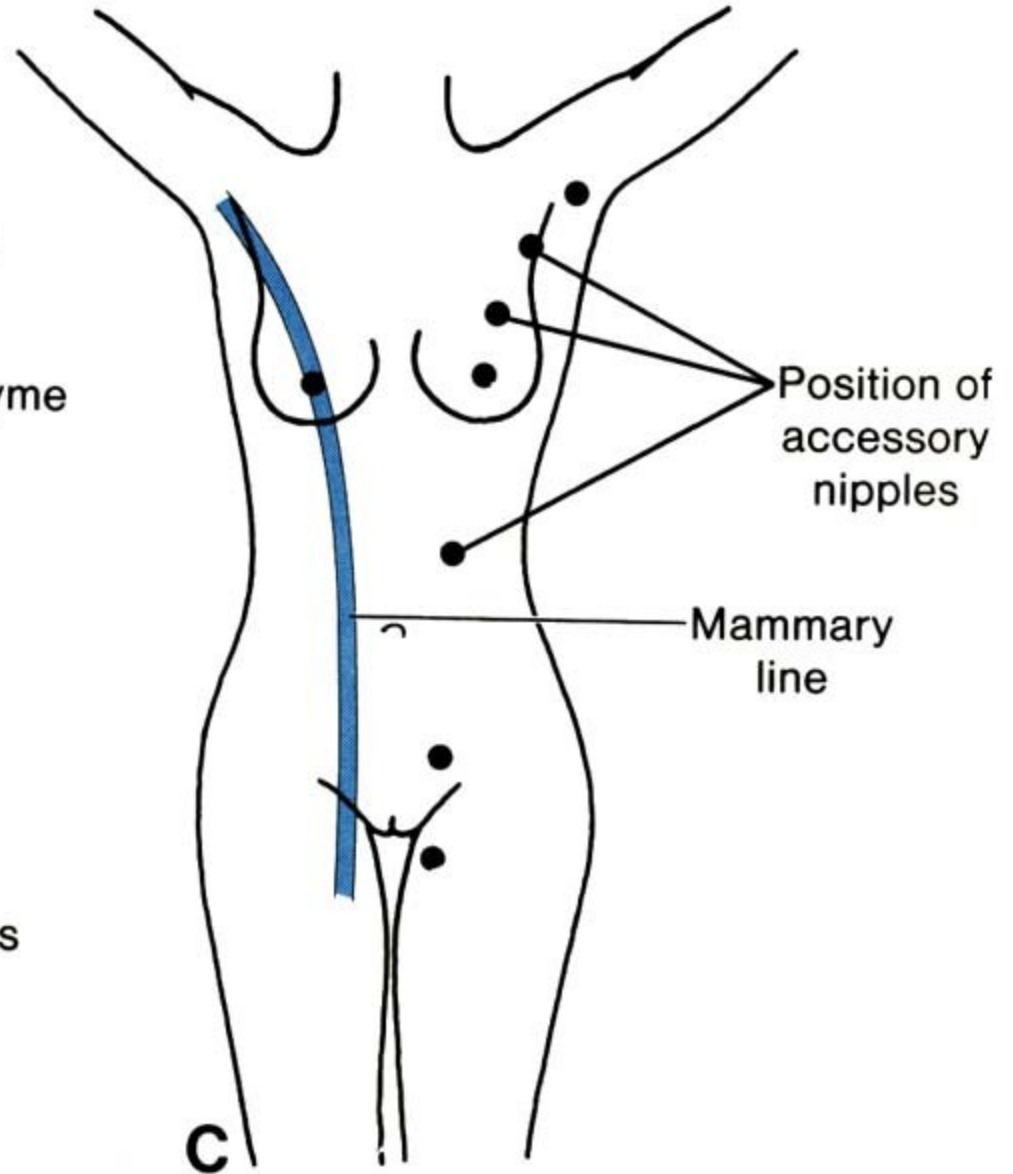
F.

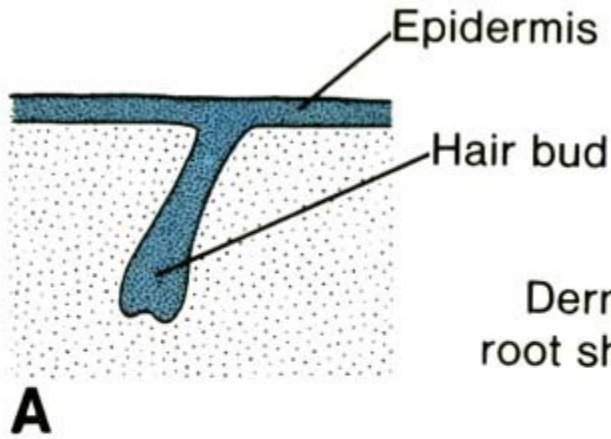
A

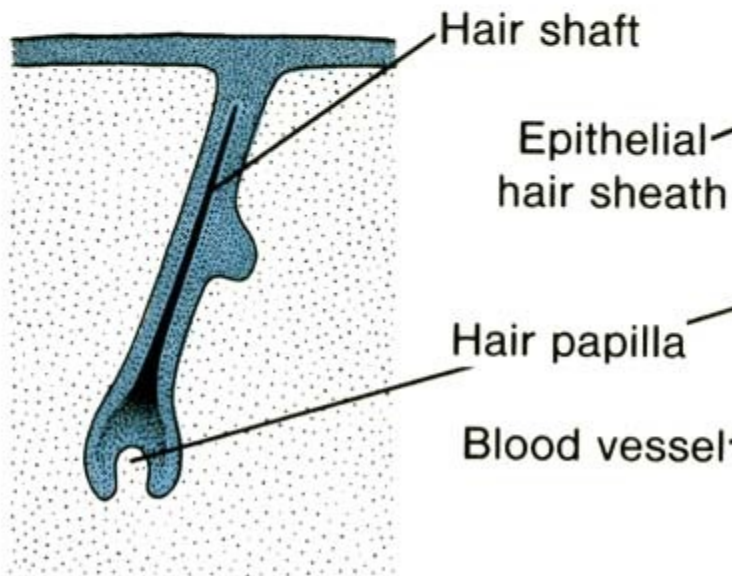
B

C

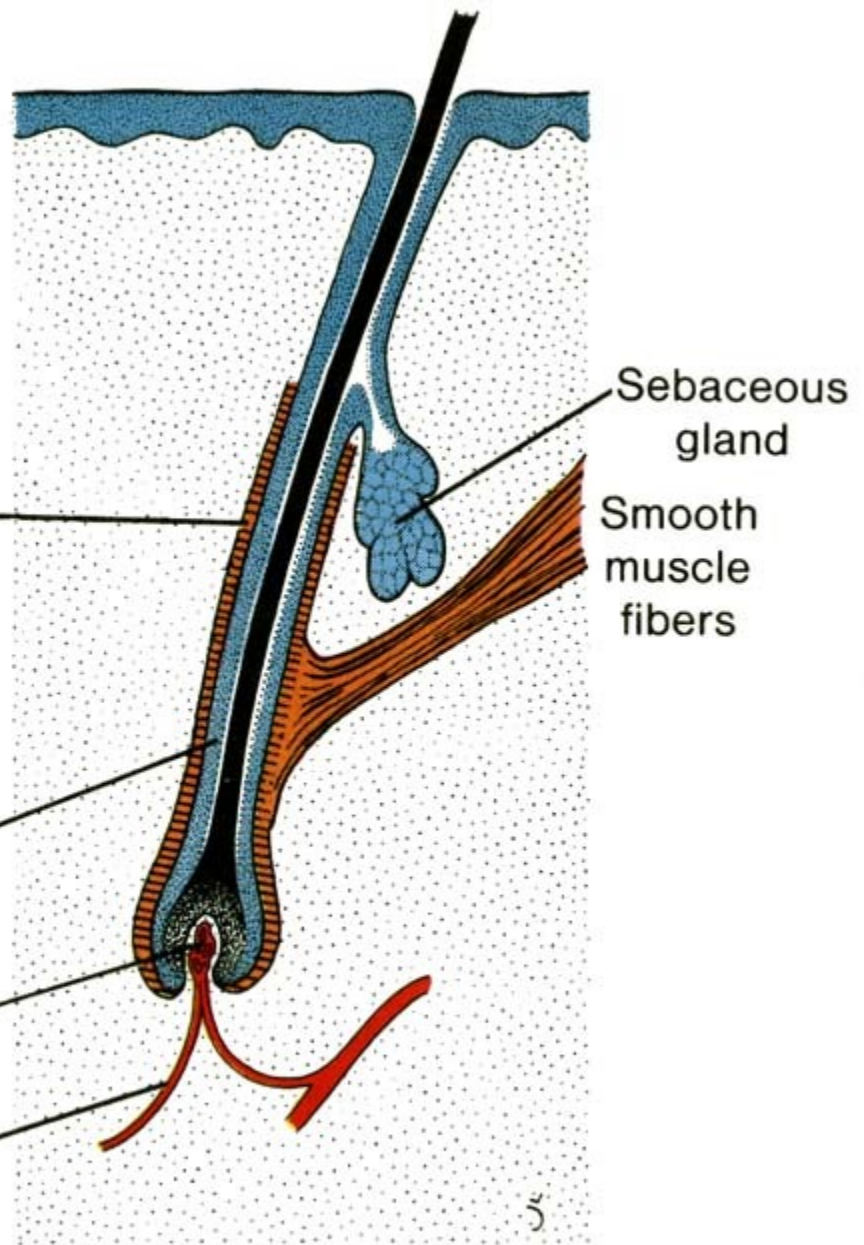

A

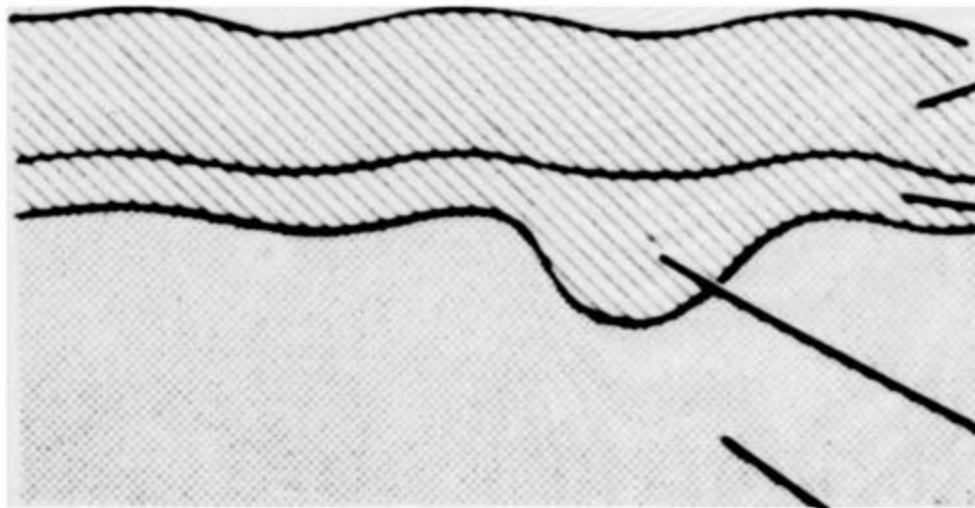

B

Dermal root sheath

C

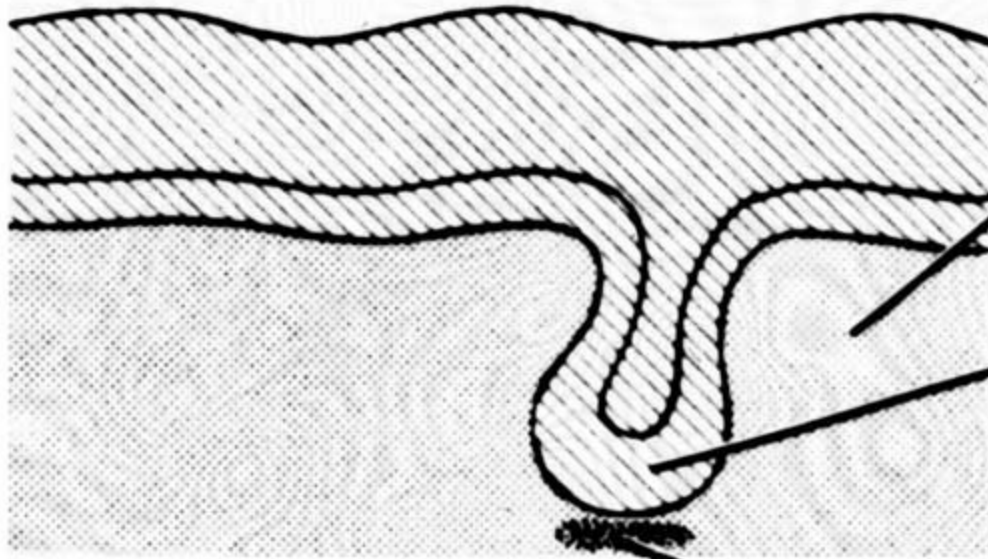

epidermis

**stratum
germinativum**

hair bud

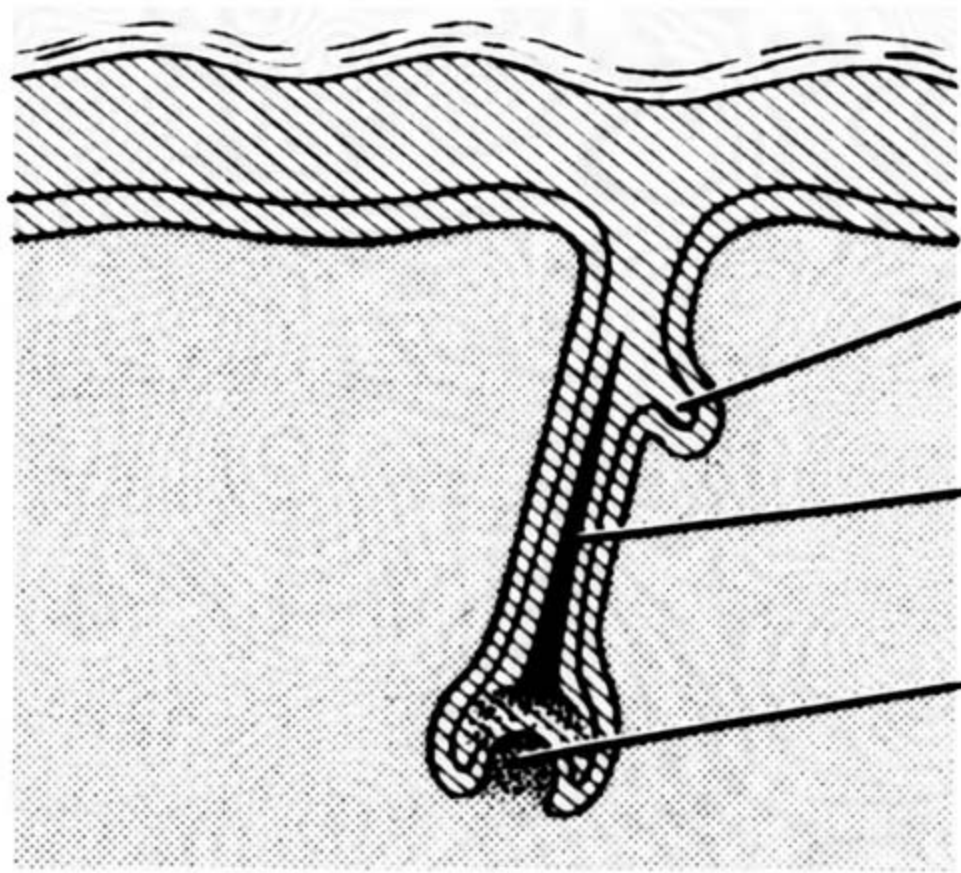
mesenchyme

dermis

hair bulb

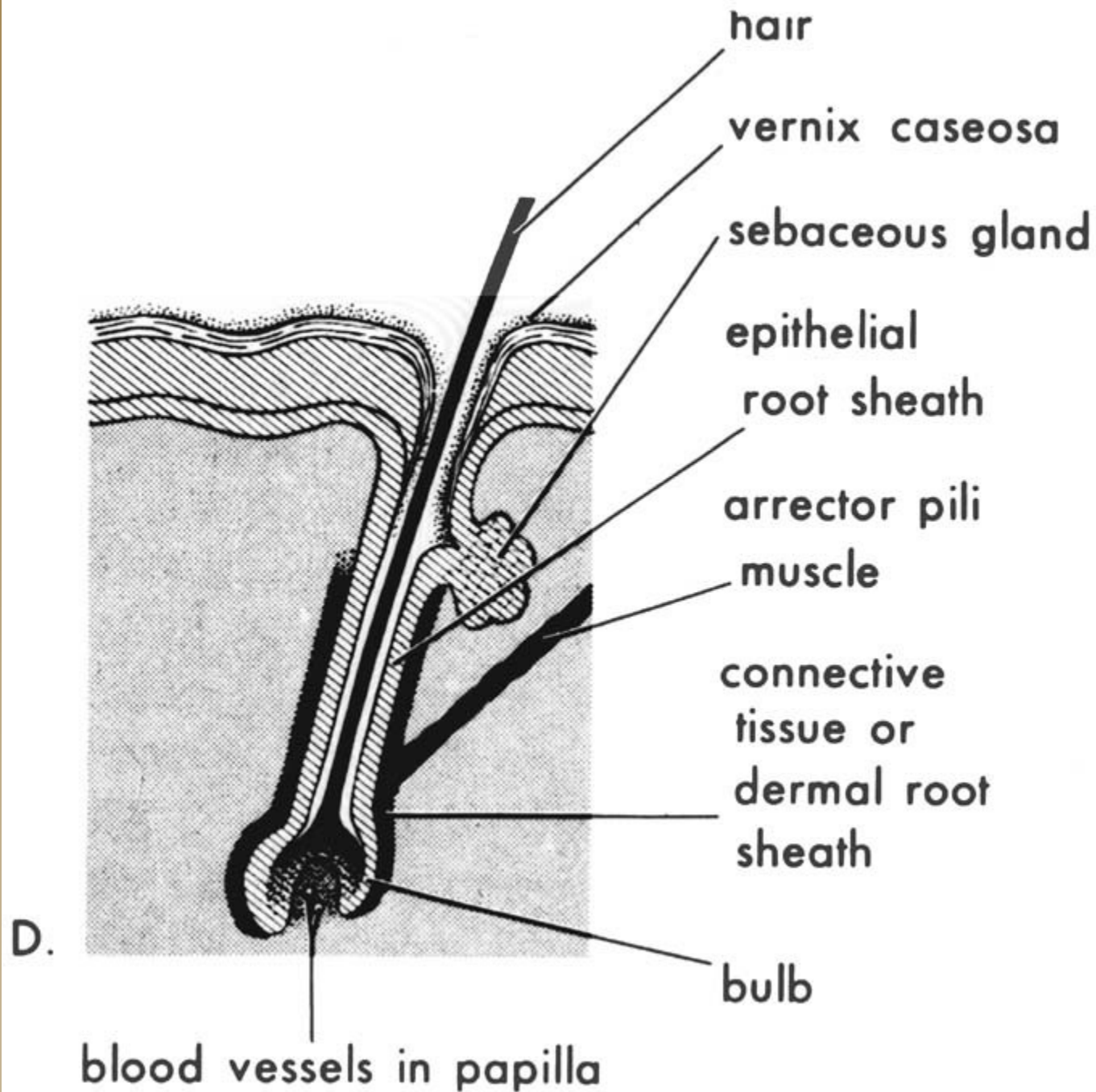
**condensation
of
mesenchyme**

**primordium of
sebaceous
gland**

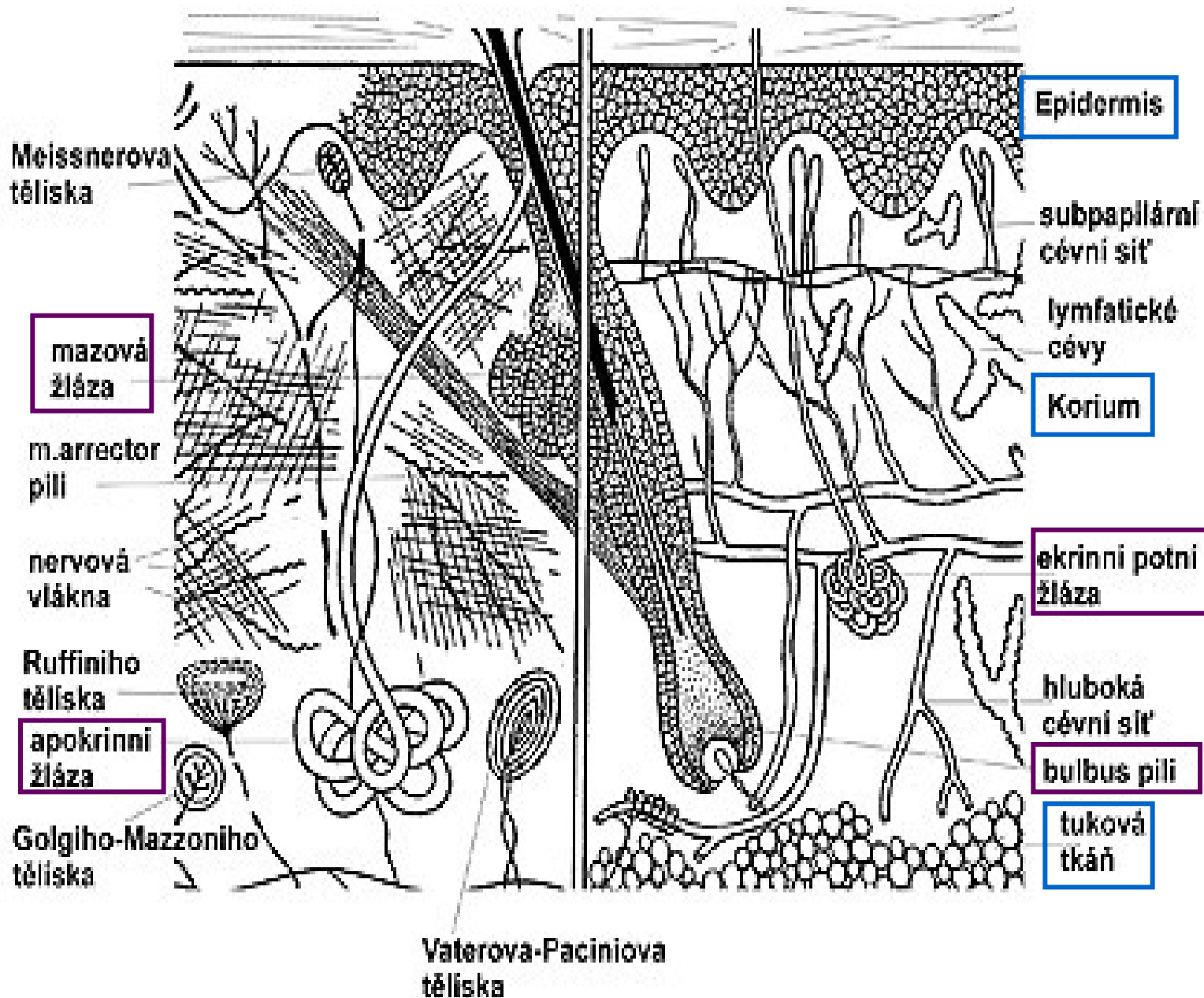
hair shaft

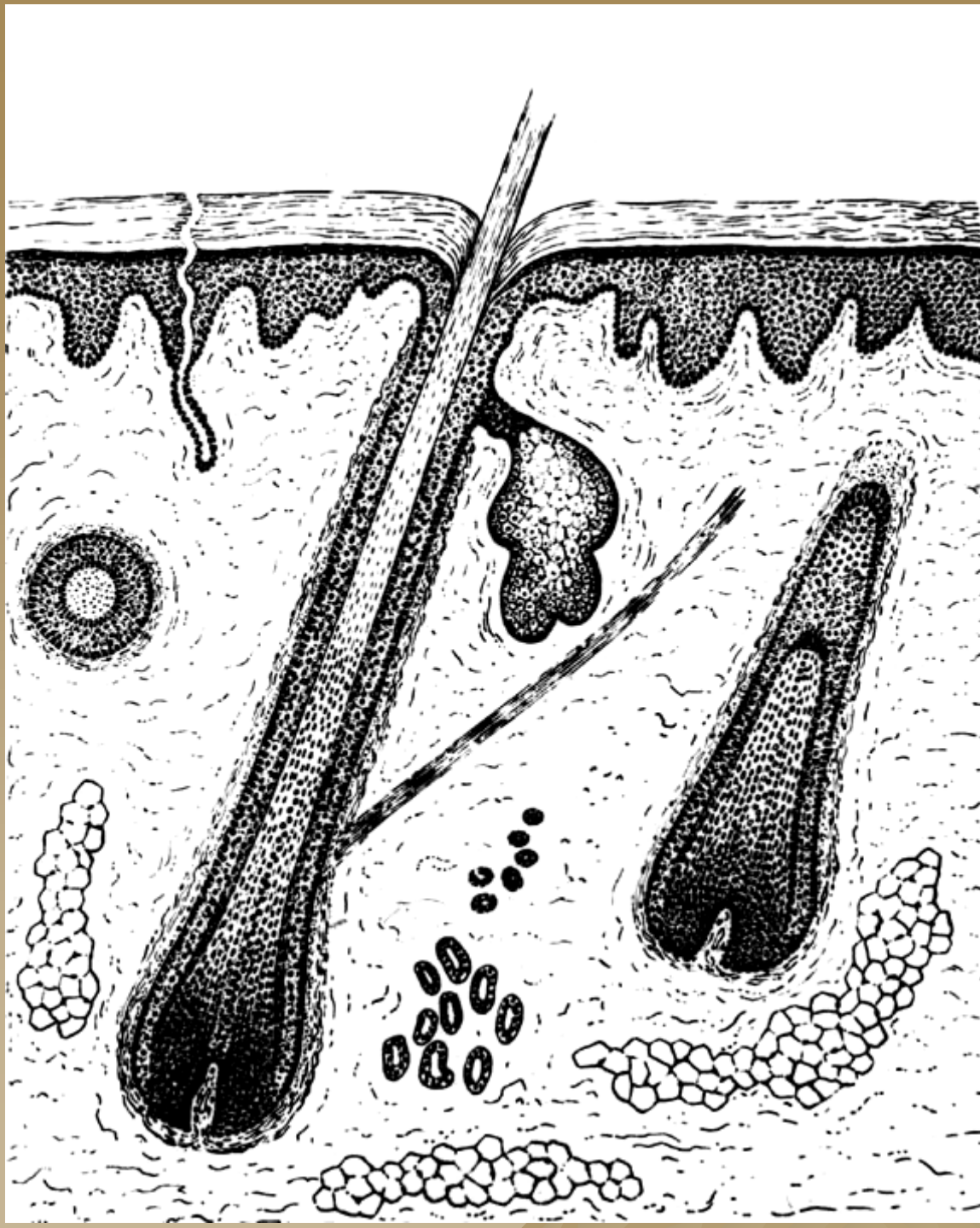
hair papilla

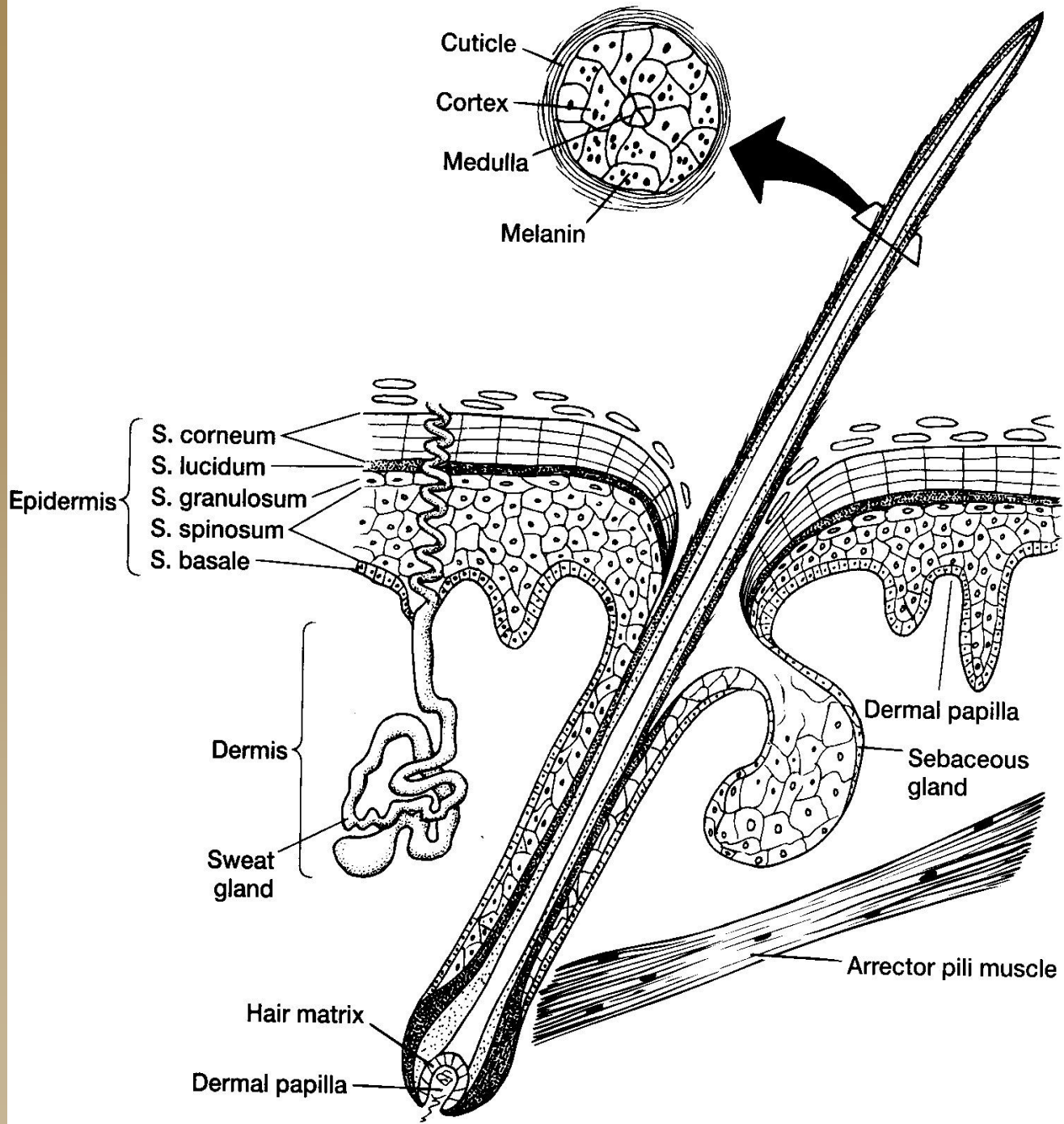

◆ Appendix: nepoužité obrázky

Kůže

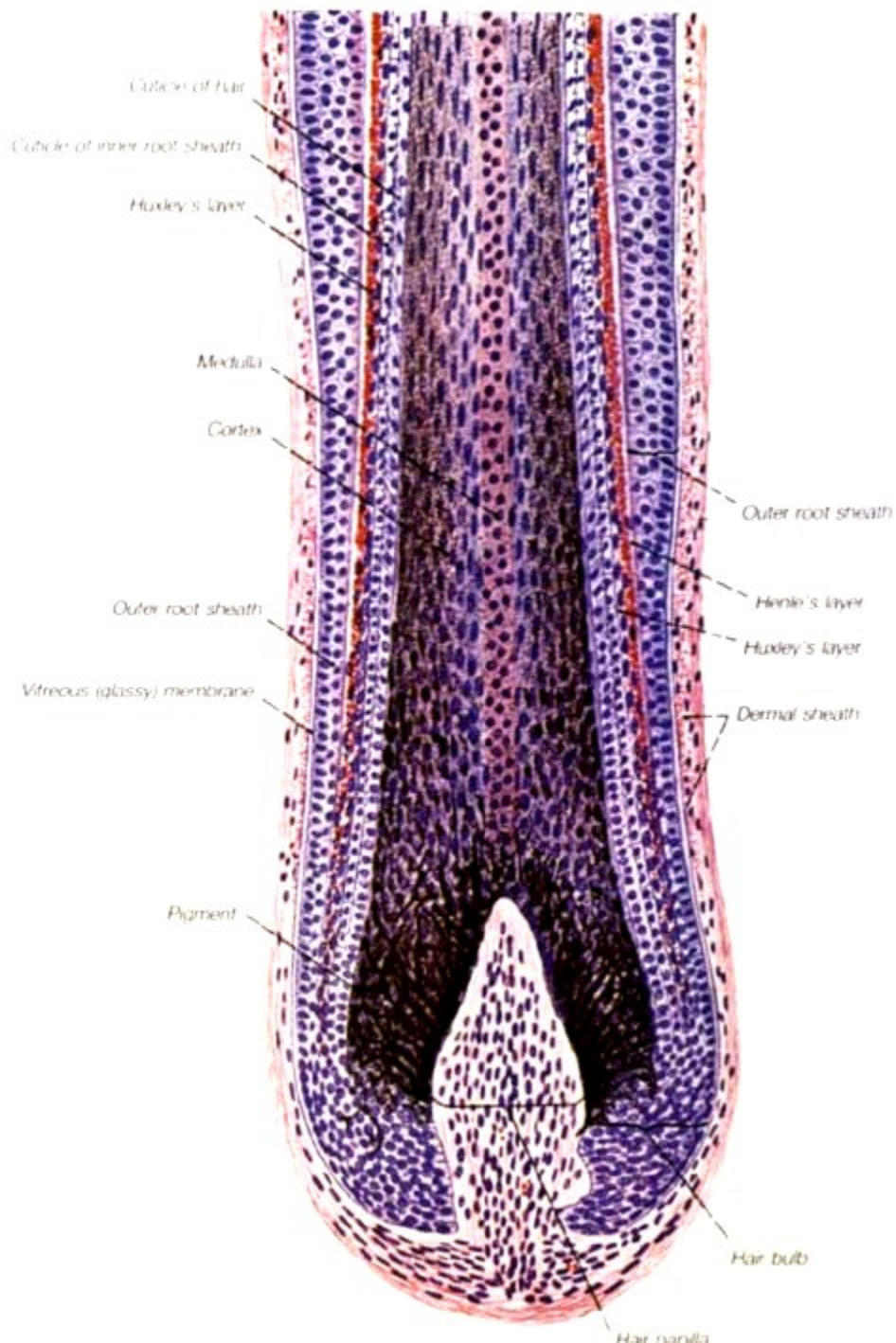

Vlasový folikul

- ◆ Vnitřní epitelová pochva
 - kutikula
 - vrstva Huxleyova
 - vrstva Henleova
- ◆ Zevní epitelová pochva
- ◆ Vazivová pochva

Skin, hairy H&E

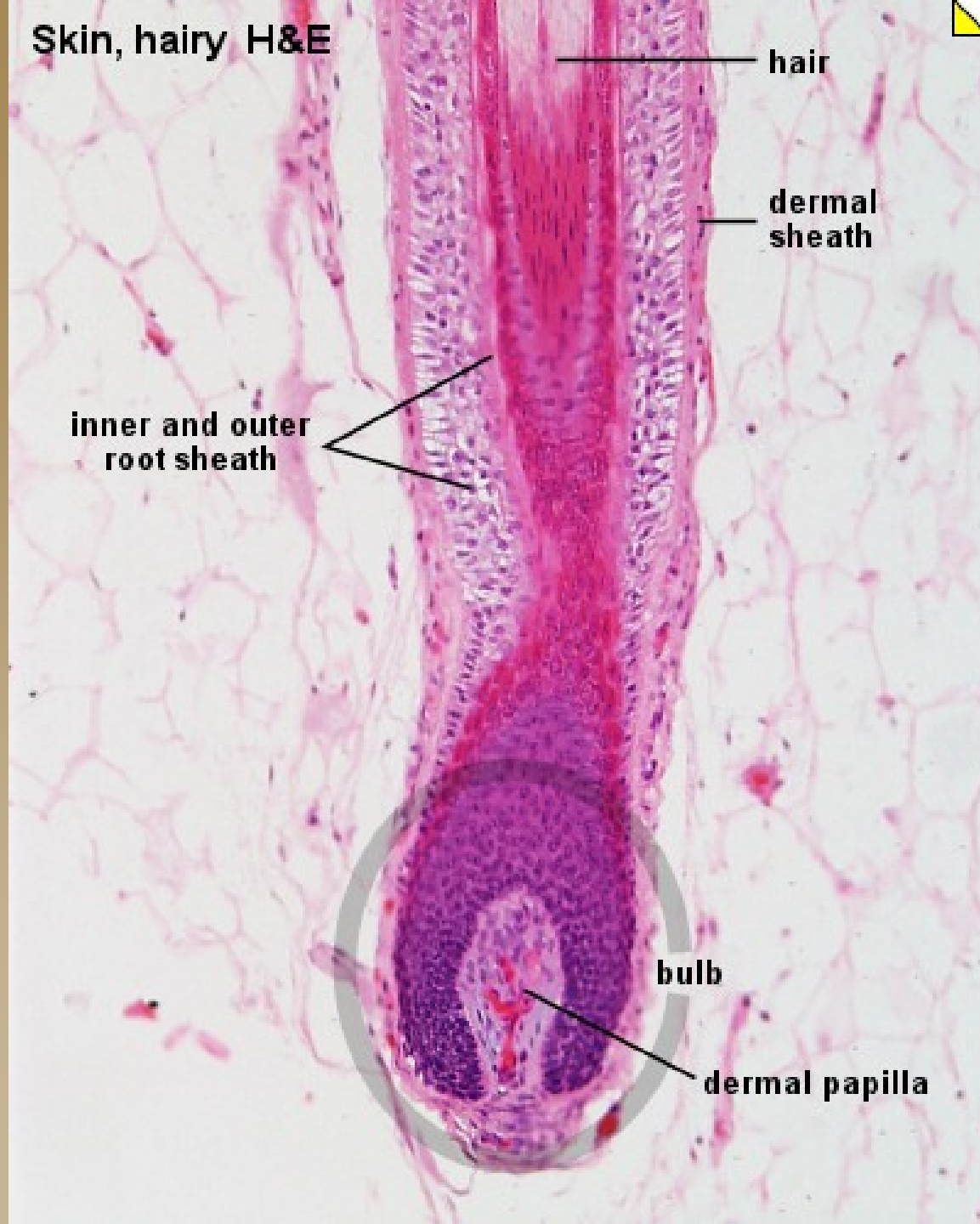
hair

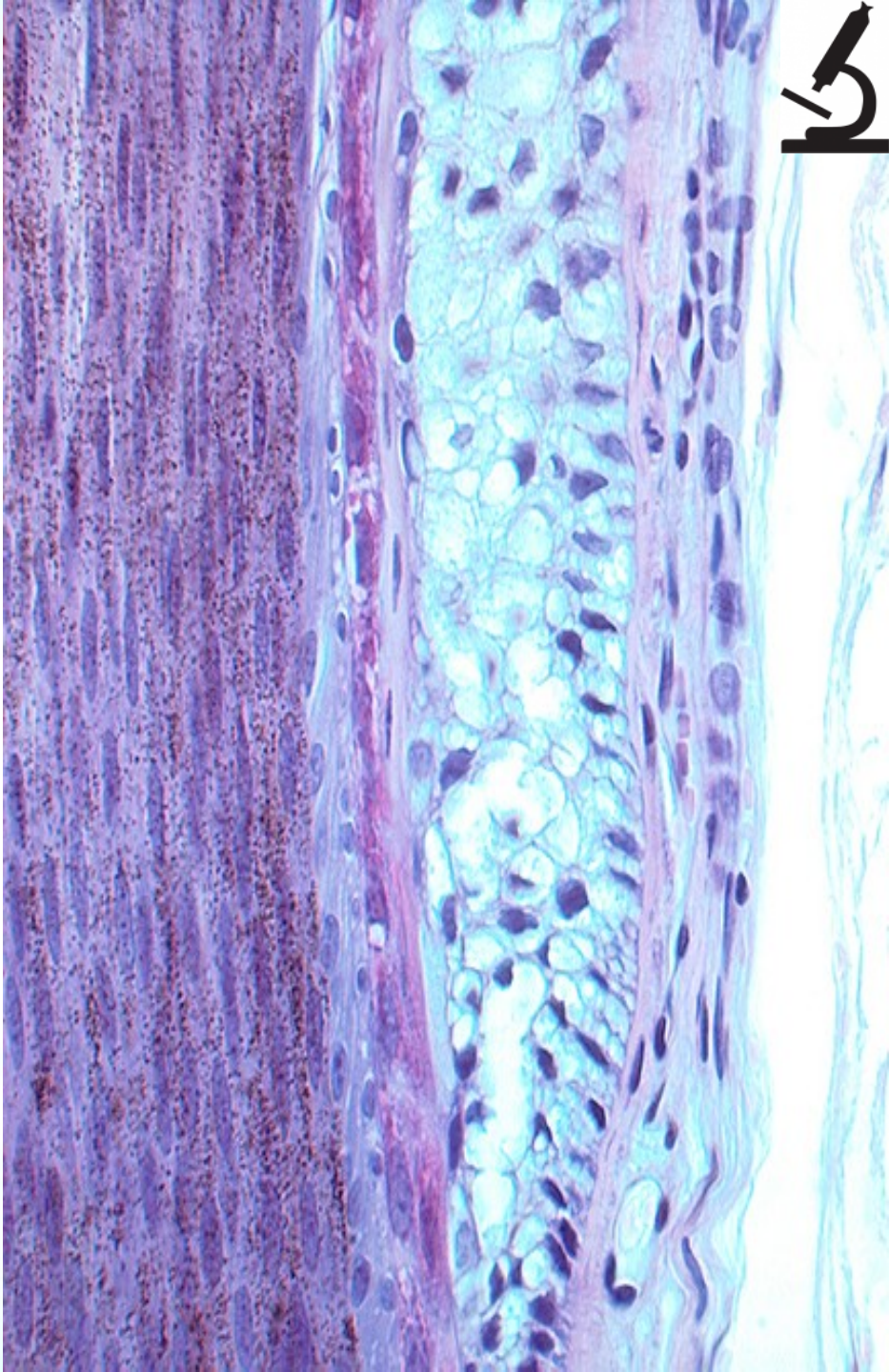
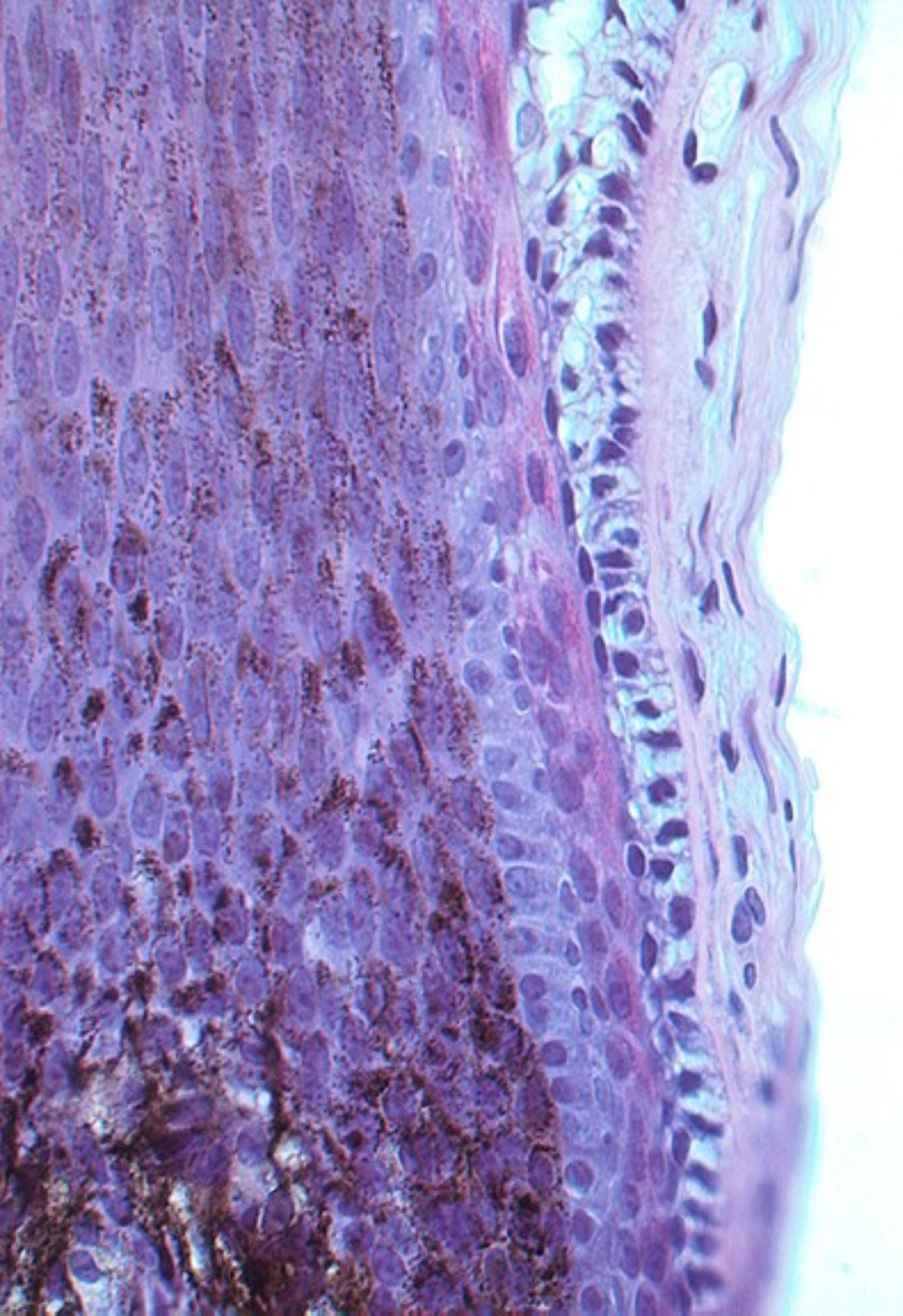
dermal sheath

inner and outer root sheath

bulb

dermal papilla

Nehet

◆ nehtová ploténka

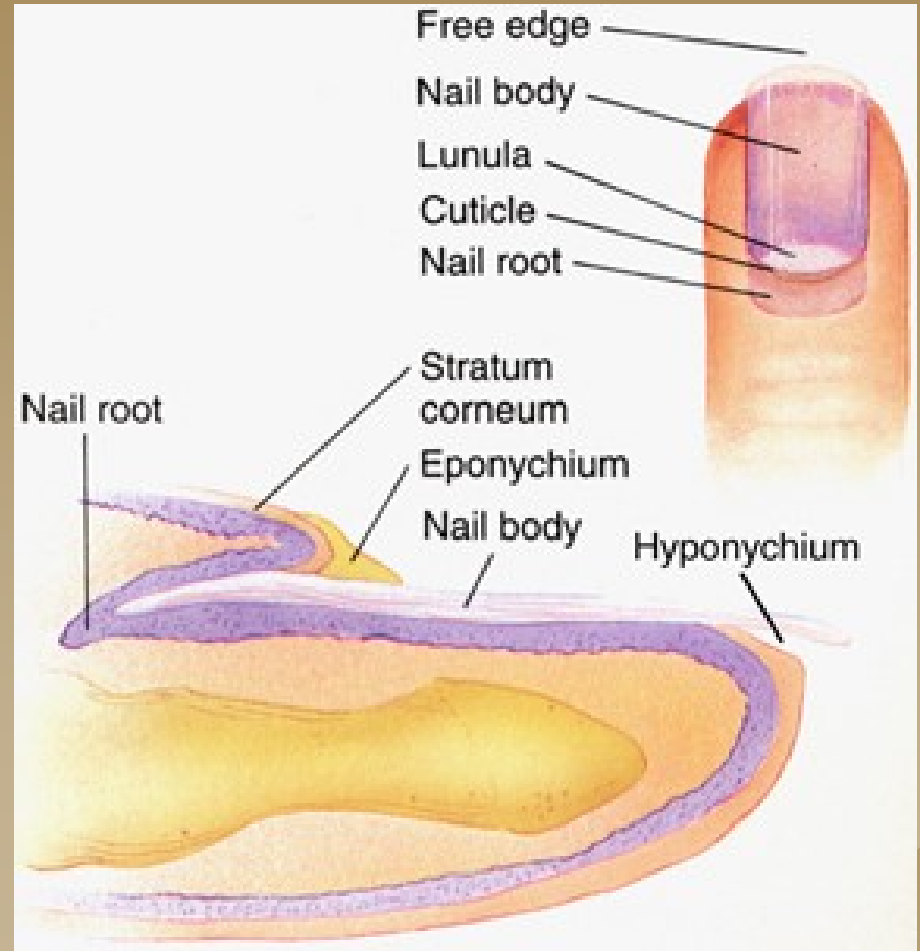
- odpovídá stratum corneum

◆ nehtové lůžko

- epitelové : stratum germinativum unguis

- ◆ proximální úsek:
 - radix** – silnější, intenzivní mitotická aktivita buněk

- vazivové : corium /papily – kapiláry
- růžové zbarvení/

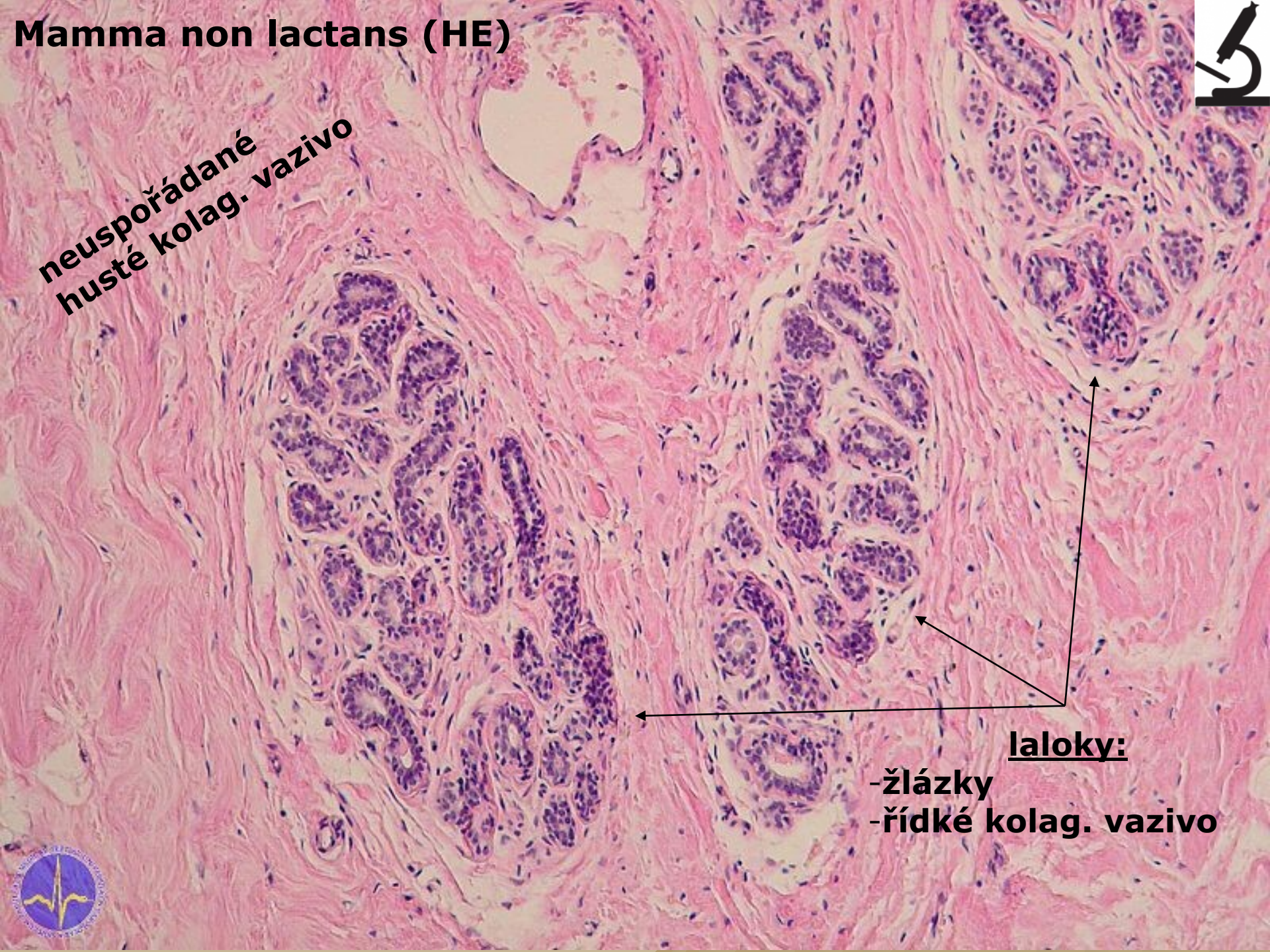
Mamma non lactans

Mamma non lactans (HE)

neuspořádané
husté kolag. vazivo

laloky:

- žlásky
- řídké kolag. vazivo

